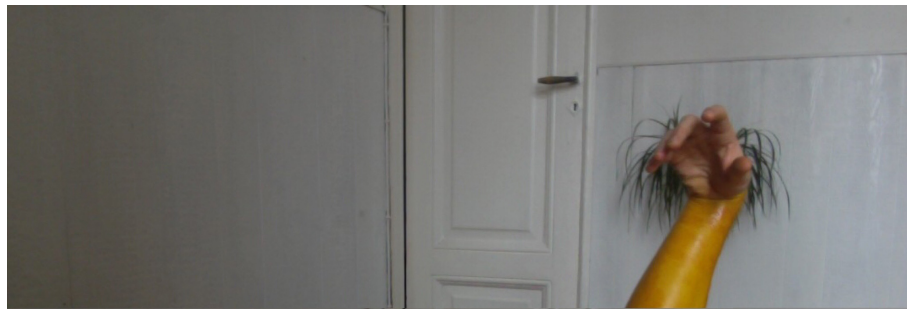

Itsepintaisesti määrittymätön

Sami

Juhani

Rekola

Taiteen maisterin opinnäytteen tiivistelmä

Tekijä	Sami Juhani Rekola	
Työn nimi	Itsepintaisesti määrittämätön	
Tutkinto	Taiteen maisteri	
Koulutusohjelma	Visuaalinen kulttuuri ja nykytaide	
Työn ohjaaja(t)	Max Ryyänen	
Hyväksymisvuosi	2019	Sivumäärä 83
		Kieli Suomi

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni tutkii uutta, taiteen maisteriopetusta varten rakennettua Värettä toimintaympäristönä, eräänlaisena ekologiana, jossa tavat ja rakenteet ohjaavat sen käyttäjiä. Nämä totunnaisuuden rakenteet tuottavat normatiivisuutta, josta voi olla vaikea poiketa niiden juurruttua ajan kanssa näkymättömäksi koodistoksi, joka vaikuttaa myös ajattelun vapauteen. Tilat, joissa vietämme aikaamme muokkaavat ajatteluamme: sitä mikä koetaan mahdolliseksi ja mikä taas ongelmalliseksi, vaivalloiseksi. Taide tutkimuksena (art as research) paljastaa ja löystyttää mahdollisesti näitä rakenteita, mutta miten se sen tekee?

Asettuessani tiettyjen Performanssialmanakkaa (opinnäytteeni produktio-osuus) ohjaavien tinkimättömien periaatteiden kanssa osaksi Väreä ja Aalto-yliopiston monipolvista (sosiaalista) arkkitehtuuria, kysyn mikä on mahdollista elävän taiteen, performanssitaiteen avulla? Minkälaiseen suhteeseen se asettaa ohikulkijat ja muut tilojen käyttäjät? Mitä se tuottaa, muuttaa tai kyseenalaistaa ympäristössä, jossa elävällä taiteella ei ole näkyvää jalansijaa tai aiempia esimerkkejä?

Tavoitteenani tämän opinnäytteen osalta on:

- A) Tutkia omaa, ajoittain vaihtuvaa praktiikkaani taiteen tekijänä ja päivittää sen käytäntöjä niin, että siitä tulee kestävä (sustainable), itseni näköinen ja tiedostettu.
- B) Esitellä opinnäytteeni produktio-osa Performanssialmanakka projektina, jossa performanssitaide/osallistava taide toimii tutkimuksena (art as research) ja nostaa esiin tietoa tilasta (Väre) sekä kehoista, jotka sitä käyttävät.
- C) Olla utooppinen sen suhteen, että taiteen tekemisen alustojen tulee sallia monimuotoinen taiteilijuus. Tämä monimuotoisuus ja vapaus tulee tarvittaessa oman praktiikan itsepintaisen määrittelyn tai määrittämättä jättämisen kautta vaatia itse.

Avainsanat performanssitaide, soveltava taide, osallistava taide, toimintakulttuuri, taide tutkimuksena

---

Author Sami Juhani Rekola

Title of thesis Itsepintaisesti määrittymätön (Recalcitrantly undefined)

Degree Master of Arts

Degree programme Visual Culture and Contemporary Art

Thesis advisor(s) Max Ryynänen

Year of approval 2019

Number of pages 83

Language Finnish

Abstract

This thesis is an artistic investigation towards the newly built Väre, it's ecologies of users working, socializing and inhabiting space altogether. Bound in the space and the bodies using that space are regulations and structures that produce the normativity of that place which can be hard to converge from once they get firmly established as an accepted status quo. These invisible dogmatic frameworks guide and inhibit the freedom of our (artistic) thinking: what is seen as possible and what as problematic, not worth the trouble. The production part of my thesis, Performance almanac tries to be one example of art as research, possibly loosening some of the knots in these invisible structures.

As I settle in the multi-faceted (social) architecture of the Aalto university and Väre-building with the uncompromised principles of Performance almanac, I ask what are the possibilities of initiating change with performing art, live art and performance art. What kind of situations does create or propose for the bypassers and customers of Väre? How does it produce change or question the environment of hallways and offices where performing arts doesn't yet exist?

With this thesis I strive to:

A) Research the ways I approach making art, to clarify and update the processes to form a more sustainable and conscious relationship with the meta-work or secondary work that goes into being an artist.

B) Present the Performance almanac, the production part of my thesis as a project in which performance art acts as a research tool distilling information about the space (Väre) and the bodies that use and inhabit that space.

C) Be utopic and demanding towards the platforms where art is displayed. There needs to be a possibility to exist on artistic platforms (gallery, festival, event, organisation etc.) in diverse ways. This freedom needs to be held tightly in the hands of artists themselves, as the power of (un-)definition can work either for or against the artists.

Keywords performance art, applied arts, participatory art, art as research

---

SISÄLLYSLUETTELO

1 HUOLIPUHETTA, KEHYS JA MANIFESTI

2 SUORAN TAITEELLISEN TOIMINNAN PAMFLETTI

3 PERFORMANSSIALMANAKKA:

3.1 VÄRE

3.2 KONVERGENTIN TOIMINNAN DRAMATURGIA

3.3 PRIMÄÄRI JA SEKUNDÄÄRI TYÖ

3.4 KUUKAUSI PERFORMANSSEJA

3.5 PINNANALAISET SYMBIOOSIT

3.6 PERFORMANSSIALMANAKAN AIKALAISILMIÖT

4 UTOOPPISET JÄLKISANAT

5 LIITTEISSÄ ON TOTUUS

6 VIITTEISSÄ VALHE

Itsepintaisesti määrittymätön

Sami Juhani Rekola

“Yksin oli helppo kuvitella lennokkaita keskusteluja ja pohtia kaikenlaisia mutkikkaitakin asioita, kun niitä ei tarvinnut ajatella sanoilla vaan ne olivat mielessä sellaisina kuin ne olivat. Keskustelussa jäin usein vain miettimään, että miltähän tämä ajatus kuulostaa ääneen sanottuna, enkä tullut lopulta sanoneeksi mitään.”

– Ossi Nyman: Röyhkeys

Huolipuhetta, kehys ja manifesti

Nämä tulevat lauseet ovat seiniä, jotka pysäyttävät minua ahdistavan liikehännän, eräänlainen turvahuone. Avaussitaattini Nymanin romaanista *Röyhkeys* jättää tekstini sisälle oven, josta voi aina (kirjoittajan tai lukijan roolissa) marssia ulos jäähdyttämään. Kaikesta latautuneisuudestaan huolimatta, tähdennän tekstintakaista halukkuuttani olla tässä, sanoa ja tehdä asioita taiteella ja taiteen äärellä, neuvotellen sitä mitä taiteilijana toimimiseen mielestäni kuuluu. Tarjoan tässä määrittymättömän taiteilijan esipuheessa huolipuhetta siitä, miten markkinalogiikka mielestäni valuu taidetta tukeviin rakenteisiin sekä taiteen tekemisen prosesseihin. Kehystän lukijalle ajatteluani, jotta jäljempänä tuleva tekstimassa sekä opinnäytteeni produktio-osuus *Performanssialmanakka* jäsentyy osaksi laajempaa keskustelua koskien taiteilijan työnkuvaa, yleistä työkuulttuurin muutosta ja kapitalistisen järjestelmän rakenteiden sisällä toimimisen kitkakohtia. Esipuheeni on myös manifesti, jossa käsittelen pelkojani koskien sitä, että valta työnkuvani määrittelystä tai määrittelemättä jättämisestä lipeää otteestani, kun samanaikaisesti taiteilijuutta ”yritystäistetään” ja instrumentalisoidaan.

Jos et ole jotain, et ole mitään. Jos olet jotain, olet altis sen kontekstin kaanonille, säännöstoille, toimintamalleille ja ennakko-oletuksille. Onko tämä määrittelyn väkivalta jotain, mikä on väistämätöntä ja kiinteä osa taiteilijuutta, joka tapauksessa, vai onko olemassa mahdollisuus löytää omaleimainen suhde kuhunkin ympäröivään kontekstiin, tunnistaa sen reunaehdot, vaatimukset, odotukset ja roolitukset sekä toimia niistä riippumatta/niistä huolimatta itsenäisesti ja jonkin alati määrittymättömän taiteilijuuden kautta niihin vastaten? Tuleeko taiteen tekemisestä silloin ilkkurisen itsekeskeistä ”enkä”-leikkiä, jonka keskiössä on pelko asioiden tekemisestä hyvin, tai pikemminkin siinä epäonnistumisessa? Pirstaloituneen työkuulttuurin, erikoistuneen tutkimuksen ja osaamisen aikakaudella ovat tavalliset toiveet onnistumisesta, voittamisesta, kehittymisestä ja tavoittelemisesta väistämättä tunkeutuneet myös taiteen tekijän subjektiiviseen kokemukseen. Onko oman osaamisen määrittelemineen joksikin välttämätöntä, onko kielen siis tunkeuduttava ja eriteltävä kaikki taiteilijan tekijyyden osa(ami)set jonkin taksonomian mukaiseksi käteväksi luetteloksi? Taiteilija tarvitsee vahvan brändin tekemisensä tueksi, tai se ainakin näyttäytyy olevan oletuksena kaikenlaisissa taiteilijan työllistymiseen liittyvissä prosesseissa kuten residenssi-, apuraha- ja näyttelyhakemuksissa. Brändi rakentuu pitkäjänteisyyttä indikoivasta, mittavasta kokemusluettelosta, menestyksen, jatkuvuuden ja suosion takeista sekä tasalaatuisuudesta tuotteen ja kokemuksen suhteen. Tämä on kai hyvin tavallista, mutta jollain tavalla toismaailmallista suhteessa taiteilijan työn muuhun luonteeseen. Ehkäpä joku

toinen sanoisi, että nämä maailmat ovat jo yhtä ja brändäytyminen sen mukana tulevine laadullisine standardeineen on pysyvästi osa taiteilijan työtä. Miten taidekenttä sitten ottaa vastaan eri tavalla näyttäytyvän ja käyttäytyvän taiteilijan, joka suhtautuu työhönsä aivan samalla vakavuudella, mutta kieltäytyy työstä, jota hänen ei mielestään kuulu tehdä?

Mieleeni nousee eräs käymäni keskustelu New Performance Turku -festivaalin taiteellisen johtajan Leena Kelan kanssa, jossa hän kertoi erään performanssitaiteilijan mielenkiintoisesta tavasta ottaa hakemuksen sanat ”looking for new performances” varsin kirjaimellisesti. Festivaalia tuottavan kolmikon, johon myös Kela kuului, oli nimittäin vaikea saada taiteilijalta juuri minkäänlaista kuvausta siitä mitä hänen performanssissaan varsinaisesti tulisi tapahtumaan. Lopulta tuottajakolmikko päätyi muotoilemaan hänen esitykselleen varsin lavean teoskuvauksen, mutta tästä eriskummallisesta tavasta vastata kyselyihin huolimatta, luottamus taiteilijaan ei horjunut. Lopulta taiteilija toteutti tämän ”uuden performanssinsa”, joka oli kuvailun mukaan yksi tunnelmaltaan vangitsevimmistä hetkistä festivaalin aikana. Taiteilijan mukaan teos ei olisi ollut enää uusi, mikäli se olisi muotoiltu sanoiksi ja kuviksi, kuvauksiksi. On huojentavaa, että on olemassa taiteen tekemisen mahdollisuuksia, alustoja, jotka toimivat markkinalogiikan ulkopuolisesti edelleen riskinotto- ja kokeilukykyisinä. Käytännössä 2010-lukulainen taiteilija joutuu janoamaan edes keskinkertaista osaamista tiedostokonversioiden, pakkaamisohjelmistojen, yhteensopivuusongelmien, videoeditoinnin, valokuvamanipulaatioiden, kielellisten apinointien ja viestintäbyrokratian maailmassa tarpeettoman paljon.

Se mitä taiteilija tekee ei monissa tapauksissa riitä. Tai sen tekeminen mitä taiteilija tekee, ei ole mahdollista, ellei taiteilija tee mitä alusta vaatii. Taiteilijahan voi olla vaikkapa syystä tai toisesta ”offline”, tavoitettavissa vain kirjeitse tai muulla tavoin mahdollisimman hankala. Mitä taiteilija sitten tekee? Teemu Mäki mainitsee kirjassaan ”Taiteen tehtävä” taiteelle neljä yleispätevää päätehtävää: nautinto, keskustelu, viisauden tavoittelu ja tunne-elämän kehittäminen. Näistä mutkat suoristettuani pääsen jonkinlaiseen myös itsessäni resonoivaan haluun tehdä jotain, josta on löydettävissä nautintoa (sen koko skaalassa, hymystä mullistavaan hekumaan), joka synnyttää edes yhden ääneensanotun kielellistyvän kokemuksen kiteymän, joka tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi oman maailman- tai taidekäsityksen murtumaan (josta seurannee tiedonjanoa ja muutosta) tai jotain, joka muistuttaa siitä, että voimme tietoisesti asettua ja antautua kokemaan jotain, joka laventaa olemistamme maailmassa. Tämä ”jotain” jääköön määrittelemättä muodon tai välineen kautta etukäteen, sillä sen valitseminen on senhetkisen tekijyyteni pulma. Tämä ”jotain” jääköön määrittelemättä edes taiteeksi, sillä edellä mainitut mahdollisuudet ovat olemassa myös muilla tekemisen tavoilla.

Voiko taiteilija edes sanoa rehellisesti olevansa taiteilija viiden vuoden kuluttua? Onko se vain toive jatkuvuudesta, ihastumista sen hetkiseen statukseen tai onnellisuutta “hyvän piissin” jälkeen? Tietääkö taiteilija todella olevansa taiteilija muutoin kuin tehdessään taidetta, tavoittaessaan tekemisessään jonkin merkityksen alukkeen ja itsessään yllättäen syntyvän halun jakaa sen muiden koettavaksi? Opinnäytteeni nimen mukaisesti olen kiinnostunut määrittymättömyydestä kriittisen ajattelun, vastarinnan ja tutkimuksen keinona. Yhteiskunta on aina tarvinnut toisin toimijoita osana olemassaoloon, tai pikemminkin se on aina joutunut vastaamaan näiden olemassaoloon milloin tunnustamalla ne todellisiksi, milloin vähättelemään ja marginalisoimaan niitä, tuhoamaan ja alistamaan ne tai antamalla niille juuri sen verran köyhtä, että vallankumouksellinen potentiaali haihtuu. Määrittymättömyys on myös tietoista ja aktiivista suhteenmuodostusta binäärisen ja polemisoivan tendenssin syntyyn ajattelun rakenteissa. Mikäli osaa suuren speaktaakkelin äärellä muotoilla Twitterissä ajatuksensa kärkkääksi, teräväksi piikiksi, olla välittömästi jotain mieltä tapahtuneesta, tulee sosiaalisesti palkituksi niin sanotusti välkkynä tyyppinä. Jotain mieltä olemisesta tulee identiteettipeliä, ei vain tiedonjanoisen ihmisen hetkellinen tiedostettu positio. Ja toisaalta, jos mielipiteistä tulee automaattisesti identiteetin representaatioita, kuinka säilyttää vapaus keskustella aiheista ilman tuomitsemisen pelkoa? Toisaalta vedän myös kirjoittajana maton jalkojeni alta useaan otteeseen: määrittelen itseäni tekijänä tässä tekstissä moneen otteeseen, tarkoin sekä lavein vedoin, ja onhan määrittymättömyyteen identifioituminen yksi määre. Ehkä pitäisi puhua mahdollisuudesta määrittymättömyyteen ja sen mahdollisuuden selviytymismahdollisuuksista tässä ajassa ja ajalle ominaisen työn parissa.

Kysymykseni kuuluu myös, minkälaista taiteilijan työn narratiivia minä haluan olla luomassa: Miten kauas teoksen taakse pystyn työni ulottamaan, minkälaisia muutoksia voin vaatia alustoilta, joihin praktiikoideni kanssa asetun? Minkälaista tehokkuutta minun on kohtuullista itseltäni vaatia, mihin vaatimuksiin suostun ja kenen toimintakulttuuriin konvergentisti liityn, näin altistaen itseni sen rutiinikimpun säikeille? Työskentelyni, käyttämäni kieli, kehoni eleet muuttuvat kameleonttimaisesti aina kontekstin mukaan, tämä on näkökulmasta riippuen joko “moninaamaista” tai hyveellistä ajan vaatimaa muuntautumiskykyä, eräänlainen kulttuurikentän monitaiturin oletettu peruslaatu. Oletetaan, että taiteilija haluaa tehdä nykyään työtä muinkin tavoin kuin vanhan myytin mukaisesti absintinhöyryisessä pariisinmajassaan nauttien dekadentin elämänsä luomasta statuksesta boheemina, intellektuellina, hörhönä käsityöläisenä. Oletetaan, että taiteilija haluaa työskennellä organisaatioiden maailmassa, maailmassa jossa arvopohja onkin täysin toinen, vaikkapa konsulttiyrityksessä, joka on erikoistunut yritysten muutosstrategioiden luomiseen. Millä tavalla taiteilija neuvottelee omat rajansa, muutoin kuin hylkäämällä tietyille yhteiskunnan osa-alueille sijoittuvat työt kokonaan? Onko tärkein taistelu joskus se, jota ei koskaan käyty, sillä ovathan taiteilijankin resurssit rajalliset, eikä oman

ammattillisen mukavuusalueen ulkopuolella työskentely ole täysin vaivatonta.

Taiteilija voi suhtautua ammattiinsa tällä hetkellä monin eri tavoin - kuva taiteilijasta on uusiutunut: taiteilija on ammatti, taiteilija tekee "oikeaa työtä", taiteilija on prekaari tietotyöläinen, taiteilija on yhteiskunnallinen vaikuttaja, poliitikonkaltainen. Tosin kuten Antti Nylén asian kirjassaan "Häviö" monipolvisesti ilmaisee, taiteilija ei kuitenkaan ole ammatti siinä missä muut, sen eron tekee juuri tulon häilyvyys suhteessa palkkatyöhön. Nylén ilmaisee "ajautuneensa" kirjailijaksi ja kyseenalaistaa sen olleen valinta, sillä ne valinnat, joita hän elämänsä varrella on tehnyt, eivät ole olleet suoria sitoutumisia sen kaltaiseen elämään kuin mistä hän nyt itsensä on löytänyt: hävinneenä, luovuttaneena, murtuneena, vaikkakin maineikkaana ja menestystä saavuttaneena. Valintoja ovat olleet pienet allekirjoitukset kustannussopimuksiin ja baaripöydässä aloitettuihin projekteihin joo:n sanomiset. Nämä valinnat ovat aina olleet Nylénille lähellä sitä minkä hän kokee läheiseksi, kirjoittamista, kai siis kirjailijana toimimista.

Taiteilijana olen suostunut muun muassa: puhumaan työstäni epämääräisyyttä välttämällä, luottamusta herättämällä (tehokkuutta ja onnistumista vaalien), olemaan kiinnostunut ilmiöistä, jotka eivät minua varsinaisesti kiinnosta, vaikka ne tärkeiksi koenkin, vastailemaan sähköposteihin, joiden yhteyttä varsinaiseen taiteen tekemiseen en oikeastaan ymmärrä, valittamaan apurahojen saannin vaikeudesta hakien niitä kuitenkin aina samoin keinoin, elämään nykyhetkestä irti ja projisoimaan kiinnostustani tulevaisuuteen, valehtelemaan (itselleni tai muille), että se mitä ehdotan olisi myös tuolloin kiinnostavaa. En voi väittää toimivani taiteilijana rehellisesti hakiessani apurahaa projektille 10 kuukauden päähän ja väittää, että kirjoittamani sanat kuvaisivat enää taiteellisen työskentelyn hetkellä sisäistä kokemustani siitä mitä haluan tehdä. Valehtelen joko hakemuksessa jurylle/tuottajalle/taiteelliselle johtajalle tai tulevaisuuden itselleni.

Juuri tämä ristiriita taiteilijana toimimisessa minua kaivertaa: "miksi se mitä teet, voi olla se mitä teet?" (Emmi Venna, Urbanapa Toolbox-työpajassaan) Taiteilijan työ on näkymätöntä päin nyökyttelyä moneen suuntaan: "Kyllä, suostun ilomieliin tekemään itsestäni nykyestetiikan mukaisen trendejä kuuntelevan brändin, joka tekee 'rohkeita avauksia'." ja "Kyllä, suostun ilomieliin performoimaan sitä, mikä on jo toteutunutta taiteilijan kuvaa" ja vielä "Kyllä, suostun ilomieliin tekemään työni ahkerasti ja tehokkaasti, suurta onnistumista tavoitellen", koska jos jokin syntyy vähällä vaivalla, se ei voi olla kummoista. Aika on suurin resurssi kaikista ja sen käyttö pitää olla (läpi)näkyvää. Apurahan raportointi kuuliaisella kertojaäänellä viimeistelee taiteellisen toimintamme merkityksellisyyden ja yhtäkkiä emme olekaan kovin kaukana Office Space -elokuvan (1999) dystooppisen konttorityön, sen oikean työn,

järjestelmästä. Prekaariin työskulttuuriin kuuluu tietynlainen ”yrittäjäistyminen”, jossa riskit siirtyvät työntekijäportaalle työnantajalta, varsinaisten tuotannon hallintaan liittyvien etujen säilyessä siellä missä ennenkin. Tästä esimerkkinä:

Suomessa jaetaan lukion kakkosluokkalaisille ”Kutsuvat sitä pöhinäksi” -nimistä kirjaa (Helaniemi, Kuronen, Väkeväinen. 2018.), jota luonnehditaan kirjakustantamo Otavan sivuilla näin:

”Tositarinoina kasvuyrittäjyydestä: Sivustakatsojasta tekijäksi – kasvuyrittäjät näyttävät mallia

Mitä startup-yritykset ovat? Miten ne toimivat, ja miksi niistä kohistaan? Kutsuvat sitä pöhinäksi kertoo suomalaisten kasvuyrittäjien tarinoiden kautta, mitä pöhinä oikeasti merkitsee – hyvässä ja pahassa. Lukuisat kasvuyrittäjät [-] jakavat kokemuksensa yrityksen kasvattamisesta. Kirjan luettuasi et enää halua seurata sivusta, kun maailma muuttuu. Haluat olla mukana rakentamassa muutosta.”

Kirja on osa asenteellista liikettä, jossa myönteistä yrittäjäyskuvaa jaetaan ja istutetaan kuin subliminaalisena lupauksena menestyksestä ja maineesta. Se, että on yksi Supercellin tai Nyhtökauran kaltainen menestystarina tarkoittaa, että on satoja epäonnistuneita konsepteja, hankkeita, lopulta ihmisiä, jotka ovat sisäistäneet tuon menestystarinan narratiivin ja ”hävinneet” pelin Nylénin kirjaan palatakseni. Miten menestys ja taiteilijana toimiminen lopulta liittyvät yhteen paitsi jaetun maailmallisen ja yhteiskunnallisen pohjansa kautta? No, kukapa haluaa olla epäonnistunut taiteilija.

On erotettavissa, että käynnissä on samanaikaisesti muutamia asiaan liittyviä yhteiskunnallisia ilmiöitä: turvallisuutta luova ”perustyö” on vaakalaudalla automatisaatiouhkien, perustulon, asenneilmapiirin (mm. David Graeber: Bullshit Jobs) muutoksen takia. Jo pelkkä puhe ”pirstaloitumisesta” kielii jonkin eheän, turvallisen rikkoutumisesta. Toisaalta taas olemme ohittaneet ajan, jolloin haaveiltiin julkikkisena olemisesta ja siirtyneet 2010-luvulle, jossa identiteettipolitiikasta on tullut elinvoimainen tapa realisoida tuo haave (vlogit, blogit, seinät, podcastit). Tässä siirtymässä meistä on tullut omalta osaltaan tietynlaisia identiteettien tietoisia tuottajia, olemme pienestä pitäen tottuneita pelaamaan mitä mutkikkaampia sosiaalisia pelejä, joissa menestyminen määrittelee mahdollista asemaamme tulevaisuudessa. Tämä yhdessä sovittu käänös työn normatiivisuudessa ei ole tapahtunut uhreita: lakkautettuja ovat ajasta jälkeen jääneet, proletaariset jääräpäät, vanhat ja muuntautumiskyvyttömät.

Ahkeran palkkatyöntekijän rooli on muuntunut omalla menestystarinallaan sosiaalisesti konstruoituun narratiiviin sopivan lisäraajan tuottavaksi yksilöksi, joka vakuuttaa (itselleen ja muille) olevansa erilainen, mutta on itseasiassa erilaisuudessaan yhteensopiva tuon järjestelmän sisäisen normiston kanssa. Menestyneen yksilön myytti on eräänlaista tuotettua, haluttua poikkeavuutta, jossain tuolla,

mutta tarpeeksi lähellä olevaa haavekuvastoa, joka toimii motivaattorina normatiiviseen käyttäytymiseen, toimintakulttuuriin mukautumiseen ja tiettyjen asioiden silleen jättämiseen.

Hahmottelen opinnäytteessäni *primääriä* ja *sekundääriä* taiteellista työtä, sitä mikä niiden suhde omassa praktiikassani erään esimerkkitapauksen (opinnäytteeni produktio-osuus: *Performanssialmanakka*) kautta. Olen liittänyt mukaan tekstimateriaalia, jota olen joutunut kirjoittamaan ja lukemaan, verbalisoimaan ja selittämään päästäkseni konkreettisesti tekemään ensisijaiseksi kokemaani osaa taiteellisesta työstä: siinä työ näyttäytyy materiaalisessa todellisuudessaan ympärilläni, suhteessa kehooni ja esitystilaan, työskentely siirtyy abstraktiosta kohti elävää kokemusta.

Tavoittelen taiteilijana toimimista vailla itseni myymistä tuotteena, vaikka ajoittain saatankin tehdä lokeroihin loksahavia asioita. Toki kysymys on luottamuksesta, millä tavalla raha jaettaisiin taiteilijoiden kesken, jos yhtäkkiä ilmaantuisi tuhatpäin taiteilijoita, joilla olisi samankaltainen tärkeäksi koettu intuitio kuin minulla. Miten tällaisessa utooppisessa maailmassa, jota yritän piirtää, ratkaistaisiin hyvän, hyväksyttävän ja ehkäpä antoisan taiteen ja huonon, laiskan, keskeneräisen tai epäonnistuneen taiteen välinen raja? Sanon ainakin epäileväni, että alkuinnostusta isompaa ryntäystä taiteilijoiden rahakirstulle tuskin olisi odotettavissa. Sillä eihän ole myöskään perää siinä, että ihmiset jotenkin taianomaisesti jäisivät toimettomiksi perustulon myötä, aivan kuin tuhat euroa kuussa toimisi matokuurina ihmisten haaveita sekä tekemisen halua vastaan.

Ei taide kiinnosta suurta osaa ihmisistä siinä määrin, että sen tekeminen vain rahan vuoksi muuttuisi haluttavaksi. Ei jatkuvassa introspektion, reflektoinnin sekä jatkuvan prosessoinnin ja aistimellisen herkkyyden tilassa ole mitään sinänsä glorifioinnin arvoista, se on vain yksi tapa olla ja elää maailmassa. Parhaimmillaan se on sellaisessa suhteessa sen kanssa olemista, että on pelivaraa ja vaikuttamisen mahdollisuutta. Ehkä jotain kaunista tai juhlallinen merkityksellisyyden kokemus. Mutta nämä ovat täysin muinkin keinoin saavutettavia päämääriä, joten se miksi joku vaikkapa poliittiseen aktivismiin, puuarteraanina toimiseen, suoraan toimintaan, hoivaamiseen tai valtahierarkioiden purkamiseen opetusympäristöissä vihkiytynyt haluaisi yhtäkkiä vaihtaa intohimoisen leipätyönsä tällaiseen vellomiseen, on tässä tulevaisuuskuvassa täysi mysteeri.

”He halveksivat vaaroja luontevammin kuin sankarit; he ovat tiedostamattaan tehokkuuden apostoleja ja Kiireen pyhittäjiä... ajan markkinoiden jumalia... Käännyin pois päin ja jätin maailman jalkakäytävät... Oli kuitenkin aika, jolloin ihailin valloittajia ja mehiläisiä, jolloin melkein toivoin; mutta tällä hetkellä liike typerryttää minut, ja energia saa minut surulliseksi.”

– E.M. Cioran: Hajoamisen käsikirja

Edelliseen sitaattiin viitaten kysyn: millaista sitten olisi liike, joka palvoisi muunlaisia jumalia? Tähän paneudun seuraavissa luvuissa, joissa esittelen vaihtoehtoja ja ulospääsyjä. Ovi avarampaan huoneeseen käy suoran toiminnan kautta.

Suoran taiteellisen toiminnan pamfletti

- I Ohita byrokratia. Tee.
- II Tiedosta metatyö. Keskity olennaiseen.
- III Eriytä toiminta ja reflektio. Kritiikin aika on myöhemmin.
- IV Hyväksy keskenjäämiset, puutteet ja kaiken prosessuaalisuus. Se on mitä on.
- V Ajattele potentiaalia ja tulevaisuuden tekemisen alustoja yksittäisten tulosten sijaan. Kysy: Mikä on mahdollistunut?
- VI Päivitä käytäntöjä ja uusi periaatteita. Myy brändisi.
- VII Tarkenna utopiaa, johon haluat juurtua ja juurruttaa. Sanallista sen tavoitteet.
- VIII Luota alitajuntaan ja intuitioon. Jatka elämistä.

Performanssialmanakka

Jotta voimme kohdata performanssitaitteen, happeningin ja installaation mekanismeista yhdistävän produktio-osuuteni suhteen jonkinlaisessa jaetussa pisteessä ennen yksityiskohtiin menemistä, annan seuraavan sitaatin (jonka sisällön allekirjoitan) kuvata lyhyesti sitä, mitä performanssi voi tehdä, mihin siitä on:

“In the classic understanding of the medium, performance art is the act of doing. It is not representing, not recounting, not re-enacting, but simply doing. It is live and it is real. It is direct action. It is not about rehearsing a text or recreating a narrative, but rather it is an experiment with a portion of one’s life. It is not about entertainment, but about the desire to learn. Ideally, the performance artist is always generating a new challenge for her or himself, never repeating an action. It is driven by curiosity, and the quest is discovery, transformation, knowledge.”

– Marilyn Arsem

Performanssi muotona on kielensä ja määritelmänsä kautta jotain, mikä tapahtuu monesti kokemuksellisella tasolla ensimmäistä kertaa sekä esiintyjän että kokijan positiosta käsin, painottaen toimintaa/toimintoa narratiivin yli ja tulee samalla muodostaneeksi oman estetiikkansa ja merkitysjärjestelmänsä. Se on symbioosissa elämän uutuuden ja yllätyksen kanssa. Tietynlainen luonnosmaisuuksien salliminen tai muodon muuntuvuuden hyväksyminen performanssitaitteen kentän sisällä on jotain, joka tukee performanssin välineellistä oivallisuutta toimintakulttuurin sisään ujuttautuessa. Performanssitaidetta tapahtuu aina suhteessa elävään kehoon ja tiedostaa myös tilan ominaisuudet suhteessa siihen. Ominaista performanssitaidelle on myös välittömyys ja yllätyksellisyys, joka kontrastisesti erottuu Väreestä muusta julkisesta tavallisuudesta.

Opinnäytteeni taiteellinen produktio-osio koostuu 30 päivittäisen performanssin sarjasta. Performanssit vaihtelevat suhdettaan yleisöönsä, osa osallistaa ohikulkijoita, toinen tapahtuu luokahuoneessa luennon muodossa, kolmas suljetussa tilanteessa kahden kesken. Liitetiedostona olevassa listassa erottuu pääsääntöisesti neljäntyyppisiä performansseja: vaeltavia, kestollisia, esityksellisiä sekä osallistavia. Jokainen performanssi on tämän lisäksi keston, sisällön ja lokaation suhteen omanlaisensa, mutta kuitenkin vain kolmaskymmenesosa yhtä kokonaista teosta:

Performanssialmanakkaa. Sen tutkimukselliset tavoitteet ovat tutkia vastavalmistuneen Väre-rakennuksen toimintakulttuureja ja tilankäytöllisiä elementtejä, sitä mitä siellä odotetaan tapahtuvan ja millaiseksi se on määrittynyt lyhyen historiansa aikana. Kysyn performanssin ja esittävän taiteen keinoin

tiloilta ja niitä käyttäviltä ihmisiltä ”onko tämäkin mahdollista täällä?”.

E.M. Ciorania lainaten, ”jumalankuvan tuhoaminen - - vaatii yhtä paljon aikaa kuin sen suosiminen ja palvominen”. Miten voin taiteilijana olla irti ”ajan markkinoiden jumalien” tehokkuudesta ja olemassa omalla rytmilläni, jonka määrittelee orgaaninen intuition kello, joka hidastuu tai kiihtyy tilanteesta riippuen? *Performanssialmanakka* noudattelee kuunkierron ajallista todellisuutta ja dramaturgista rakennetta, joka alkaa ajallisesti uuden kuun päivänä 4.2.2019 ja päättyy 5.3., kuunkierron viimeisenä päivänä. Täydenkuun hetki 15.2. synnyttää teossarjalle lakipisteen, joka määrittää kokonaisuudelle alun, keskikohdan ja lopun, nousuveden ja laskuveden. Tähän ajalliseen kiertoon nojaaminen synnyttää erilaista kuuliaisuutta kuin perinteisiin harjoitusaitauluihin, samoina toistuviin esitysaikoihin tai tavanomaisiin kestoihin sitoutuminen. Nämä ajalliset raamit tulevat ennakoitavuuden, taloudellisen viabiliteetin mahdollistavien konventioiden suunnalta. Entä jos performanssini vastaavat kuun vaatimuksia, jos ne polvistuvat sen logiikan edessä? Opinnäytteeni kirjallinen osuus on myös prosessina sidottu 6.3. uuden kuun päivästä täydenkuun hetkeen 21.3., jolloin kirjoitustyöni aktiivinen osa valmistuu ja jäljelle jää reflektionsa kirjoittava, hiljalleen etääntyvä tekijä.

Performanssitaide toimii tässä opinnäytteessä esitetyllä tavalla soveltavana metodina tutkia tilojen esityksellisiä potentiaaleja ja muokata niiden mahdollisuuksia tulevaisuuden toiminnan alustoina. Performanssin kiinteä, perkaamaton suhde nykyhetkeen haastaa myös kokijansa: miten suhtautua esitykseen, joka ei ole sileä, objektimainen, määritelty ja läpikutkittu? Kehojen potentiaali avautuu tuttuun tilaan yllättäviksi, esityksellisiksi hetkiksi jättäen jälkeensä kaiun, joka on vapaa tulkinnalle ja eteenpäin viemiselle, mutta myös unohtamiselle. 30 performanssia on suunnittelultaan raskas, mutta toteuttajalleen paineettomampi, sillä paineet toimivan dramaturgian ja jonkinlaisen viestin välittämisestä jakaantuu teossarjan osasten välillä. Näin teossarja tuo näkyväksi sen, mikä on totta kaikkien yksittäisten esitystaiteellisten teosten suhteen: teoksesta ei koskaan näe kaikkea. Se jättää kokijansa asemaan, jossa hän voi yhä määrittää suhteensa teoksen yhteen osaseen, joutumatta kokemaan kokonaisen teoksen merkityskimppua kerralla. Valta säilyy kokijalla ja teos toimii mielestäni niin kuin taiteen mielestäni kuuluu toimia, peilaavana alustana, jossa subjektiviteetit voivat kohdata ja säilyttää itsemääräämisoikeutensa, muodostaa omat mielipiteensä ja mikä tärkeintä, olla myös eri mieltä.

Myös aiemmat julkista tilaa toimintaympäristönä ja käyttäjänäkökulmasta lähestyneet teokseni ovat noudattaneet edellä mainittuja periaatteita ja pohtineet samoja kysymyksiä kuin *Performanssialmanakka*. *Social local mobile* (2016) oli devising-prosessin tuloksena syntynyt paikkalähtöinen tanssiteos, joka sisälsi pyöräilykaista Baanan sisälle suunnitellun virkistysalueen designin ja käyttömahdollisuuksien

kommentointia. Siinä kolme tanssijaa muodostivat kolme erilaista kaupunkilaista hahmoa, joiden keskinäinen köyden veto esityksellisesti paikan päällä havaittujen ohikulkijoiden maailmaa toiselle kielelle. *Staring at the metro entrance* (2017) oli osallistava ryhmäperformanssi sadalle ihmiselle, jossa tuijotettiin tragikoomisesti viivästyneen Länsimetron Aalto-yliopiston aseman (Väreen alakerta) sisäänkäyntiä yhden minuutin ajan. Performanssin tarkoitus oli luoda tila muullekin kuin aiheen tiimoilta syntyneelle viihaiselle nettikeskustelulle, tulla yhteen ja olla hiljaa kaikkien tunteiden kanssa.

Mutta mikä on onnistuneen performanssin kyky muutoksen mahdollistajana tai viestinviejänä? Miten performanssin vaikuttavuutta voi arvioida tai edes hahmottaa? Viikko *Staring at the metro entrance* teoksen jälkeen, liki kaksi vuotta myöhässä ollut Länsimetro julkaisi lopullisen, paikkansa pitäneen avauspäivänsä. Mitä *Performanssialmanakka* mahtaa saada aikaan? Sillä tavoittelee se kuitenkin lopulta mahdollisuuksien kirjon laventumista Väre-rakennuksen paikallisesti sitoutuneissa yhteisöissä, joita ovat opettajat, vierailijat sekä heterogeeninen joukko opiskelijoita. Tähtäimessä ovat myös Aalto-yliopisto -sateenvarjon alla olevan systeemisen toimintakulttuurin ja alustan joustavuus, sen voimat normalisoivana jäsentäjänä, joka ulottaa opiskelijoiden välityksellä otteensa tulevaisuuden työkalut ja sen visioita kohti, niiden taa.

Muita tavoitteita produktio-osalleni ovat henkilökohtaiseen työskentelyyni ja oman vapauteni säilyttämiseen liittyvien linjausten harjoittelua. Aion välttyä lupahakemuksilta, tilavarauksilta, tuotantopaineilta ja jonkin laadullisen oikein-väärin -akselin syntymiseltä esiintyjäpositiossani. Kuinka taide voi syntyä ja tapahtua mahdollisimman lähellä taiteilijan kiinnostuksen keskipistettä, intuitiivisen oikeaksi kokemisen hetkeä, intohimon lähdeä, ilman ajallista projektiota kauas tulevaisuuteen?

3.1

Väre

Väreeseen siirtyminen oli tapahtuma, joka oli opintojeni aloittamishetkellä siintävä vääjäämättömyys, sen oli määrä vaikuttaa minuun konkreettisesti heti ensimmäisen opiskeluvuoteni jälkeen: kaikki Aalto-yliopiston Taiteiden ja Suunnittelun korkeakoulun maisteritasoinen opetus oli määrä siirtää samaan rakennukseen syksystä 2018 lähtien. Omat ajatukseni muutosta kohtaan olivat sallivat, sillä sisäilmaongelmien suhteen herkistyneenä odotin innolla pääsyä pois nk. Taiteiden talolta, jossa

koulutusohjelmamme opetus lukuvuoden 2017-2018 aikana tapahtui. Kaikkien kohdalla tilanne ei toki ollut tämä: osa nautti suuresti Taiteiden talon mahdollistamien jaettujen työhuoneiden ilmaisesta, ympärivuorokautisesta käytöstä sekä rennon taiteilija- ja kuraattoriyhteisön olemassaolosta omana saarekkeenaan. Uhkakuvina Väreeseen siirtymisen yhteydessä koettiin neoliberaalien arvojen tuleminen liian lähelle, sillä mitäpä tällaisella opettamisen keskittämällä haettaisiin, jossei (kustannus)tehokkuutta, synergiaetuja sekä avokonttorimallista pohinää. Väreeseen siirtyminen oli abstraktio siihen asti, kunnes kävi ilmi ettei sen rakentamisesta tulekaan samanlaista ikuisuusprojektia kuin samanaikaisesti rakenteilla olleesta Länsimetrosta. Värettä kuvailtiin mm. archdaily.com -sivustolla (luettu 13.3.2019) sen suunnitelleen Verstas-arkkitehtitoimiston sanoin seuraavasti:

”The Väre building at the Aalto University campus, designed by the award-winning Finnish bureau Verstas Architects, is a new type of education venue that combines design and business under the same roof. It is dedicated to the concept of doing things together. The building is a place for casual encounters and collaboration between students and teaching staff, for intense creation, teaching and research in creative and business fields. This cooperation is expected to foster new types of start-ups, companies and future talent.”

Kuvat: Mikko Raskinen

Tietynlainen kodinomaisuus oli se mihin Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun opiskelijat olivat tottuneet niin Arabian toimipisteessä (entiset TaiK:n tilat) kuin Taiteiden talolla Otaniemessäkin. Haltuunotetuista, opiskelijoiden näköisistä tiloista siirtyminen uusiin tiloihin ei arvatenkaan sujunut ongelmitta: ensimmäisenä huomion kiinnitti toki se, että tilat ovat avarat ja kaikkea materiaalis-tekniseen todellisuuteen liittyvää löytyy, mutta pian tilojen toimistomaisuus synnytti monissa vastustusta. Tiloissa täytyi kulkea siellä liikkumiseen oikeuttava tunnistekortti sormien ulottuvilla, sillä mistään ei enää päässyt sisään ilman sitä, kaikkialta ei edes ulos. Aamuisin luen nolle tullessa tuli todennäköisesti kävelleeksi A Bloc-nimisen kauppakeskuksen croissantinhuuruisen käytävän läpi, jossa erilaiset tuotesijoittelut kutsuvat kuluttajaa meissä. Avaruus osoittautui nopeasti agorafobiseksi akvaariossa työskentelyksi: lasiseinien läpi vierailevat ryhmät valokuvasivat projekteja parissa työskenteleviä opiskelijoita, metalliset tuolinjalat kirskuivat isoissa halleissa, kukaan ei tiennyt minkään

sijaintia eikä missään voinut torkkua. Osa epätietoisuutta oli toki luonnollinen osa uuden rakennuksen logiikkaan totuttautumisessa, osa puhdasta muutosvastarintaa, mutta pohjalla oli myös aito ja kohtuullinen tarve varmistua siitä, että opiskelija on yhä yliopiston prioriteettilistan kärjessä.

Moni asia hampaankolossa äityi riittävän ärsyttäväksi ja poiki järjestäytymistä, hätäkokouksia, vaateita ottaa opiskelijoiden oikeat tarpeet huomioon: riittävästi ja riittävän isoja säilytyslokeroita, mahdollisuus jättää isompia töitä työpajojen läheisyyteen, oikeus yksityisyyteen tekemisen prosesseissa ympärivuorokautinen käyttöoikeus jne. Kenellekään ei varmasti tullut yllätyksenä se, että prototyypppejä tai isoja installatioita valmistava opiskelija ei ole valmis viemään teoksiaan kotiin päivän päätteeksi, tai ettei hän hyödy hädin tuskin repun vetoisista säilytyslokerosta (joita ei ole edes vapaana) mitään. Aalto-yliopisto kuvailee Väre-rakennusta sivustollaan (luettu 13.3.2019) ytimekkäästi: ”The Väre building is the new home to all departments of the School of Arts, Design and Architecture and has been designed according to user-centric and sustainable principles.” Väreeseen kutsuminen ”kodiksi” tai käyttäjäkeskeiseksi on em. seikat huomioon ottaen hieman pyöristävää ilmaisu. Yllättävää on, että siellä ylipäänsä on opiskelijoille suunnatut keittiötilat (joista rakennusvaiheensa alkutekijöissä olevaa Väreä meille esitelleen henkilön mukaan jouduttiin jopa vääntämään kokouksissa).

Kun tähän asti opinnäytteessäni olen puhunut Väreestä, puheeni rajoittuu suurelta osin sen ARTS-puoleen (”taikki”), sillä BIZ-puoli (”kauppi”) avautui käyttäjilleen vasta vuoden 2019 helmikuun aikana. Sen erottavat suunnittelun osalta runsaampi puun käyttö käytävätiloissa, kullan ja messingin hohde kaiteissa sekä mm. nahkaiset design-tuolit. Yleisilme on huolitellumpi ja yhdenmukaisempi kuin toimistomaisena avatun (ja kenties siksi jääneen) ARTS-puolen osalta. Ajatuksena yhteinen rakennus synergiaetuneen on varmasti houkutteleva, mutta ainakin tämän kirjoittamisen hetkellä selkeä raja ”taikin” ja ”kauppiksen” välillä on yhä olemassa, eikä sitä normaalitilanteessa päädy ylittämään. Aika, tulevat toiminnan alustat, yhteiset kurssit ja käytännön tarve näyttävät, mikä on näiden kahden puolen todellisen integraation tila.

Väreessä viettää aikaa monien eri koodistojen sisällä: on yleiset ”normaaliuden” rajat (ei huudeta, häiritä, kosketa tai tuijoteta), julkisen paikan rajoitteet (ei alastomuutta, verta, simuloitua väkivaltaa tai muutakaan epäilyttävää), laki ja moraali (ei pommeja, uhkauksia, huijaamista, pelottelua tai muuta eettisesti arveluttavaa), liikennesäännöt (ei tukita kulkuväyliä, jätetään turvaväli), yliopiston meille näkymättömät määräykset vahtimestareiden toimeenpanemana, yhteisöjen sisäiset normaalin määritelmät (kulttuuriset säännöt, opiskelijayhteisöjen erilaisuudet [vrt. ARTS ja BIZ] sekä kiinnostavana lisänä myös kaupallisten alueiden vaikutus tässä kaikessa (yritysten omat määritelmät

sallitusta toiminnasta reviiirillään, vartijan voimankäyttöoikeudet A Bloc-kauppakeskuksen säännösten ylläpitämisessä). Puhumattakaan siitä, mitä tapa ja tottumukset omana koodistonaan sanelevat sisällämme kertoen meille mikä on mahdollista:

”Habit does not have an obvious root or source, but it often establishes itself silently from random situations that people encounter, which they have just happened to react to. – In most cases, people carefully select what they spontaneously react to: their habits will control them like a small man in a machine.”

– Juha Varto: Otherwise than knowing

Aalto yliopistona ja Väre rakennuksena eivät ole kovin profiloituneita esittävän taiteen suuntaan, niin tilojensa ilmiä kuin viestinnänkään suhteen. Tämä toki on luonnollista, sillä eihän yliopistossa ole esittävän taiteen koulutusohjelmia suoranaisesti, mutta väitän esittävän taiteen ammattilaisia ja niiksi identifioituvia ihmisiä löytyvän useita kymmeniä, jopa satapäin. On tärkeää nähdä ajattelumaailmallisia sielunkumppaneita ja jaettuja merkityshistorioita sekä tuttuja tapoja tehdä ympäristöissä, joissa opiskelee omaääniseksi taiteilijaksi, suunnittelijaksi tai muun luovan työn tekijäksi. Siksi myös esittävän taiteen on syytä tulla osaksi innovaatioiden ja designin hallitsemää Aalto-brändiympäristöä.

3.2

Konvergentin toiminnan dramaturgia

Uuden rakennuksen henki pysyy rakennuksen ja käyttöönoton jälkeen enemmän auki ennen asettumistaan lopulliseen, joskin edelleen muokattavissa olevaan muotoon. Ajatellaan, että Performanssialmanakka ja arkikokemus lähtevät ajallisesti 4. helmikuuta liikkeelle samassa paikassa samansuuntaisesti, mutta irrallisina: arki liikkuu omalla hitaasti transformoituvalla, esteellisellä tavallaan kohti ajallisen rinnaolonsa päätepistettä 5. maaliskuuta, jolloin myös *Performanssialmanakan* työt riisutaan tilasta jättämään jälkeensä vain eleen väliaikaisuuden. Performanssi voi jäädä yksittäisenä tapahtumana oudoksi kuriositeetiksi, mutta entä jos performanssin kieli viettää aikaa arkikokemuksen kielen kanssa? Minkälaisista käännoistä näiden kielten välillä tapahtuu, mistä asioista jäädään väittelemään, millä tavalla kielet koskettavat toisiaan ja miten tämän kohtaamisen mahdollinen sylkivana asettuu betonin ja puisten askelmien halkeamiin? Miten performanssi kielenä ja tässä tapauksessa tavoitteellisena praktiikkana konvergentisti jossain kohtaa yhtyy tai lähenee tuon arkikielen

todellisuuden ja kielen kanssa? Entä miten *Performanssialmanan* teokset lopulta erkanevat Väreestä ja mitä tapahtuu teosten paikalle jäävässä tyhjyydessä?

Jonkinlaisen arkkitehtonisena perustotuutena otan tiedon siitä, jos kaksi rakennelmaa asetetaan vierekkäin niin ne asettuvat suhteeseen toisiinsa. Toinen saattaa assimiloida toisen ajan myötä, mutta myös jonkinlainen jääräpäinen suvereenin toimijuuden rinnakaiselo lienee mahdollinen: siinä Väre ja *Performanssialmanakka* asettuvat rinnakkain ja ovat osa jaetun paikan historiaa, haastaen toinen toistaan sisarellisessa kinan ja halauksen sykliissä. Kenties performanssi synnyttää lämpimän tilan, johon seuraava tekijä voi kitkattomammin liittyä.

Se mihin koen, että Performanssialmanakassa lopulta luottaa, on eräänlainen vääjäämätön taiteellisen toiminnan konvergenttius. Arkisen, normatiivisen, tilan ja ajankäytön suhteen optimaalisesti toimivan rutiinikimpun rinnalle ilmestyy hetkeksi toisenlainen toiminnan malli: sen perusta on tehokkuutta kaihtava, ryhmeilläään ja painotuksillaan leikkaava performanssitaide (tässä tapauksessa), joka etenee ajallisesti jaetussa lineaarisuudessa konvergentisti kohti arkitodellisuuden kanssa jaettua refleksiivistä pistettä. Tässä pisteessä arkikokemus kehosta tilassa ja esiintyjän tietoisesti performoiva liha kohtaavat toisensa taideteoksen äärellä, toivottavasti suvereenin subjektiuden mahdollisuudessa, vapaina muotoilemaan kokemuksensa itselleen. Tämä vapaus koskettaa paitsi katsoja-kokijaa, joka saa poistua performanssien ääreltä lupia kyselemättä, olla vilkaisemattakaan performanssieni suuntaan, mutta myös minua tekijänä: voin muuttaa sääntöjä sekä tavoitteita joita olen itselleni asettanut, mutta joita minuun on myös kohdistettu.

Minun kehollani on historia tämän paikan suhteen: minä olen samalla sekä sen uhri että hirmuvalti. Se, että opiskelen yliopistossa on omaa valintaani, kuten ovat myös kurssit joita olen valinnut, oma asenteeni ja aktiivisuuteni yliopiston sisällä. Opetusmenetelmiä, aikatauluja, opetustilanteiden fyysistä todellisuutta tai koulutuksen arvopohjaa rakenteellisilla tasoilla en sen sijaan ole tietoisesti valinnut. Väitän olevani toimintani suhteen sekä tiedostava että sokea. Voin samanaikaisesti myöntää pystyväni vaikuttamaan monin eri keinoin ympäröivään todellisuuteeni niin rakenteellisella, sosiaalisella, henkilökohtaisella, esteettisellä kuin kehollisellakin keinovalikoimalla ja olla samaan aikaan täysin sen armoilla. Jokin on aina näkymättömästi, jos ei aivan määräämässä, ainakin vahvasti myötävaikuttamassa tiettyjen toimintojen muodostumista joksikin sellaiseksi mitä ei enää ole tarpeen kyseenalaistaa päivittäisessä kokemuksessa. "Tavallisuus on aina tavoittamattomissa" (Pontus Purokuru & Veikka Lahtinen, Mikä meitä vaivaa? -podcast), näkymätöntä rautalankaa, joka aina muotoillaan samaksi rakenteeksi kehojemme toimesta. Kuinka päästä käsiksi tähän konkreettisesti läpielettyyn, mutta

olemukseltaan lähes eteeriseen tasoon?

Äskeisen sitaatin takana piilee huomio siitä, että olemme täynnä sokeita pisteitä. Täynnä sokeita pisteitä kaikista niistä voimasuhteista ja rakenteellisista seikoista, joiden kohteena ja osana olemme. Olemme myös mukavuudenhaluisia olentoja, joten automatisaation halu on väistämättä osa elämäämme. Tietyt asiat voimme allekirjoittaa, vaikka emme osaa välttämättä sanoa mikä niihin suostumisessa itse asiassa epäilyttää. Minua askarruttaa se miksi olisin valmis hiljaa hyväksymään opiskeluympäristössäni esimerkiksi seuraavat asiat: yli viisi tuntia päivässä istumisen, tehokkuuden ilmapiirin, toiminnan mahdollisuudet lamauttavan kriittisyyden, älykkyyden palvonnan ja siihen liittyvän kehon toissijaistamisen, kaupallisuuden jatkuvan läsnäolon matkallani metrolta ensimmäisiä matkakortilla avautuvia ovipareja, naiiviuden ylenkatsomisen ja kaksinaamaisuuden epäonnistumista kohtaan.

Epäonnistumista kohtaan ollaan näennäisen suopeita, mutta jokainen teos tähtää kuitenkin onnistumiseen ja jokainen taidekokemus on katsojalleen potentiaalisesti huippuhyvä. Varsinaisia epäonnistuneita teoksia kuitenkin näkee harvoin, silloinkin tarkoin kuratoituna ja sankaritarinan fragmenttina, onnistumiseksi jäsennettyinä epäonnistumisena. Performanssi ei ole niin ilmiselvä Troijan hevonen: se ei kanna mukanaan samanlaista hyvä-huono -akselia, joka monella eurooppalaisen teatteritaiteen vaikutuspiirissä eläneellä on esimerkiksi teatterin varalle. Tai entäpä amerikkalaisen menestyselokuvakoneiston haamu, joka valvoo kokemustasi isoksi tähtäävän elokuvan äärellä? Performanssi hengittää toki jossain määrin stereotypista mainettaan sekä outona ja sairaana että toisaalta tylsänä ja pitkäveteisenä, junnaavana yhden eleen politisoijana? *Performanssialmanakka* on yritykseni tuoda nämä edellämainitut ”oireet” tarkastelun alaiseiksi sekä kenties paljastaa jotain työstä teoksen takaa.

3.3

Primääri ja sekundääri työ

Taiteellisesta työstä ja sen prosesseista suuri(n) osa jää valmiin teoksen vaikuttavan hetkellisyyden jalkoihin. Teokseen upotettujen työtuntien sisältö jää arvoitukseksi ja taiteilijan myyttinen nerous hengittää edelleen osittain tästä epätietoisuudesta johtuen. Olen pyrkinyt paljastamaan *Performanssialmanakassa* paitsi auringon valossa näkyvän (*primäärinen* taiteellinen työ: performanssit, installaatiot, happeningit) myös teoksen kääntöpuolella alati liikkuvan kuun (*sekundäärinen* taiteellinen

työ: viestintä, markkinointi, hakemukset jne.) liiteluettelon kautta. Sieltä löytyy mm. kaikki *Performanssialmanakkaa* varten tuotettu tekstimateriaali, jonka olen joutunut kirjoittamaan varsinaisen ensisijaisena pitämäni työskentelyn lisäksi. Tämän lisäksi olen lukenut 14 sähköpostia, ottanut yli 70 valokuvaa ja videota Instagramiin, lähettänyt ja lukenut muutaman tekstiviestin sekä käynyt tuntikaupalla keskusteluja ihmisten kanssa teoksesta ja sen osista. Tämä kuulostaa kohtuulliselta suhteessa siihen, että teos oli apurahoitettu sekä osana kuratoitua näyttelyä. Ensimmäistä kertaa taiteilijana minusta tuntui siltä, että *primääri* ja *sekundääri* työ olivat tasapainossa *Performanssialmanakkaa* toteuttaessa.

Se miksi olen tuonut tällaiset käsitteet mukaan jakamaan taiteilijan tekemää työtä on pelko siitä, että taiteilija joutuu ”yrittäjäistymään” oman mediuminsa parista keskelle viidakkoa, jossa vaaditaan perustason osaamista lähes kaikesta: viestintä, markkinointi, tuottaminen, koodaaminen, itsensä brändäys (CV, portfolio, nettisivut), tietotekninen osaaminen (editointi, valo- ja videokuvaaminen, äänen nauhoittaminen ja käsittely, live-lähetykset), esiintyjäntaidot (pitchaus, alan small talk, haastattelut) ym. Toki voidaan väittää, että näin se nyt vain on, tätä(kin) on taiteilijan työ. Toisaalta, väitän ettei se saa ainakaan olla oletus, sillä tämä salakavalasti yrittäjäistynyt taiteilijankuva vähentää monimuotoisuutta alalla ja lisää painetta oman (primäärin) työn tekemisen suhteen, on siitä pois. Penään kaikille taiteilijoille oikeutta määritellä itse suhteensa oman työnsä primääreihin ja sekundääreihin puoliin sekä alustoja, joihin eri taiteilijuudet ovat tervetulleita. Jos ensisijaiseksi taiteen tekemisen mahdollistajaksi rajautuvat vain ne järjestelmät, jotka suosivat työnsä määrittelyssä kirjallisesti lahjakkaita, ideoidensa tarkkoja kuvaajia (tai muodosta tietoisia novelisteja) niin mitä tapahtuu epätäydellisille prosesseille?

Apurahajärjestelmä ja sen ytimen muodostavat suuret laitokset ja alustat (nimekkäät festivaalit, galleriat, valtakunnallisesti rahoittavat säätiöt ja toimikunnat) kutsuvat täydellisiä vastauksia open calleihin, siinä missä keskisuurien toimijoiden (suurten kaupunkien ulkopuoliset tapahtumat ja festivaalit, paikalliset säätiöt) ja pienten toimijoiden (mikrofestivaalit periferiassa, erilaiset sivutapahtumat, uudenmuotoiset alustat, yksittäiset projektit) parissa työskentely sallii enemmän määrittelyllistä vapautta ja epävarmuutta. Kyse on siis myös siitä, mihin itsensä ajaa ja asettaa. Konteksti tuottaa kuvastoa ja jos siinä ei näe omaa kuvaansa, kannattaa katsoa muualle? Tässä ajatuksessa toisaalta rakenteiden tuulettamisen tärkeys unohtuu, sillä vaikka kunkin em. toimijatason sisällä tapahtuu varmasti uudistuvaa toimintaa, on niillä taatusti myös sokeat pisteensä ja regressionsa. Kaikki tämä liittyy totta kai rahaan, eli onko suurempien rahasummien vuoksi vaadittava suurempia vakuuksia (ura, status, maine, nimi jne.) sekä tarkempaa sanastoa (ja niiden takana olevaa ajattelua)? Onko isojen toimijoiden

tuottama taiteellinen kuvasto epäonnistuessaankin (sillä rahakaan ei takaa prosessin onnistumista) niiden vaatimuksien asettamalla tasolla? Ja jos pienten toimijoiden kentällä tapahtuu jotain suurta, se ei kasva kontekstiaan isommaksi, vaikka teoksena tavoittaisi isojen toimijoiden toteuttajien haaveet?

Muistutan tässä alustatietoisuuden tärkeydestä, taiteilija voi rajata työskentelynsä kontekstin ja valita ne lainalaisuudet, joille itsensä altistaa. Taiteilija voi tarjota itseään omalla tavallaan, omalle praktiikalleen rehellisellä tavalla niille toimijoille, joiden kanssa kokee hengenheimolaisuutta, joissa näkee itsensä. Toisaalta alustojen tarjoajien omassa positiossa kontekstin ulkopuoliset tekijät voisivat olla uudistajina tervetulleita. Kysymys on myös siitä, kuinka kauas taiteensa ulottaa: tavoitteleeko sillä jotain ja mikä merkitys teoksen alustalla on suhteessa sen sisältöön. *Performanssialmanakan* tapauksessa pyrin ulottamaan performanssit alustaan asti (Väre, Aalto-yliopisto) ja sitä kohti tietoisena omasta roolistani, opiskelijana sen sisällä. Mielekkääksi tekemisen teki se, että pystyin vapaasti vaikuttamaan oman primäärin ja sekundäärin työn määrään sekä niiden väliseen suhteeseen. Tämä vapaus näyttäytyi konkreettisesti uudennaisina riskinottoina omassa tekemisessäni kaikissa prosessin vaiheissa.

Tärkeää mielestäni primäärin ja sekundäärin työn suhteessa toisiinsa on se, että painotus pysyy itselle merkityksellisissä asioissa, eikä sekundäärinen työ ala viedä huomiota varsinaiselta ydinasialta, jonka itselleen toivottavasti toistuvasti tulee määritelleeksi. Sama pätee myös taiteilijana työskentelyyn liittyviin sivutöihin, joita useat tulevat tehneiksi taiteellisen työnsä ohella. Vaarana on, että painopiste siirtyy sinne missä rahan tuoma vakaus ja henkinen turva on, eli sivutyöstä tulee mahdollinen päätyö, joka ei olisi lainkaan ongelmallista, mikäli päätös tapahtuisi tietoisesti. Jos se taas tulee rakenteista (säännöllinen taiteellinen työ ei ole rahalla palkitsemisen arvoista, muu työ on), voi olla ongelmallista lipua pois aidosti itseään kiinnostavasta työstä kohti jotain, vain koska ”sillä elää”. Voiko toisaalta ”sitä kohti”, ”sitä varten” tai ”siitä” elää?

Samankaltainen ansa vaanii menestymisessä, sillä mikäli tulee iskeneeksi oman alansa kultasuoneen ja saavuttavansa huomiota esimerkiksi suurien muraalien tekijänä: mitä tapahtuu tuolle menestykselle, jos aidon kiinnostuksen kohteeksi seuraavassa hetkessä muodostuukin lasinpuhallus tai vaikkapa sorakuoppien lavastaminen sekä valokuvaaminen? Joutuu tilanteeseen, jossa taiteilijan siihenastiset teot ovat johdonmukaisesti vieneet hänet onnistumiseen osittain oman työskentelyn kehittymisestä tai kultivoitumisesta, osittain hänelle hämäräksi jäävistä syistä (maailmanlaajuiset trendit, yhteiskunnalliset ilmiöt, alakohtaiset turhaumat, mediahuomion arvaamattomuus, paikalliset tarinat). Tuon onnistumisen kääntöpuolena on kuitenkin mainitsemani ansa, jossa kokee painetta tulla valinneeksi muraalit, koska niille löytyy ostajia, koska niiden eteen on tehnyt paljon työtä, joka on viimein palkittu,

koska uusi väline on aina epävarmuustekijä. Rakenteellisesti tuetumpaa taiteellista toimintaa on pitkäjänteinen ”lestissä pysyminen”, eikä kokeileva ote välineitä vaihtaen. Näin myös puhe kaikenlaisesta epäonnistumisen hyväksynnästä taidealoilla muuttuu kaksinaamaiseksi, sillä raha näyttää kuitenkin virtaavan riskittömämpiin sijoituskohteisiin.

3.4

Kuukausi performansseja

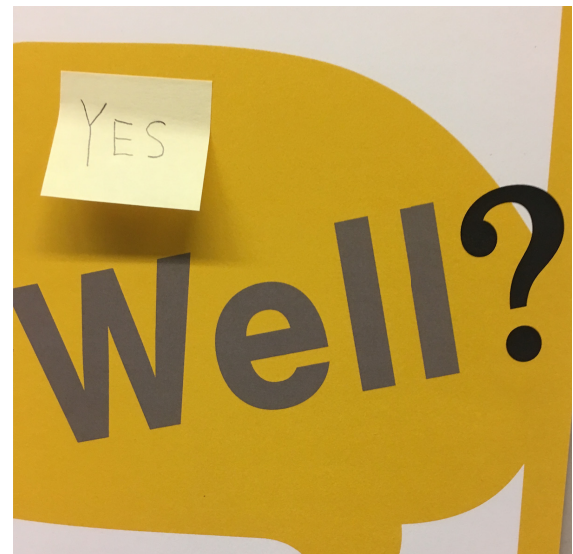
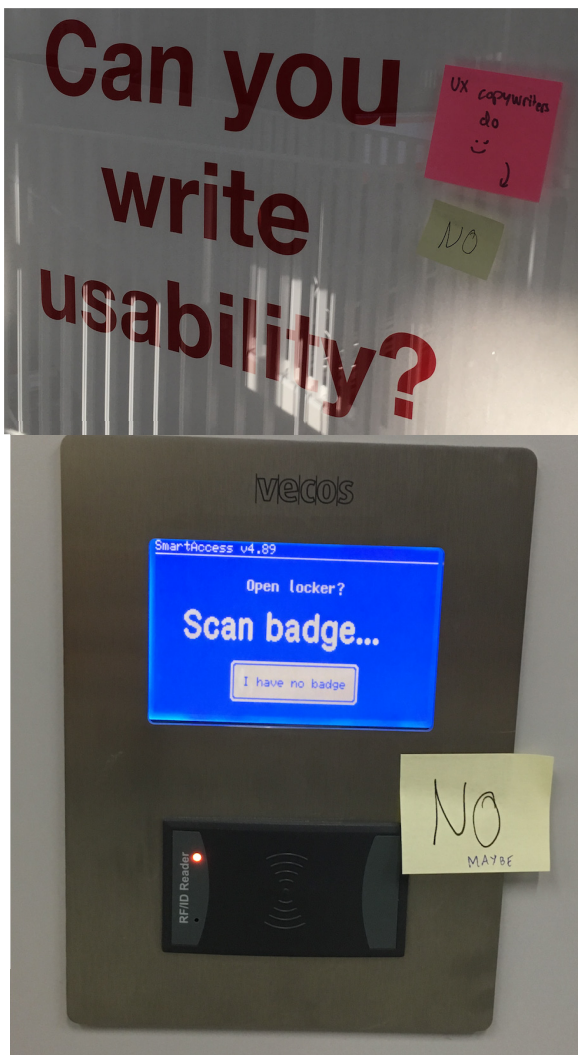
Mitä dramaturgisista syistä mukana kulkeva kuun syklinen kierto sitten tarkoittaa käytännössä?

Performanssialmanakan kohdalla kyse oli siitä, että jaoin kuukauden vaiheisiin, joista ensimmäisessä performanssi esittäytyy Väreän käyttäjille periferiassa kasvavan kuun tavoin, ensin ilmestyen, sitten sirppinä taustalla leikkaamassa maisemaa. Pyrin pitämään jonkinlaista maagis-realistista jakoa performanssien kulussa mukana: ajatellen että nousevan kuun performanssien on oltava aktiivisempia, yhä näkyvämmäksi kasvavia, olemassaolonsa tiettäväksi tekeviä ja toiminnallisia, siinä missä laskevan kuun performanssit käyttäytyisivät tiedostaen poismenonsa, ajallisuutensa ja rajansa, tietyllä tavalla reflektoiden aiempia performansseja. Siispä jonkinlainen paikallinen kansanusko kuun vaikutuksista yksilön ja yhteisön toiminnassa (mm. kasvien istutus, kylvä, niittäminen, hiusten leikkuu, uuden aloittaminen suhteessa kuun kierron vaiheisiin) on ollut etäisenä taustavaikuttimena performanssien dramaturgiassa.

Pääsyy kuunkiertoonsa itsensä sitouttamisessa on kuitenkin sen tarjoama etäisyys suhteessa muihin tapoihin tehdä performanssi- tai esitystaidetta. Kenties tavallisempaa olisi tehdä jotain, joka tyypillisen kaarensa mukaan alkaisi ideoista, havainnoista, keskusteluista, edeten kokeilemaan ja muotoaan hakevaan harjoituskauteen ja lopulta muotonsa saaneena esittäytyisi markkinoinnin tavoittamalle yleisölle valmiina teoksena jo ennakkoon tiedossa olleessa esitystilassa. Tässä aikajänne, johon esityksen tekeminen pohjautuu, on tarpeettoman tai kenties mielikuvituksettoman antroposentrinen, sillä kaikki määreet em. prosessissa ovat hallittavassa muodossa. Ne yhdessä muodostavat kaavan, joka takaa onnistumisen mahdollisuuden, sillä onhan esitys ennenkin kuroutunut kasaan näitä ohjeita noudattamalla. Kuu sen sijaan kiertää maata omalla, vakaalla vauhdillaan, romantisoituna ja estetisoituna symbolina yöstä. Kuu itsessään on pimeä, mutta näyttäytyy kuitenkin ajoittain valonlähteeksi naamioituneena. Noina täydenkuun hetkinä, jokin on täydellisen kaunista ja unettomuuskin saa selityksensä. Kyse on siis ajasta ja millä tavoin sitä lohkoo käytettäväksi. Ovatko sitä

leikkaavat terät tästä maailmasta ja mitä ne tuovat mukanaan? Jos prosessi sitoutuu tehokkuutta ja menestystä tihkuviin moderneihin ajanhallintatyökaluihin, voiko lopputulos olla jotain muuta kuin niiden lapsi? Entä jos prosessin aikajännettä määrittää, ohjaa ja pitää suhteessa jokin ei-inhimillinen, etäinen, vakaan tinkimätön kasa kiveä kylmyyden keskellä? Mahdollisuutena tässä on se, että tuo kasa kiveä pakottaa meidät tekijöinä luopumaan joistain ajatuksistamme koskien teoksen kestoa, toistoa, ajankohtaa ja yleisösuhdetta.

Nousevan kuun vaiheessa lähestyin Värettä ideoilla, aihioilla ja performatiivisilla aihioilla. Päämääränäni oli kokeilla erilaisia eleitä ja esityksellisiä muotoja nähdäkseni mikä niiden synnyttämä kitka tai jännite olisi suhteessa tiloihin ja ihmisiin. Performanssi nimeltä *Aggressive marketing* (#08) sai varsin paljon vastakaikua Väreän käyttäjiltä. Käytössäni oli 800 pientä post-it -lappua, joissa luki joko YES tai NO. Reagoin näiden lappujen avulla kaikkeen Väreessä näkyvillä olevaan, vessan kylteistä huonekasveihin, ikkunanäkymistä ilmoitustaulun mainoksiin. Osa laputtaen kommentoimistani kohteista sai osakseen ”vasta-laputusta” tai kynällä kirjoittelua suoraan jättämiini lappuihin:

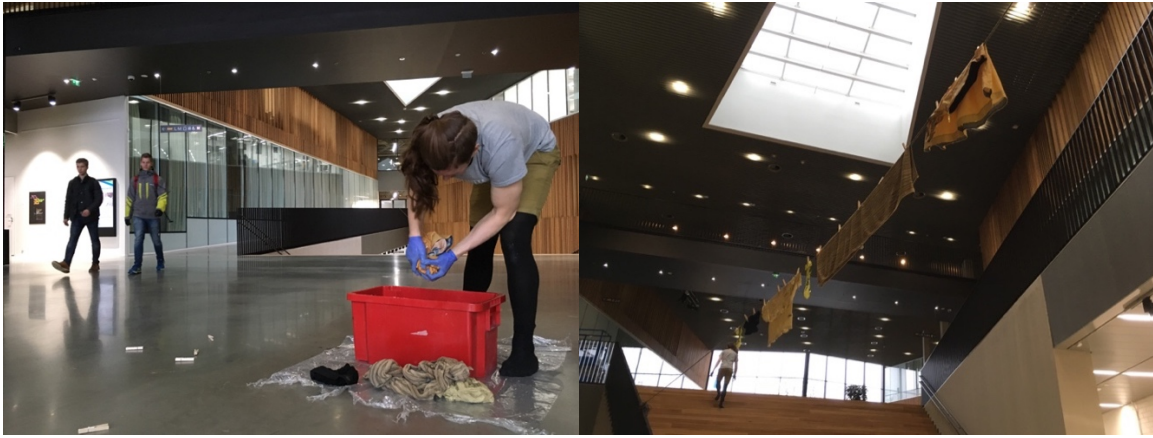

Hauska yksityiskohta performanssiin liittyen löytyy alta: noin kuukautta myöhemmin erään luentoa mainostavan julisteen yhteyteen oli ilmestynyt eri käsialalla ja eripaksuisella tussilla kirjoitettu YES-lappu tehostamaan viestiä. Lisäksi maahan pudonneita alkuperäisiä lappuja on löytynyt kiinnitettynä uusiin esineisiin ja yhteyksiin. Tuottaa suurta iloa nähdä käytännön ottavan tulta alleen ja muodostaneen uuden toiminnallisen kielen arkitodellisuuden rinnalle.

Muita yhtä lailla vieraanvaraisesti vastaanotettuja performansseja olivat 5km sisäjuoksun Väreän tiloissa käsittänyt *Running for Master's* (#13), josta toivottiin monen ihmisen toimesta uutta tapahtumaa sekä performanssi nimeltä *Mr. Washing Man* (#07), joka käsitti ensimmäisten viikkojen käyttämäni esiintymisasun pesemisen aulassa sunnuntaiaamuna sekä sen ripustamisen kuivumaan pääportaikon ylle. Pyykit saivat olla koskematta koko kuukauden, eikä kyseisen ilmatilan varaaminen varmaankaan olisi ollut edes mahdollista minkään olemassa olevan varausjärjestelmän puitteissa. Rajasin siis tilasta itselleni paikan, jonka otin omin ehdoin käyttöön eikä tämä valtaus ollut häiriöksi, joten se sai jäädä. Mitä pidempään pyykit olivat kuivumassa, sitä enemmän teos muuntui eleestä installaatioksi ja ryhtyi jo väriensäkin puolesta sopusointuun tilan kanssa. Oliko tässä kyse assimiloitumisesta vai harmonisesta rinnakkaiselosta? Tuliko kuivuvista pyykeistä olemassaolonsa ajaksi osa Väreän pysyvää teoskokoelmaa?

Kuva: Liisi Soroush

Eräänlaisina sosiaalisina kokeina voitaneen pitää performansseja *Becoming canvas* (#05), *The Turning Point* (#10), *The Forgotten realm* (#14) ja *Closing the gap* (#15). Performanssissa #05 vapautin banderollin lounasaikaan kahvilan yläpuolella, joka johdatteli muovilla vuorattuun käytävään, jossa minä olin erilaisten jäljenjättövälineiden ympäröimänä ja palvelualttiina: käytettävissä, maalattavissa, sotkettavissa. #10 käsitteli tilaa käyttävien kehojen elävää ja leikkisää suhdetta toisiinsa: tarjosin kolme erilaista peliohjainta osallistujien käyttöön ja ohjeistin heitä virittymään aulassa liikkuvien kanssaopiskelijoiden kehoihin tuon ohjaimen avulla joko mukaillen tai ”halliten” näiden toimintaa. Performansseissa #14 ja #15 tein kohtaamisesta henkilökohtaista ja intiimiä tarjoamalla shiatsu- sekä reikihoitoa halukkaille. Jälkimmäinen oli suunnattu ainoastaan Väre-rakennuksen opettajakunnalle.

Ennen *Performanssialmanakkaa* minulla oli n. 15 performansseista selkeinä ja yksityiskohtaisesti suunniteltuina, jotka sitten vain pienin muutoksin realisoituivat Väre-tiloissa. Performanssien edetessä kohti täyden kuun päivää, jonka olin ajatellut jonkinlaiseksi dramaturgiseksi taitekohtaksi huomasin rakentaneeni kehollistunutta ja tiedollistakin kokoelmaa havaintoja, joista eräänlainen *Performanssialmanakan* sisäinen lavavaisto ja intuitio pystyi syntymään. Huomasin esimerkiksi varhain, etteivät tiettyyn aikaan tietyssä paikassa tapahtuvat (perinteiset) esitykselliset hetket toimi, sillä talon flow on sen muodon vastainen. Väreeseen tullaan tiettyyn aikaan, ollaan tietty määrä aikaa opintoihin liittyvien asioiden parissa, käydään lounaalla, työskennellään oman projektin parissa ja lähdetään kotiin. Tähän aikatauluun ei ole rakentuneena ”vapaa-aikaa talossa tapahtuvalle taiteelle”. Taiteen on tapahduttava käytettyjen reittien varrella, siellä missä ihmiset muutoinkin ovat. Erona tähän ovat muutamat jo hieman jalansijaa saaneet galleriatiloiksi korvamerkityt paikat, jotka ovat alkaneet sisäänkirjoittautua ihmisten toimintamalleihin talossa, sillä näitä paikkoja on totuttu vihkimään tähän käyttöön rituaalinomaisesti kurssien päätösnäyttelyiden yms. yhteydessä. Niitä en halunnut tässä projektissa hyödyntää, sillä tulokulmani anti niille olisi ollut vähäinen.

Kuva: Shubhangi Singh

Full moon party-performanssin (#16) keskiössä oli uni ja tietynlainen tehokkuuden kääntöpuoli, viimeinen rintama, jota kapitalistinen järjestelmä toimijoinen ei yrityksistään huolimatta (power napit tehokkuuden optimoinniksi, applikaatiot, jotka mittaavat unen laatua, aggressiivisesti markkinoidut ”lepolomat” yms.) ole vielä onnistunut valjastamaan käyttöönsä. Järjestin kaikista vilkkaimmaksi kokemani paikan päälle kolme eri pistettä nukkumiseen, lepäämiseen ja torkkumiseen, joissa itse esimerkinomaisesti tein mahdollisimman vähän. Näissä hetkissä toin toimintani kautta ilmi paitsi paikan erityislaatuisuuden siinä suhteessa, ettei se kutsu pysähtymään, mutta toisaalta *Performanssialmanakan* aikana tekemieni havaintojen pohjalta Väreän yleinen ilmapiiri, talon flow ei myöskään tarjoa pehmeää pysähdyspaikkaa. Mielenkiintoinen yksityiskohta on aulan yhteydessä oleva ”lepohuone”, joka on hätätapauksia varten varattu tila ambulanssin odotteluun tai sairaskohtauksesta toipumiseen. Tila on muulloin lukittuna.

Laskevan kuun vaiheessa pyrin luottamaan tuohon intuitioon parhaani mukaan, antaen vielä uusien ideoiden syntyä paikkoihin sitoutuneen tiedon pohjalta. Performanssit *Surprise* (#19) ja *to find, to do* (#20) syntyivät samana päivänä spontaanien ideoiden pohjalta. Jälkimmäinen koostui viidestätoista numeroidusta postikortista, jotka sisälsivät lyhyen ohjeistuksen itse tehtävään performanssiin. Ainakin yksi näistä viidestätoista on yhä kuukauden jälkeen löytämättä (lukijalle pääsiäispuuha?):

Performanssi #19:n kohdalla muistan kokeneeni ahdistusta siitä, minkälainen konsepti tai ele riittää. Siinä puhkaisin ilmapallon samaan aikaan kun astuin ensimmäistä kertaa taiteilijan roolissa vastavalmistuneen kauppakorkeakoulun puolelle rakennusta. Eteeni oli tarkoitus purkaa kuvitteellinen seinä taiteen ja bisneksen väliltä, joka ainakin säilyy olemassa niin kauan kuin ARTS-opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti ARTS-puolella ja BIZ-opiskelijat omallaan. Toisaalta näiden kahden kulttuurin rajat hämärtyvät mitä tarkemmin katsoo molempien tekemää käytännön työtä: kuvataiteilija saattaa hyvinkin joutua kohtaamaan taidemarkkinoiden trendien paineen omassa tekemisessään, tai yritysjohtaja voi olla kiinnostunut taiteesta yrityksensä työntekijöiden hyvinvointia, tuottavuutta, viihtyvyyttä, yhteisöllisyyden kokemusta jne. muokkaavana tekijänä. Lisäksi taiteilija muokkaa yhteiskuntaa ja asenneilmapiiriä tekemällään työllä, samoin kuin ekonomit luovat taloudellista todellisuutta, johon taiteilijat väistämättä kiinnittyvät. Yhdistäähän näitä kahta maailmaa ainakin stressi, kuten performanssini *Ends meet* (#23) muistuttaa: siinä poltin Väreän ARTS- ja BIZ-puolten sisäänkäyntien edessä kynntilöitä molemmista päistä, kunnes en enää pystynyt tekemään niin polttamatta sormiani.

Huomasin myös pohtivani, mikä on yleisömäärän suhde esityksen merkityksellisyyteen? Jos esitystä ei näe kuin muutama ihminen tai ei kukaan (näitäkin esityksiä oli kaksi), mutta se kuitenkin dokumentoidaan osana eleiden sarjaa, miten siihen tulee suhtautua? Jos asiaa tarkastelee tutkimuksen kannalta, on tällainen ”epäonnistunut” performanssi todistusvoimainen siitä, mikä toimii ja mikä ei, johdatellen miksi ei? -kysymyksen äärelle. Pyrin rakentamaan omaa onnistumisen kriteeristöäni kolmella tavalla: että se herättää reaktioita ja kysymyksiä siitä mitä tilassa voisi olla, sille että tiloihin ylipäänsä ilmestyy elävää ja esittävää taidetta, sekä sille että pystyn rakentamaan prosessista itselleni mieluisan. Hyväksyin sen, että osa performansseista tulee olemaan ”alla prima”, kertamaalauksia,

simpeleitä eleitä, jotka riittävät toiselle ja jättävät toisen kylmäksi. Toisaalta hyväksyin sen, että osa teoksista tulee olemaan keston puolesta tilan ja ihmisten aikataulujen kapasiteetit ylittäviä näin ollen raskaita kokonaisuuksia. Katoavatko nämä kuitenkin suunnitellut merkitykset siksi, että ne jäävät vaille havainnoijaa, vai onko niihin olemassa toista reittiä kenties jonkin muun *Performanssialmanakan* fragmentin kautta?

Pyrin kytkemään performansseja ristiin, viitaten mm. rekvisiittojen, materiaalien ja käytettyjen kuvallisten muotojen kautta toisiin *Performanssialmanakan* osiin. Tämä eräänlainen interperformanssi synnytti ainakin tekijänä tunnetta koheesiosta, siitä että kestollisesti ja muodoiltaan vaihtelevat teot nivoutuvat lopulta samansuuntaisiksi valokiiloiksi, jotka tutkivat samaa pimeyttä.

Määritelmällisesti *Performanssialmanakassa* on mielestäni kyse taiteesta tutkimuksena (art as research), josta Teemu Mäki sille osoitetussa kappaleessa kirjassaan ”Taiteen tehtävä” puhuu seuraavasti: ”’Taide tutkimuksena’ on melko radikaali idea. Se väittää, että myös taide sinänsä voi olla tutkimusta, että taide voi olla tutkimuksen kokonaisvaltainen muoto, jossa tietoa ei ole pakko sanallistaa ja kirjoittaa ylös. - - Nähdäkseni kuitenkin mielekästä puhua ’taiteellisesta tutkimuksesta’ vain silloin, kun on selvää, että taiteellinen menetelmä ja sen tulokset ovat luonteeltaan poikkeuksellisen syvällisiä, kriittisiä ja uutta luovia. Kriittiseen pyrkimykseen pitäisi aina kuulua itsekriittistä itsereflektiota, jossa taiteilija uskaltaa epäillä ja testata myös kaikkein kiinteimpiä arvojaan, tottumuksiaan, lähtökohtaoletuksiaan ja taiteellisia menetelmiään.”

Näiden määrittelyiden pohjalta luokittelen *Performanssialmanakan* performanssia taiteellisenä menetelmänään käyttäväksi tutkimukseksi. Minulle *Performanssialmanakka* on yksi dramaturginen kokonaisuus ja konsepti, joka kolmikymmenosaisena jalkautuu tutkimaan eri näkökulmista Väreeseen tiloja ja niiden suhdetta sekä vaikutusta käyttäjiinsä. Se tutkii tilaa myös lupia kyselemättä ja ottaa tilaa haltuun, näyttäen mahdollisuudet toimia omavaltaisesti tilanvarausjärjestelmien ja muiden byrokraattisten proseduurien ulkopuolella. Toisaalta se pyrkii lähestymään tiloja siinä mielessä hienovaraisesti, että se jättää vallan kokijoilleen, eikä vaadi huutamalla huomiota tai väkivalloin yksisuuntaista muutosta. Ylevänä tavoitteena sillä on lopulta olla hologrammi tai silta idean ja toteutuksen välikappaleena muissakin projekteissa sekä keventää taiteellisen prosessin suunnitteluvaiheen kuormittavuutta.

Toisaalta tämän opinnäytetyön tekstiosion kautta *Performanssialmanakka* saa myös taiteellisen tutkimuksen (artistic research) piirteitä, sillä tässä itsenäisesti koettavissa olevaan taiteeseen yhdistyy

kirjoitettu teoria. Tämä teoreettinen teksti vaatii taiteen rinnalleen, eikä näin ollen ole itsenäisenä tekstinä tutkimuksen määritelmää täyttävää toimintaa.

3.5

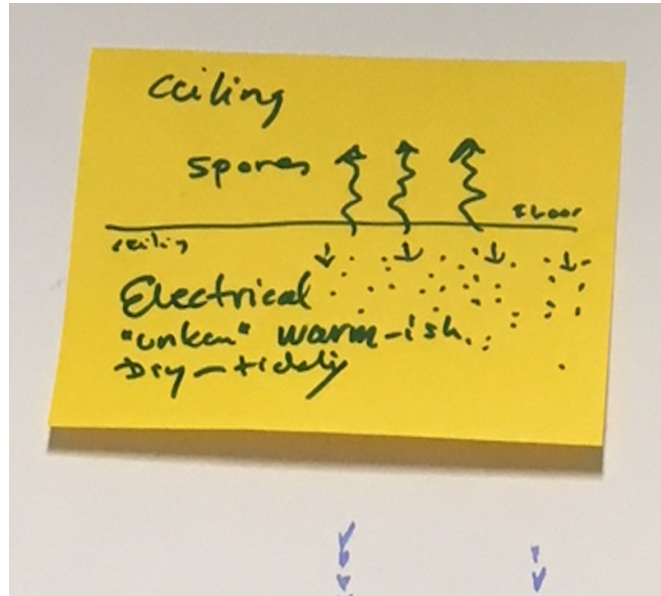
Pinnanlaiset symbioosit

Mikään taide ei synny tyhjiössä, eikä ilman yhteyttä muihin taiteilijoihin tai teoksiin. Ei myöskään *Performanssialmanakka*. Nostan seuraavaksi esiin kolme taiteilijaa, joilta olen oppinut, joista olen viime aikoina vaikuttunut ja jotka ovat rohkaisseet minua kehittämään omaa praktiikkaani eteenpäin. Esimerkkeinä käyttämilläni teoksilla on myös ollut pinnanlainen myötävaikutus *Performanssialmanakan* syntyyn.

Ensimmäinen näistä on Pia Lindmanin Biotaiteen seuran ylläpitämään SOLU-galleriaan vuonna 2019 toteuttama *subsensorial XYZ*. Biotaiteen seuran sivuilla teosta kuvaillaan sanoin:

” - [S]he tunes into SOLU Space as a surroundings and a materiality, mapping it's environmental sensibilities and complexities. Lindman will sojourn in the rooms of SOLU Space, exploring what effect they have on her as a multisensory system and organ, at different times and with a variation of visitors and events. In an ongoing process Lindman will compose and assemble diagrams, notes, markings, and sculptural elements onto the walls and in the rooms of SOLU Space to locate, highlight and visualize her experience.”

Lindman hyödyntää *subsensorial XYZ*:ssä kehonsa kuuden viikon aikana tekemiä havaintoja SOLU-tilasta työskentelynsä lähtökohtana. Tämän kestollisen performanssin aikana hän luottaa havaintoapparaattinsa toimivan kanavana silmin näkyvän ja näkymättömän, kuitenkin koettavissa olevan maailman välillä. Tähän erityiseen konkreettisen aistiyhteyteen hän on omien sanojensa mukaan joutunut tai päässyt käsiksi herkistyttyään elohopealle ja erilaisille homeille. Hän tarkentaa lähestymistapaansa: ”My heightened sensitivity is now a medium that allows for more signals from the cells of my body (of chemical and energetic events) to reach some sort of pre-conscious-consciousness of my mind”. Kyseessä on siis esi-tiedollisesta informaatiosta tietoiseksi tuleminen ja sen muuntaminen visuaaliseksi tai verbaaliseksi ilmentymäksi: Lindman kirjoitti oleskelustaan ja työskentelystään SOLU-tilassa päiväkirjaa, toteutti sarjan visuaalisia muistiinpanoja vaihtelevin tekniikoin sekä antautui dokumentoituun hypnoosiin Marina Kronkvistin johdattelemana.

Lindmanin lähestymistavassa minulle inspiroivaa on kehon ja tilan suhde, se kuinka tilasta tulee tuon havainnoinnin prosessissa erityinen: paikka. Tilasta rajautuva paikka muodostaa oman viittaustensa verkoston, johon astujalla on väistämättä annettu myös osallistujan rooli. Tututkaan tilat ja paikat eivät ole ikinä pysähtyneitä, niiden nurkissa kuhisee ainainen muutos. Lindmanin projektissa tämä muutos on konkreettisten, materiaalistien ilmiöiden: bakteerien, homeiden, huoneen historian tuottamaa ja ylläpitämää. Muutos ei ole vain käsitteellistä vaan materiaalisuudessaan juurevaa: huoneilma vaikuttaa toimintakykyyn, ilmankosteus viihtyvyyteen, talon historia jättää seinään tuoksun, josta herää muisto. *Performanssialmanakan* tapauksessa virittymiseni kohti Värettä tilana tapahtuu arkkitehtuurin, sosiaalisten rakenteiden ja toiston piirtämien normien kautta. Ne edustavat minulle näkymätöntä maailmaa, joka tuottaa pinnanalaista liikettä kohti jotakin. Arkkitehtuurin ja sosiaalisten rakenteiden sisällä oleminen tekee meistä väistämättä toimijoita suhteessa niihin, mutta onko niistä vaikuttuminen tietoista? Kiinnostavaa (ja taidetta) näistä ähtökohdista tekee sen, että molemmissa keho toimii välineenä muuntaa tietoa tilasta, paikasta johonkin toiseen muotoon, toiselle kielelle: taiteeksi tai tilastoksi.

Toinen teos, joka minut määrätietoisella lähestymisellään tavoitti oli Leena Kelan vuonna 2018 kokonaistunut ”*One year demonstration*”. Teoksessa hän julkaisi Instagram-tilillään päivittäin yhden valokuvan itsestään mielenosoituksen hengessä kyltin kanssa. Kylteissä luki kuvayhteydestä riippuen erilaisia käskymuotoisia lauseita, kehoituksia toimintaan, muistutuksia, aforistisia tai banaalejakin huomioita:

Tässä teoksessa formaatti pysyi samana 365 kertaa: yksi kuva vaihtuvassa paikassa, yksi kyltti, (ainakin) yksi ihminen. Merkityksellistä tässä minulle on toiston ja eleen suhde sekä varsinainen työskentelyprosessi teoksen takana. Tiiviissä formaatissa toisto syö esitetyn eleen voimaa, ellei ele uusiudu ja näyttäydy uudessa valossa aika ajoin. Tutun eleen yllätyksellinen toistaminen elävöittää elettä itseään, se saa uusia konteksteja ja merkityksiä: ele taipuu jälleen uuteen ja mennyt ”tuoreutuu”. Jokainen *One year demonstrationin* valokuva muokkaa sarjaa, jonka osaksi se asettuu. Teossarja kyseenalaistaa itsensä: aiemmat valokuvat, tekijän asenne ja yleinen estetiikka paljastuu jälleen arvioitavaksi uuden tiedon, uuden eleen valossa.

Myös 365- tai *Performanssialmanakan* tapauksessa 30-osaisen performanssien suhde työn intensiteettiin on kiinnostava. Ajatellaanpa esimerkiksi Kelan performanssikonaisuutta *One year demonstration* rinnakkain Tehching Hsiehin *One year performance 1980-1981 (Time Clock Piece)* -teoksen kanssa. Molemmissa kyse on yhdestä vuodesta. Hsieh valokuvasi teoksessaan itseään 16mm kameralla

päivittäin, ottaen itsestään valokuvan tunnin välein. Nämä kellokortin leimaamisen yhteydessä otetut kuvat hän koosti lopulta videoksi, jossa näkyy kuinka hänen hiuksensa kasvavat noiden vuotta edustavan 8760:n valokuvan välillä. Hsiehin ja Kelan eleet ovat inhimillisellä skaalalla mitaten eri painoisia. Tärkeä huomio tässä inhimillisen painavuuden aspektissa on se, ettei yhtä tavoiteltavaa suhdetta kehoon, tilaan ja aikaan ole olemassa. Taide voi olla olemassa eri intensiteetteinä, eri painoisina eleinä, eikä yhtä oikeaa ratkaisua ole olemassa, edes saman välineen sisällä. Valinta sitouttaa itsensä valokuvattavaksi 365 kertaa itse valittuina ajankohtina on olennaisesti eri kuin dogmaattinen omakuvaaminen täsmälleen joka ainut tunti vuoden ajan. Näiden itsestäänselviltäkin vaikuttavien huomioiden rohkaisemana tavoitin *Performanssialmanakassa* jatkuvuutta ylläpitävän luottamuksen tekijäpositioissani, että osien ei välttämättä tarvitse olla identtisiä painoarvoltaan. Ne voivat olla, kuten Hsiehin tapauksessa, mutta niiden ei tarvitse olla.

Siinä missä Hsiehin performanssin valokuvissa huomio on hänessä tapahtuvissa muutoksissa ja sen peilaamisessa eri konteksteihin metaforana tai muutoin, Kelan performanssit suuntaavat huomion hänen itsensä lisäksi myös suoraan tilaan, paikkaan, kuvan itsensä ulkopuolelle, joskus myös takaisin teoksen toisiin osiin. Tämä interperformanssi, teoksen fragmenttien elävä suhde toisiinsa on läsnä myös *Performanssialmanakan* päivittäisten performanssien välillä. Jokin ele moniosaisesta teossarjasta irrallaan esitettynä saattaa näyttäytyä onttona, valjuna tai laiskana, mutta sen sidottu suhde aiempiin osiin kohottaa eleen takaisin osaksi laajaa ja hallittua merkitysverkostoa.

Tekijän näkökulmaan pureutuakseni sanon, että Kelan performanssikokonaisuus on lähempää sukua *Performanssialmakalle* kuin Hsiehin *Time Clock Piece*, sillä vaikka Kelankin ele (kyltti kädessä) näennäisesti pysyy samana, on kokonaisele, joka kuvasta välittyy kuitenkin erilainen joka kerta. Kaikki kolme prosessia vaativat tekijöiltään kurinalaisuutta, sitoutumiskykyä, kykyä voittaa eleen tylsistyminen (itselle ja muille) sekä uskoa vielä muotoutumattoman teoskokonaisuuden hiljaiseen rakentumiseen. Kaikki kolme jakavat myös tietynlaisen work-in-progress -luonteen, sillä teoksia pääsee tarkastelemaan niiden ollessa vielä keskeneräisiä: yleisö sai seurata Hsiehin työhuoneella valokuvien ottamista tiettyinä päivinä, Kelan valokuvat ilmestyivät päivittäisellä tahdilla hänen Instagram-tililleen, minun performanssieni rakentumista ja installaatioiksi muodostuneita jälkiä pystyi seuraamaan Väreessä kuukauden edetessä.

Dramaturgioiltaan nämä kolme kestollisuuteen ja aikaan merkityksellisessä suhteessa olevat teokset eroavat suurelta osin. Hsiehin teos päättyy katartiseen helpotukseen paitsi esiintyjän itsensä kannalta, se myös palkitsee yleisönsä itsenäisesti nautinnollisella varsinaisten performanssitekojen dokumentaatiosta

koostetulla videolla. Se ikään kuin saa tässä myös uuden muodon: 8760 tunnin välein tapahtuvaa hetkeä muuntautuu videoperformanssiksi. *Performanssialmanakan* dramaturgia on sidottu kuunkiertoon, joten sen dramaturgia (nousu ja lasku) tulee sitä kautta osaksi myös teoksen kaarta. Kelan *One year demonstration* on olemassa informaatiotulvaisella alustalla, jossa toisteinen kuvasto, eräänlaiset kestolliset sosiaaliset performanssit elävät jo rinnan, elleivät jopa ole perustavanlaatuinen osa Instagramia itseään. Kelan toisteisuus elääkin mielestäni vuoden ajan kantaaottavassa suhteessa näihin muihin ”päivä/viikko/vuosi/elämä kuvina”-projekteihin. Tämänkaltaisen rinnakkaiselon muutospotentialiaali oli *Performanssialmanakan* tapauksessa myös yksi tavoitteista.

Kolmas *Performanssialmanakkaan* ja minuun vaikuttanut asia, josta haluan tässä yhteydessä puhua on Pilvi Takala ja hänen videoperformanssinsa. Monissa hänen teoksissaan lähtökohtana on jokin yleisölle suoranaisesti tavoittamaton yhteisö, kuten toimisto, ja sen kirjoittamattomat säännöt. Yksi hänen suosimistaan metodeista on soluttautuminen yhteisöön ja myyräntyön tekeminen sisältäpäin. Hän ei suoranaisesti tavoittele muutosta yhteisöissä, mutta tulee toimintansa yhteydessä paljastaneeksi jotain ihmisten kompleksisuudesta yleisesti ja siitä miten yhteisöt sekä paikat sisältävät normalisoivia voimia, joiden kohteeksi yhteisön jäsen joutuu. Yhteisöt tuottavat kaltaisiaan jäseniä ja uudistuminen tapahtuu aina tämän historian ikeessä. Kiasman sivuilta löytyvässä ”Miten kehtaat, Pilvi Takala?”-haastattelussa hän kuvailee työtapaansa:

” - Minulla on etukäteen veikkauksia siitä, mitä seuraa, kun menen yhteisöön ja toimin siellä normien vastaisesti. [- -] Valmistaudun mielikuvaharjoittelulla. Aluksi tarkkailen yhteisöä ja kuvittelen, miten ihmiset saattaisivat reagoida. Yritän valita teon, joka ei ole liian röyhkeä ja vastenmielinen vaan sellainen, että se käynnistää neuvottelun yhteisön kirjoittamattomista säännöistä.

*Yksi keino valmistautua on myös roolihahmon luominen. Minulla ei ole käsikirjoitusta, mutta minulla on hahmo, jolla on jokin syy käytökseensä. Se auttaa toimimaan johdonmukaisesti ja vastaamaan ihmisten kysymyksiin. Esimerkiksi *The Trainee* -teoksen harjoittelijan outo käytös liittyy siihen, että hän teki ajatustyötä. Saatoin kertoa siitä kysyjille, olipa se heistä hyvä selitys tai ei.”*

The Trainee -performanssissa hän soluttautui Deloitten toimistoon myyntiharjoittelijana, joka ”viimeistelee graduaan”, viettää aikaa hississä tuntikaupalla, koska se ”auttaa häntä ajattelemaan” sekä vain näyttää yleisesti ottaen olevan tekemättä yhtään mitään. Tämä herättää toimiston muissa työntekijöissä alati kasvavaa uteliaisuutta, kummeksuntaa ja ärsyyntymistä. Hänen käyttäytymisensä toimistolla on näennäisen normatiivista, mutta kuitenkin sen verran poikkeavaa, että syntyy kitkaa ja dissonanssia vallitsevan toimintakulttuurin kanssa. Takala soluttautui yritykseen yhteisymmärryksessä, mutta kuitenkin niin ettei yleisesti talossa tiedetty odottaa taiteilijaa vaan harjoittelijaa, tavallista näkyä toimiston arjessa. Hänen projektistaan tiesi vain muutama valittu ihminen. Näiden johtoasemassa

olevien ihmisten lisäksi hänen vastaanottoaan yhteisössä tallensivat erilaiset piilotetut kamerat. Näin hän pääsi käsiksi mm. kummallisen hukassa olevan harjoittelijan käytöstä pohtiviin sähköposteihin, hänestä käytettyihin sanavalintoihin sekä tunteisiin, joita hänen rinnakkaiselonsa muissa yhteisön jäsenissä herätti.

Hänen metodinsa ennen yhteisöön soluttautumista muistuttaa omaani. *Performanssialmanakka* sai alkunsa havainnoista, joita oli kertynyt tiedoksi asti. Tätä tiedollisesti jäsentynyttä arkistoa Väreestä ympäristönä, toimintakulttuurina, sen edustamista arvoista, sitä asuttavista kehoista hyödynsin etukäteisissä arvailuissani, minkälaisia eleitä se kaipaa, mitä sieltä puuttuu, tai lopulta: mikä juuri siellä on kiinnostavaa? Muutamissa performansseissani hyödynsin hahmon tuomaa mahdollisuutta toimia Väreen tiloissa myös irti itsestäni, Sami Juhani Rekolasta. Toisaalta monet performansseistani myös nimenomaan nojasivat sosiaaliseen kyvykkyyteeni fasilitoijana, kannustajana ja yllyttäjänä. Vaikka yksi lähtökohdistani oli haastaa ja kyseenalaistaa Väreen kirjoittamattomia sääntöjä, en, kuten ei Takalakaan, halunnut olla itsetarkoituksellisen röyhkeä tai ilmiselvä. Fokus on lujittuneiden sosiaalisten verkostojen nitkuttamisessa, ohentamisessa ja raottamisessa: näkyväksi tekemisessä. Kun yhteisön jäsen huomaa, että jokin toimii vasten yhteisön sääntöjä, hän joutuu kohtaamaan omat defenssinsä asian suhteen: tuomitaanko ”väärintekijä”, yritetäänkö hänen käytöstään korjata takaisin normin mukaiseksi, vai onko muutos positiivista, kannustavaa ja vilpittöntä, siis helpompaa hyväksyä?

On hienovaraista tasapainoilua, tuleeko eleistä ilkikurisia, näsäviisastelevia piikittelyjä vai tulevatko teot paljastaneeksi jotain näkymättömistä hierarkioista ympärillämme. Itseäni ohjasi tavoite siitä, että Väre voisi toimia matalan kynnyksen areenana suoralle (taiteelliselle) toiminnalle. Näin ollen suurin osa esiintyjärooleistani oli positiivisuuteen pyrkiviä, korkeintaan toverillista pilaa henkiviä suhteissa muihin opiskelijoihin. Organisaation suhteen pyrin olemaan tietoisesti armottomampi asenteissani, sillä ylöspäin lyöminen on tässä tilanteessa yhteistyön lisäksi varteenotettava osa keinovalikoimaa. Toisaalta *Performanssialmanakka* ei edellytä tuhoa tai kaaosta, sen tavoitteleva vallankumous on hienovaraisempaa. Uhattuina ovat muutamat Väreen ilmapiirissä leijuvat äänenlausumattomat ehdottomuudet, kehityskulut ja näköalattomuus toiminnan mahdollisuuksien suhteen.

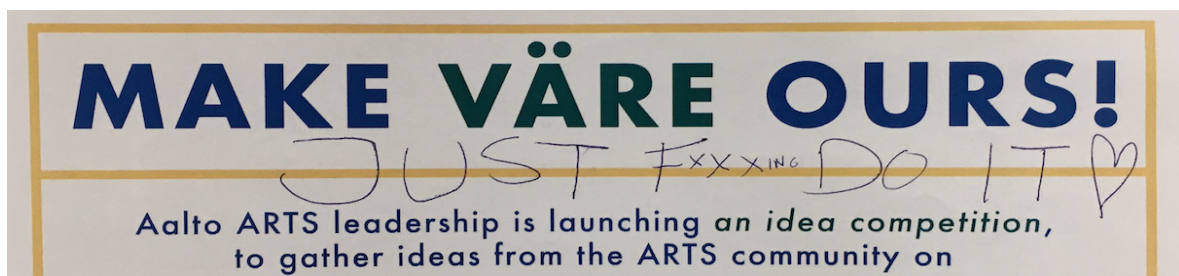

3.6

Performanssialmanakan aikalaisilmiöt

Kiinnostavaa on kenties tässä yhteydessä myös se, mitä muita Väreän toimintakulttuuriin liittyviä muutoksia käynnistyi samaan aikaan. Osana Urban Peripheries -kurssia, opiskelijat tekivät konkreettisia muutoksia Väreän tiloihin, kuten loivat sinne pehmeän tilan, jossa kuului ohjattu meditaatio ääninauhana. Tämä nauhoite sai olla kahden päivän ajan, ennen kuin se pyydettiin poistamaan ympäristöstä liian äänekkäänä, samoin myös teoksen äärelle johdattelevat hohtavat tarrat lattiassa olivat ongelmallisia säädösten näkökulmasta. Eräät opiskelijat samalta kurssilta järjestelivät LMQR-siiven täysin uudelleen huonekaluja ja henkareita myöten, joka loi tilaan mahdollisuuden nähdä se uudella tavoin verrattuna esillepanoon, johon oli totuttu. Koriste-elementteinä hetken aikaa toimineet henkarit pyydettiin palauttamaan takaisin alkuperäisille paikoilleen ensimmäisen päivän jälkeen ja uudelleenjärjestellyt pöydät sekä tuolit ajautuivat alkuperäisille paikoilleen lähipäivien aikana. Eli tietynlainen toiminnallisuuden ja järkevyyden periaate ohjaa toimintaa taustalla, joka on ymmärrettävää, sillä onhan kyseessä jo nimensä perusteella ”Working Café”. Oma kohtaamiseni varsinaisten byrokraattisten rakenteiden ja säädösten kanssa oli melko ongelmaton, yhtä installaatiota lukuun ottamatta. Se oli ongelmallinen, koska se sijaitsi kaiteessa, jotka täytyi pitää selkeinä ja esteettöminä näkörajoitteisia vierailijoita ajatellen. Muutoin voin sanoa yllättyneeni, että kaikki tilanvaltaukseni ja interventioni otettiin ongelmitta vastaan. Se, etten varannut tiloja, vaikka toisinaan esiinnyin varattavissa olevissa tiloissa ei tuottanut minkäänlaista kitkaa järjestelmän kanssa.

Kokemukseni tilojen taipuisuudesta oli siis hieman erilainen ja saamamme erilainen vastaanotto voi johtua monestakin asiasta. Kenties projektiemme mittakaava vaikutti asiaan ja tieto projektistani tavoitti vahtimestarit joltain minulle näkymätöntä reittiä ja saavutti jonkinasteisen hyväksynnän. Ehkä vältyin konflikteilta, koska en kysellyt lupia? Tai ehkä se mikä on sallittua ja suotavaa on vasta muotoutumassa, eikä selkeitä pelisääntöjä turvamääräyksiä lukuun ottamatta vielä juurikaan ole? Tässä erään toisenkin tilaa käyttävän aatteita byrokratiasta selviämiseen:

Performanssialmanakan loppupuolella sekä A4-muodossa ympäri Värettä että sähköpostiini ilmaantui yllä oleva ”Making Väre Ours!” -open call, jossa haettiin avauksia ja eleitä Väreeseen tilojen haltuunottoon sekä mukavoittamiseen. Tämän hankkeen takana oli opiskelijoiden ajama järjestäytyminen, jolla oli varsin samankaltaiset tavoitteet kuin itselläni projektini suhteen. Heidän konseptissaan kerättiin ideoita, joiden ympärille muodostettaisiin tiimejä ihmisistä, jotka olisivat kiinnostuneita kehittämään aihetta eteenpäin.

Miten taide välttyy instrumentalisoitumasta tällaisissa konteksteissa? Mikä tekee teoksesta itsenäisen, vaikka se säilyttää voimansa vaikuttaa? Mikä on taiteen rooli sellaisessa ympäristössä, jossa sitä tuotetaan jatkuvasti erilaisten kurssien lopputuotteina sekä kaupungissa, jonka tarjonta pursuaa muutoinkin yli tavanomaisen kokijan vastaanottokyvyn?

Kaikista herkullisinta palautetta *Performanssialmanakan* osista oli se, kun kuuli ihmisten vaihtavan muutamia sanoja kokemuksistaan kuljettuaan ohitse teoksen. Reaktiot vaihtelivat kyynisistä naurahduksista iloiseihin havahtumisiin siitä, mitä elävä taide tekee tilalle ja että tähän voisi olla enemmänkin. Tässä joitain (sala)kuultuja lauseita *Performanssialmanakan* ajalta, joita olen kirjannut ylös:

”Kiva et on tollasta, se on jotenkin persoonallisempaa ku...”

”That guy's sick.”

”Sehän oli ihan järkevän oloista tutkimusta.”

”Se tuntuu jotenkin erilaiselta kun on elävää taidetta, vois olla enemmänkin.”

”Siinä on varmaa mukava seisoskella.”

”It must be about survival somehow.”

”Nyt ku sitä ei enää oo, huomaa et siitä tuli turvallisempi olo ku oli jotain tässä yläpuolella.”

”Näyttää vaikeelta, sen täytyy siis olla taidetta.”

”Mitä me oltii syömässä, joku kolkyt minuuttia? Ja toi ei oo hievahtanu mihinkää.”

”Feels healthy to see some action.”

”You're the YES/NO -guy, aren't you?”

Kuva: Carlos Correia

Viimeisen performanssin tunnottomaksi kannattelusta turtunut käsi muodostuu tavoitteitani hyvin kuvaavaksi metaforaksi: kukaan ei voi yksin olla vastuussa rakenteiden uudistamisesta ja tiedostamisesta. Sen työn täytyy tapahtua yhdessä, meidän täytyy olla valmiita liittymään toisten tekemiin aloitteisiin ja näkemään oma kuvamme ympäristössämme. Passiivisuus ympäristön suhteen tuottaa armoilla olemisen asetelman, jossa ympäristö on jotain ylhäältä annettua, johon tulee kiltisti mukautua. Toisena ääripäänä voidaan nähdä vältettävä väkivaltainen oman äänensä kuuluville saaminen, jossa projektista tulee tärkeämpää kuin yhteisön tarpeet joita se pyrkii huomioimaan. Mitä tapahtuu kun kuvassa oleva käsi päästää irti, mitä tapahtuu elävälle jännitteelle joka hetken oli, joka näkyi ja vaikutti? Tarttuuko joku toinen köyteen, kenties käteen, vai jääkö jäljelle tyhjä tila, jonka täyttää lopulta sama vanha rakenteiden ja normien mukainen käyttäytyminen? Molemmat lopputulemat ovat sinänsä yhteisön kannalta merkityksellisiä, sillä jos mitään ongelmaa ei alun alkaen muualla kuin minun päässäni ollutkaan, voidaan iloita siitä, että harmonia palaa taloon. Se, mikä on tämän päivän ammattilaisten koulutuksessa olennaista, huomionarvoista ja rakenteellisesti toisteista on onneksi jatkuvasti haastettuna muidenkin älykkäiden ja toimintaansa kriittisesti tarkastelevien opiskelijoiden toimesta. Toisaalta, jos joku kokee inspiraatiota, toimintaan tarttumisen kynnyksen madaltumista tai muuta voimaannuttavaa, voidaan tästäkin kenties nauttia?

Utooppiset jälkisanat

Cioran puhuu teoksessaan *Hajoamisen käsikirja* saarnaamisvimmasta, johon me kaikki sorrumme kuvitellessamme havaintojemme olevan juuri niitä olennaisia ja kuultavan arvoisia. Katkelmassa *Antiprofeetta* hän puhuu siitä, kuinka ”jokainen odottaa omaa hetkeään, ehdottaakseen jotakin, mitä tahansa.” ja tämän hetken aion tässä käyttää, toisaalta sen kieltämiseen, toisaalta sen todentamiseen ironisen tiedostamattani. Minun hetkeni kurottaa kohti maailmaa, joka luottaa ihmisen tiedonjanoon ja itseohjautuvuuteen, siihen että vapaat kädet saatuaan ihminen ja taiteilija toimii kohti vapautta sekä ymmärrystä. Uskon toisaalta myös tavan raskaaseen voimaan ja totunnaisuuden vahvaan imuun, joten erilaisten utooppisten alustojen rakennusta tarvitaan yhä useamman voimaantumisessa omien rooliensa ja työnkuviansa sisällä kohti paikallista vapautta. Se mitä tässä julkisesti henkilökohtaisestani hahmottelen, on vapauden mahdollisuutta omassa (taiteellisessa) työskentelyssä. Siihen olen ainakin itselleni pystynyt *Performanssialmanakan* tapauksessa rakentamaan koossapysyvän ja utooppista visiotani kannattelevan mallin. Tämä muodostui turhautumisesta ja siitä jalostuvasta toimintaan kutsuvasta tunteesta, asettuen jonkinlaiseksi kivijalaksi tulevaisuuden projekteja tukemaan.

Jälkisanoja kirjoittaessani tavoitan sen, mitä opinnäytteeni aloittava sitaatti Nymanin kirjasta *Röyhkeys* pohtii. Tulenko ”lopulta sanoneeksi yhtään mitään?” Luulen sanovani kolme asiaa:

1. Taiteilijan ja työntekijän rooleissa on tapahtunut muutos itsenäisyyden ja itsemääräytyvyyden suuntaan. Toisaalta tämän painotuksen muutoksen ohella, myös työnjako on häiriintynyt: oman työn jäsentämiseen, tekemiseen, siitä vastuussa olemiseen, sen rajojen piirtämiseen ja siitä palkituksi tulemiseen liittyy nyt uusia ja ratkaisemattomia kysymyksiä. Pomon ja työntekijän naamiot menevät prekaarissa ajassa päällekkäin, eikä entisten ammattiliittojen kaltaisia omannäköisiä tukiverkkoja ole samalla tavalla työn tekemistä valvomassa, tukemassa ja tunnustamassa. Itsensä johtaminen on tullut osaksi (taiteilijan) työtä, sillä oman *primäärin* työn rinnalle on kasaantunut *sekundäärisiä* työn muotoja, jotka vaativat aikaa ja paneutumista ja näiden suhde on jokaisen pohdittava omassa praktiikassaan.
2. *Performanssialmanakka* oli minun vastaukseni ratkaista oman tämänhetkisen taiteilijuuteni jäsentämisen ongelmat: kuinka rajata sirpaloitunut osaamiseni (esittävän) taiteen ammattilaisena kohti jotain tavoitetta, jolla on ainakin minun lentoratani suhteen jotain muutosvoimaa?

kuinka piirtää työni rajat ja ajatteluni mahdolliset käyttösovellukset tässä hetkessä ja toimintamahdollisuuksien moneudessa?, kuinka toteuttaa opinnäytetyöni produktio-osuuksineen itselleni mielekkäällä tavalla niin, että se kuvastaa sitä missä tällä hetkellä olen, käyttää sen verran energiaa kuin mitä pystyn kestäväällä tavalla käyttämään ja paljastaa tämän ajan taiteilijana työskentelystä yhden uudenmuotoisen kuvan. *Performanssialmanakka* on esimerkki ja kannuste oman työnkuvan pohtimiseen ja rajaamiseen sekä itselleen että muille mielekkäällä tavalla

3. Väre-rakennus on yksi esimerkki tilasta, joka on esiintymisen ja taiteen esineiden tausta tai osa aina ja väistämättä. Tila tai siitä määrittynyt paikka ei ole koskaan pysähtynyt eikä valmis, se muuntuu fyysisesti ja toimintaympäristöön kirjoittautuneiden malliansa kautta kiertyy käyttäjiensä ympärille, tiiviiseen suhteeseen niiden kanssa. Tämän suhteen voi tiedostaa, siihen voi ottaa osaa ja vaikuttaa. Meitä ohjaavat tavat ja automatisaation näkymätön paino eikä se ole toivottomuutta luova tieto. Arki näyttäytyy toisteisen toiminnan väistämättömänä seurauksena, sen yhteyttä omaan toimintaan saattaa vaikeuttaa sen tuttuus, joka on ehkäpä vain lievää etääntymistä omasta toiminnasta. Eilinen saa uudet kasvot vieraillessaan luonamme huomenna. Se mikä rakenteiden tasolla toistuu, tuottaa hieman muuntuneina samoja ilmiöitä kunnes rakenteisiin puututaan toiminnan tasolla.

Mikäli tämä on taidetta tutkimuksena, tekee tietenkin mieli kysyä tuloksista: oliko niitä ja minkälaisia? Mitä tietoa nostettiin esiin ja kuka siitä mahdollisesti hyötyy jatkossa? Mihin keskusteluun tai teoreettiseen peliin tällä liitytään? Mitä jää viivan alle pelin päättyessä, kilpailun ollessa ohi, tekemisen loputtua: millaisia saavutuksia tai johtopäätöksiä? Kielenkäyttö on tavallaan hapuilua hämärässä, joten väärä lause saattaa nielaista kirjoittajansa. Voin ainoastaan omalta osaltani puhalttaa pilliin ja julistaa tasapelin todetakseni että eräs ottelu on käyty: lyöntejä on vaihdettu, sekä tuloja että menoja mietitty, juostukin on.

Tässä ei ole kyse jostakin yhdestä muutoksesta, jota yritän saada aikaan vaan kyse on muutoksen *mahdollisuudesta*, siitä että sen mahdollisuus pysyy mielessä tietoisesti, näkyvästi, kokemuksellisesti. Opinnäytteeni yrittää olla jotain muuta kuin jälleen yksi menestystarina. Nämä huomiot lähtevät arjesta ja palaavat sinne, mitään ei ole tullut pysyvästi ratkaistuksi. Sanoisin jopa, että tämä ei alun perinkään ollut *minun hetkeni* vaan jotain välttämätöntä, historiallisesti vääjäämätöntä: seurausta olosuhteista, joihin meidät opiskelijat sijoitettiin. Jos ei olisi ollut *Performanssialmanakkaa* olisi ollut jotain muuta, joka olisi vastannut samoihin tarpeisiin. Kyseessä on malliesimerkki siitä, etteivät loistavat ideat ole ikinä omia vaan ne kumpuavat aina rakenteista, joissa olemme väistämättä kiinni. Minä

tekijänä nyt vain jostain syystä, tilaan virittyneenä satuin värväytymään tarpeen palvelukseen, ilmiöiden äänitorveksi. Harhaisella hetkelläni kutsuisin tätä syytä intuitioksi tai inspiroitumiseksi.

Tämä on lopulta lupaukset pettävä tarina: mitään loppua ei ole, kuten ei ollut alkuakaan. Korkeintaan pienen hetken arkea seuraava narraatio, jota tässä voi editoidussa versiossaan seurata. Se purkautuu, niin kuin tämä esseistinen puhujääni, ajan voimasta. Ja siinä luhistuvassa taideobjektissa, jollainen *Performanssialmanakkakin* on, jäävät ilmaan siirrot, joita se teki. Ne ovat olleet yhden määrääjassa valmistuneen automaatin kannibalistinen sarja eleitä, joiden merkitys saattoi olla yhdentekevä. Siirrot kuitenkin kumoutuessaankin ovat olleet olemassa, ne on tehty vallitsevaan järjestykseen ja niiden jäljiltä vanhoihin uomiinsa palaavakin kuva hehkuu hetken jotain outoa tavallisuutensa yllä.

Liitteissä on totuus

Liite 1:

Kaikki *Performanssialmanakkaa* varten tuotettu tekstimateriaali (poislukien opinnäytteen kirjallinen osuus)

Muistiinpano 1

16.11.2018:

”Taiteilija:

+lupaa useimmiten tehdä asioita ja saapua paikalle,

-ei välttämättä aina pidä kaikkia lupauksiaan,

+kunnioittaa jokaisen paikalletulijan fyysistä koskemattomuutta,

-mutta vaivaa heitä osallistavuudella.

Oikeastaan ainut mitä voidaan sanoa varmaksi on,

että taiteilija on pelottavan

auttamattomasti läsnä+,

tavalla+ tai toisella-,

täällä+ tai toisaalla-.”

Muistiinpano 2

16.11.2018:

”**Kuukauden performanssi** on yhden kuunkierron mittainen sarja päivittäisiä performansseja, alkaen ja päättyen uuden kuun aikaan 4.2.2019 - 6.3.2019.

Paikalletulijoita pyydetään tuomaan mukanaan teossarjaan syötettäviä materiaaleja (niitä ei saa takaisin).

Yleiset ohjeet saavuttaessa:

Performanssi on jo mahdollisesti käynnissä

Performanssi ei välttämättä lopu selkeästi

Performanssiin saa osallistua niin halutessaan

Performanssista saa poistua milloin vain

Kuukauden kattava performanssialmanakka vaihtelee sisällöiltään ja kestoiltaan suuresti. Tarkempi päiväohjelma syntyy dramaturgisen intuition, lavavaistojen ja yöllisten heräämisten seurauksena. Tähän mennessä taiteilija on saanut päähänsä muun muassa seuraavia esityksellisiä muotoja teossarjaan liittyen (lista päivittyy jatkuvasti):

suihkuluento, meikkitutorial, deksstrometorfaanin erottelu yskänlääkkeestä, joogatunnin vetäminen huonolla ruotsilla, monotonista huutamista ja korvatulppia, yhden ihmisen tuijottamista, asioiden hidasta valumista taiteilijan päälle/päältä, valvominen, nukkuminen, esiintymispaikan lähestyminen etäältä, jonkinlainen piirtely, tarinan improvisointi, veden juonti ja allensa pissaaminen”

Sähköposti 1

30.11.2018:

”Hei,

Olisiko sinulla mahdollisuutta kirjoittaa lyhyt suosituskirje liittyen performanssialmanakka-projektiin 4.2.-3.3.? (Mikäli ei ole moraalitonta mielestäsi, niin sen yhteyden opinnäytteeseen voi jättää mainitsematta :D) Ajattelin hakea sillä myös osaksi S:n ja N:n kuratoimaan Väreessä tapahtuvaan näyttelyyn, joka tapahtuu helmikuun puolivälin paikkeilla. Teemoina siinä olivat creative labour practices and space.

Aalto Grants-hakemukset vaativat siis seuraavaa:
description

_____ • A letter of recommendation from a full time faculty member from the Department of Art. _____

Ajattelin hakea teokselleni muutaman sadan euron apurahaa ja katsoa miten määrittelemätön taipuu hakemusten vaatimalle kielelle. Sulla varmaan on joku iisi formaatti miten tollasia suosituskirjeitä muotoillaan, sillä mä en ainakaan tiedä yhtään mitä se käytännössä sisältää ja mitä tietoja multa tarviit.

Kiva jos voit auttaa, haen varmaankin tuohon 31.1. deadlineen tuota apurahaa, sillä tämän kuun loppu on jo käsillä.

-Sami”

Sähköposti 2

30.11.2018:

”Hei taas,

Lisäksi haen varmaankin myös ARTS-apurahaa (dedis jo 13.12.), joka ilmeisesti voidaan myöntää myös opinnäytteiden tuotantokuluihin, joten käyttäisin samaa suosituskirjettä/puoltokirjettä myös tähän tarkoitukseen:

_____

Hakuaajat ovat vuosittain 31.3., 9.9. ja 13.12. klo 15:00 mennessä. Jos viimeinen hakupäivä on lauantai tai pyhäpäivä, hakuaika päättyy seuraavana arkipäivänä klo 15.00. Päätöksestä tiedotetaan noin kuukauden kuluttua hakujan umpeutumisesta tällä sivustolla. Myönteisen päätöksen saaneille ilmoitetaan asiasta myös erillisellä sähköpostiviestillä.

Hakulomakkeeseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:
Ajankohtainen opintosuoritusote

Mikäli kyse on opinto- tai konferenssimatkasta, jossa hakijalla on oma esiintyminen, liitetään järjestäjän hyväksyntäkirje, konferenssiohjelma sekä tutkimuksen abstrakti.

Mikäli hakemuksellasi on puoltaja, hänen vapaamuotoinen puoltokirjeensä

Mikäli haun kohteena on opintomatka, tulee hakemukseen liittää matkan ohjelma. Lisäksi tulee mainita, kerryttääkö matka opintopisteitä.

Huomioithan hakiessasi seuraavat tärkeät seikat:

Hakemuksen puoltaja on vapaaehtoinen. Mikäli kuitenkin kyse on opinnäytetyöstä, tulee lomakkeessa olla puoltona opinnäytetyön ohjaajan tai valvojan allekirjoitus tai vapaamuotoinen puoltokirje.

Tämän deadline on siis jo 13.12. eikä tätä myönnetä takautuvasti, joten mikäli haluat edistää performanssialmanakkani toteutumista kirjeellä, toivoisin sen ehtivän minulle maanantaihin 10.12. mennessä.

Mukavaa viikonloppua,
Sami”

Sähköposti 3

30.11.2018:

”Hei,

kappas, vastasitkin nopeasti. Hmm, voimme toki tavata tulevalla viikolla pikaisesti mikäli haluat muotoilla kirjeen yhdessä (puolen tunnin miitti), mikäli se sopii ja on vähempivaivainen vaihtoehto :)?”

Sähköposti 4

1.12.2018:

”Hi S & N,

I'm creating a series of daily performances for 4.2-6.3.2019 to be situated in the Väre building and it's various spaces not yet inhabited/invaded/interrogated/intervened by (performing) art.

My work is called 'a performance almanac' and it uses the cycle of the moon from new moon to new moon as it's dramaturgical backdrop. I will be using 4 simple definitions for my performances:

the performance might be already ongoing

the performance might not end clearly

the performance can be participated in

the performance can be left at any point

This series of daily (30) performances will be a part of my thesis as a way to find out more about what staying un-defined means in the practice of an artist, what does it mean for example in relation to modern society's demand for specialisation and how does the un-defined/unknown question the status quo. I'm also considering to not call these performances, because that will create a trajectory of expectations, which I am not keen on fulfilling. But at this point these moments function under the umbrella of performance art, as it gives me most freedom to function from an authentic place within my creativity,

using my intuition and stage instincts.

So, to be expected is, performances with varying contents, durations, included mediums and forms. If you need more elaboration on the aforementioned, I can give examples of what I have in store for February so far ?

Thank you for your contribution anyhow, be I a part of it or not (gladly will be). Hope to hear from you soon,

-Sami Juhani Rekola”

Muistiinpano 3

11.12.2018:

”Haen 1000 euron apurahaa opinnäytetyöni taiteellisen osuuden suunnittelu-, materiaali- ja toteutuskulujen kattamiseen.

Teen osana opinnäytetyötäni laajaa teossarjaa nimeltään Performanssialmanakka. Se koostuu 30:n päivittäisen performanssin muodostamasta jatkumosta, jonka dramaturgisena taustana toimivat kuunkierto uudesta kuusta uuteen kuuhun (4.2.-6.3.2019.) sekä Väre-rakennuksen toimistomainen, moderni ja käytänteiltään vakiintumaton ilmapiiri.

Vaikkakaan esittävät taiteet eivät suoranaisesti ole osa minkään opetettavan tutkintokokonaisuuden osa Aalto-yliopistossa, meitä kyseisten alojen (tanssi, teatteri, sirkus, performanssi) ammattilaisia löytyy jo ViCCA-koulutusohjelman sisältäkin toista kymmentä. Se miten Väre-rakennus (ja tätä kautta koko Aalto-yliopisto) profiloituu ja kuratoituu käytävillään esillä olevien teosten, innovaatioiden ja näyttelyiden kautta on minun tekijyydelleni monesti vierasta. Työskentelen kestollisten performanssien, osallistavuuden ja rikottujen esityksellisten muotojen kanssa, joten minua kiinnostaa mitä tällaisen taiteen prosessien kanssa työskentely Väre-rakennuksen kontekstissa voi tarjota sen muille käyttäjille. Rakennus on nuori ja sen käytänteet sekä tavat, joilla sitä käytetään ovat tällä hetkellä muutoksen jälkeisessä murrosvaiheessa, joten vielä on mahdollista pitää rakenteet joustavina ja ravistaa ovet auki.

Suuri osa kritiikistä, jota taideopiskelijat esittivät Väre-rakennusta kohtaan sen valmistuttua liittyi mielestäni siihen, ettei se tuntunut täyttävän niitä tarpeita, joita opiskelijoilla oli. Se oli eri maailmasta ja palveli eri tarkoituksia. Tähän alkaa luontevasti tulla muutos, kun opiskelijat alkavat ottaa tiloja omiin käsiinsä ja tekevät siitä oman näköistään. Tätä muutosta minäkin haluaisin olla vauhdittamassa ja mahdollistamassa. Kun tilat avautuvat odottamattomilla tavoilla ja latautuvat vierain energioin, jotain myös niiden sisällä tapahtuvassa ajattelussa muuttuu.

Aikataulullisesti projektini etenee joulutammikuun aikana tapahtuvasta suunnittelusta kohti materiaalisia kokeiluja Väreän moninaisissa (epä-)tiloissa. Helmi-maaliskuun aikana teen lopulliset hankinnat sekä toteutan performanssit. Maaliskuun aikana käyn läpi dokumentaatiot sekä palautteet teoksesta.

Hakemukseni puolesta puhuu määrätietoinen ja motivoitunut opiskelu hyvin arvosanoin sekä määrääjässä, kyky toteuttaa vastaavankaltaisia murrosvaiheen projekteja isossakin mittakaavassa (esimerkiksi vuonna 2017 mediassakin laajalti huomioitu Staring at the metro station) sekä opinnäytteeni ohjaavan opettajan puoltokirje projektilleni.”

Muistiinpano 4

7.1.2019:

”Taidetta, joka ei asetu”

Sähköposti 5

16.1.2019:

”Hei,

Tässä budjettisuunnitelmani Aalto ARTS -apurahoitettuun projektiini. Osaatkohan sanoa milloin apuraha maksetaan tilille?

Suunnitteluvaiheen kulut:	
Materiaalit harjoitusvaiheessa	100€
Performanssien toteuttaminen:	
Rooliasut, maskit, meikit yms.	50€
Performansseissa käytettävät elintarvikkeet	100€
Performanssien materiaalit, rekvisiitat, suojavarusteet yms.	250€
Yhteensä:	500€

-Sami Rekola”

Muistiinpano 5

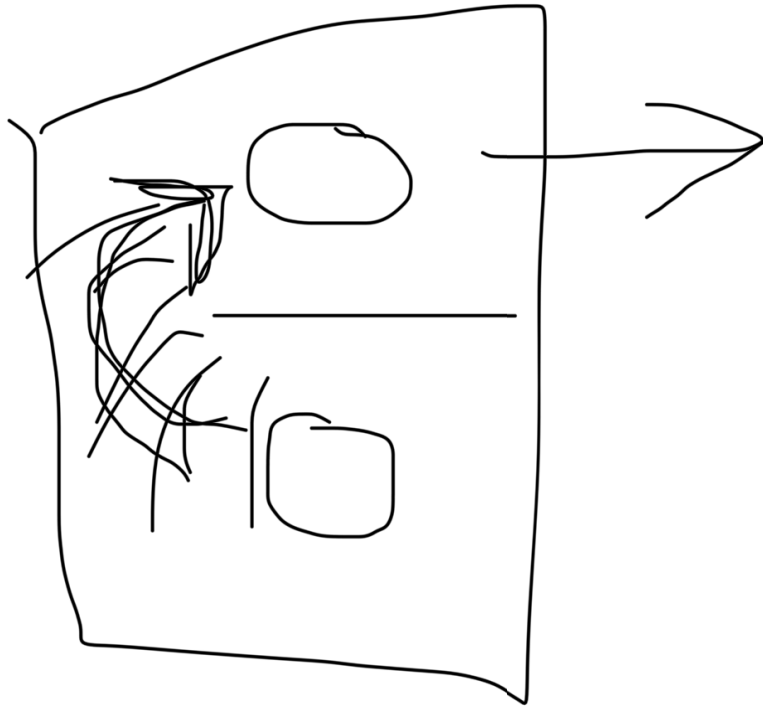
23.1.2019:

”Kyllä ei laputus

Pyykinpesu

Nukkuminen

Ralliautoilu ihmisillä

L:

Sähköposti 6

1.2.2019:

"Hi again!

Glad to be a part of your work.

As my performance series ranges from the 4th of February to the 6th of March, I encourage you to embrace the fact that the Performance almanac has already started and will not finish by the time Can you see work? will. I find it actually a very thrilling starting point, like how often can you see the middle part of something!

I have here written something I'd like to have as a description of my work (a photo attached which you can also use), these you can publish as soon as you like:

.....

Performance almanac is a series of 30 daily, consecutive performances taking place in the spaces of the newly built Väre building. Starting on the day of the new moon (4th February), the 30 parts form a dramaturgical parallel to the lunar phase.

The performances are moments which insert and alert life within the system that is being co-built as the building, it's "maker-spaces", offices, foyers, staircases and kitchens are being used repetitively. Are creative people creative users of space and is there the freedom to be one as spaces seep in?

Performance almanac is a platform of performing and inhabiting space, a future of otherwise and less, still and again.

Information about the times and locations of the performances will be out there.

.....

(have the "Performance almanac" in italics as that got lost as I pasted this here.)

What I find related to your themes of creative labour and spaces in my work are:

- how much do the spaces and platforms we inhabit and use effect us? Are we actually able to perform with a sense of freedom or have we always devoured the surrounding rules of action / been devoured by them? How much is agency being defined by the framework?
- how deep does art go? How much further beyond the object can an artist think? Can the work, the practice and process that goes into it change the future of the space, the structures of thinking, of what is possible?

And as a personal goal of mine in this process related to my whole thesis process (which this is the production part of):

- how to feel free and not constrained within an artistic process? How to maximize being in touch with making art instead of secondary functions to that (applying, verbalizing what you do, reserving spaces, compromising due to lack of x, negotiating with those that have power over your work, marketing yourself and your work, producing etc.)? Can "what you do be what you do"? Is being an artist already mostly something else/melted into, have branding, reputation, career become too important?

I will be doing the distribution of information of locations, times and names of performances daily as i go. I will have no reservations made and no permissions asked to keep myself focused on other things. I did make a slight compromise on the applying for money part (which didnt feel like i had to twist or pretend my work in anyway). Openness resulted in a 500€ grant so yay!

I have now most of the performances thought out, still need to buy some materials and "stuff" but I also want to leave some room for panic and not-knowing and possibly failing a performance or two!

Hit me up with nore questions if you are curious and I will answer you if I can!"

Sähköposti 7

17.2.2019:

"Hei,

Huomista performanssia varten toivoisin pääseväni käyttämään yhtä XS-kokoista Staff-huonetta ja mietinkin, mahtaako teillä olla avainta esimerkiksi niihin kahteen, jotka ovat siinä teidän työpisteen vieressä? Jos eivät ole jatkuvassa käytössä, niin mielelläni lainaisin yhtä huoneista huomenna maanantaina käyttöni. Tarkoitus on tarjota Reiki-energiahoitoja opettajakunnalle. Ja jos avaimet eivät ole teidän hallussanne, mitähän kautta niihin pääsisi käsiksi?

Mietin myös seuraavaa deadlinea tekstille ja ehdottaisin tapaamista viikolle 11 (eli deadline olisi esimerkiksi perjantai-iltana 8.3.). Kuulostaako mahdolliselta (en myöskään muista montako tapaamista meillä on budjetoitu tähän)? Voisi olla hyödyllistä katsoa Performanssialmanakan jälkeinen suunta kirjoitukselle, sillä se kuitenkin on näillä näkymin melko olennainen osa tarinaa. Edelleen tähtään siihen, että oppari valmiina 31.3. mennessä eli mitoitetaan homma tähän väliin.

Mukavaa alkavaa viikkoa :)

Sami"

Muistiinpano 6

21.2.2019:

"Ants are one of the few groups of animals which modify their immediate environment to suit their needs. They build often elaborate nests in a range of situations, sometimes expending huge amounts of energy in their construction. These nests are commonly occupied for years and some for decades.

Only a handful of animals manufacture such elaborate and complex structures. Nests on the ground vary from small, simple chambers under rocks, logs or other objects on the ground to extensive excavations extending into the soil. The exact structure of the nest varies with the area, soil type and situation. The entrances to these nests show a wide range of styles. Many are no more than a cryptic hole just large enough for a single worker to squeeze through. Some nests can grow to enormous sizes with tens of thousands of workers. In one example, the start by clearing all vegetation from the surfaces of their nests and covering them with small stones. A single colony can be composed of numerous individual nests separated by up to several hundred metres. Individual nests can have 10 or more separate, small entrances just large enough for individual workers to move through.

Ants are an excellent example of space optimisation. But they also have a high level of social organisation, learning by observing and eating with other insects, developing and copying ideas which they end up applying to their own working systems.

Ants build sci-fi cities to make the most of their activity. But they always do this based on need: there is no speculation involved, no show home to be visited. The depth to which they tunnel depends on social (the number of worker ants in the colony) and environmental (quality of the soil and suitability) factors. If we compare them in scale to our human buildings, the relative size of ant structures would be comparable to some of Shanghai's tallest skyscrapers.

Ants never work on an individual basis, but for the benefit of the whole community. Their collective sense of nest works on several levels; they have no works supervisor, no plans, no manager levels, yet they know what decisions to take for the good of the colony, thanks to a pheromone which adheres to the building materials, helping them organise and not get out of step.

This pheromone stimulates them to build in the same spot, to take the place of their fellow ants and determine the size and shape of the final nest. They use their body size as a template, so that they always know when they need to stop climbing, and when to strengthen the lower levels.

One of their greatest achievements is the building of organic bridges. The 'marabuntas' use their bodies to link up and create supply routes to apparently inaccessible areas. They can even stick their ends together to create a stronger structure. When this strong link starts to fail and they realise that the sacrifice is greater than the advantage gained, they start to pull apart in reverse order to that in which they linked together.

Our own viaducts are an attempt at copying this behaviour, and so is the reasoning behind why we have stopped using iron for building: the steel and concrete material currently used has a greater elastic limit, just like the organic legs of ants, so that the link structure is more resistant.

Another relevant example are rafts. When flooding occurs, ants will flee in line and build organic "vessels" of up to 100,000 ants linked together via legs and mouth, vessels which can sometimes be the size of a food tray, and which can float for weeks on the current in order to find a new home in which to survive. This networked clump of ants is also water resistant due to the layer of air which forms above the water surface. Their survival instinct is collective and efficient.

Several studies aimed at monitoring the ants behaviour in a state of panic concluded that when they are "frightened" they quickly look for a means of escape, prioritising corners. Us humans have similar reactions in comparable circumstances. Studying the way they react helps in planning the construction of emergency exits in public places, such as train stations or

sports stadiums.

Their sense of “optimisation” is prevalent. For example, when a colony sends out explorer ants to look for food, they establish a perimeter and then move around more or less randomly. When the explorer ants return, the other ants march out to collect the food, refreshing the pheromone trail and creating the shortest, quickest route. At a stroke, they design a four-lane motorway.

In the same way as some of us build homes with mud or using other locally available materials, ants use whatever they find around them to build their nests. Study shows that ants do not simply pile up building material, but in fact use a very special assembly process: if they have sand available, they will use only sand, but if they also have clay they will combine both materials to create a porous mixture to optimise work and building times.”

Muistiinpano 7

3.3.2019:

”Home office deductions 880 440 220

Expenses for production of income”

Sähköposti 8

3.3.2019:

”Hei,

Jäi ehkä aiemmassa viestittelyssä XS-huoneen suhteen huomiotta tää osio mun sähköpostista:

Mietin myös seuraavaa deadlinea tekstille ja ehdottaisin tapaamista viikolle 11 (eli deadline olisi esimerkiksi perjantai-iltana 8.3.). Kuulostaako mahdolliselta (en myöskään muista montako tapaamista meillä on budjetoitu tähän)? Voisi olla hyödyllistä katsoa Performanssialmanakan jälkeinen suunta kirjoitukselle, sillä se kuitenkin on näillä näkymin melko olennainen osa tarinaa. Edelleen tähtään siihen, että oppari valmiina 25.3. mennessä eli mitoitetaan homma tähän väliin. ”

Eli olisko sulla mahdollista tavata viikolla 11? Ja lisäksi jos kiinnostaa viimeinen performanssi niin se on koettavissa Kipsarin oven edessä tiistaina 5.3. klo 11-13 välillä!

Terveisin, Sami”

Muistiinpano 8

3.3.2019:

Smoothieainert
Kajari
Piuhat
Pädi
Laturi
Muuta? Termari.

Sähköposti 9

15.3.2019:

Heip,

Kerron eka et mikä on tilanne ni voit sit miettii et miten asennoituu luettavaan:

Performanssialmanakka on ollut ja mennyt (4.2.-5.3.). Tekstin kirjoittaminen on alkanut 6.3. ja jatkuu 21.3. asti (täysikuu). Realistinen tavoite mulla arvosanan suhteen on semmonen 3,5/5 joka voi keikahtaa kumpaan suuntaan tahansa vakuuttavalla presentaatiolla ja hyvillä illuusioilla. Eli aktiivista kirjoitusaikaa on 6 päivää jäljellä ja oppari tulee palauttaa 25.3. painettuna. Meillä menee läpi kaikenlainen tavara oppareissa eli muodon suhteen ei kannata huolehtia.

Tekstiä on nyt 24 sivua, joka kasvaa sinne 30-35:en sivuun kunhan lisään hieman dokumentaatiota performansseista ja lisään viittauksia niihin tekstissä.

Tavoitteet opparille (performanssialmanakka+teksti) on:

A) Tutkia omaa praktiikkaa ja päivittää sen käytäntöjä niin, että siitä tulee kestävä (sustainable), itseni näköinen ja tiedostettu

B) Esitellä Performanssialmanakka projektina, jossa performanssitaide/osallistava taide toimii tutkimuksen välineenä ja nostaa esiin jotain tietoa tilasta (Väre) ja kehoista jotka sitä käyttävät

C) Olla utooppinen sen suhteen, että taiteen tekemisen alustojen tulee sallia monimuotoinen taiteijuus (vetäytyneestä kuvataiteilijahahmosta metsässä -> kosmopoliittiin mixed media-taiteilijaan, joka delegoi "tiimilleen" käsityöläisyyttä vaativia tehtäviä ja hallitsee itse kokonaisuuksia). Jos sitä vapautta ei ole, se pitää vaatia ja tehdä itse.

Saat itse valita tavan, jolla haluat olla avuksi. Se voi olla esim. jokin seuraavista:

- kieliasun oikoluku (lauserakenteet ylimalkaan, tyylillinen koheesio tms)
- punaisen langan kuljetus (onko esittelemäni asiat oikeassa järjestyksessä, näkykö tekstin tarkoitus / tähtäin?)
- ärsyntyneiskohdat, jotka kiristelee ja facepalmauttaa/ mehukkaat kohdat joita voisi laventaa
- kysymys johon haluaisit OIKEASTI vastauksen
- jokin muu, keksi itse ?

Kiitos tuhannesti, oli se sitten mitä tahansa mitä tähän prosessiin tarjoat, älä stressaa tai kuluta voimia, jos ei just nyt riitä tähän aikaa. Voidaa nähä ens viikon alussa ma/ti tai sit sähköpostilla saa kirjottaa jotain jos ei löydy aikoja.

-Sami

Liite 2:

Performanssialmanakan osien perustiedot:

(uusikuu)

4.2. Maanantai #01

E8

Luentomuotoinen performanssi

Opetustila L102

20 min

5.2. Tiistai #02

Otherwise yellow

Vaeltava performanssi

LMQR- ja JKOP-siivet sekä aula

2 h

6.2. Keskiviikko #03

Blocking the blues

Vaeltava performanssi

A Bloc -kauppakeskus

20 min

7.2. Torstai #04

How he wed better

Kestollinen performanssi

G080, paloportaikon alla

2 h

8.2. Perjantai #05

Becoming canvas

Osallistava performanssi

Yhdyskätävä

2 h

9.2. Lauantai #06

Dry routines

Performanssi

Miesten suihkutilat

1,5 h

10.2. Sunnuntai #07

Mr. Washing Man

Performanssi ja installaatio

Väreän aula

1 h

11.2. Maanantai #08

Aggressive marketing

Vaeltava performanssi

Kaikkialla Väreessä

2 h

12.2. Tiistai #09

Within/without

Vaeltava performanssi

LMQR- ja JKOP-siivet sekä aula

1 h

13.2. Keskiviikko #10

The Turning Point

Osallistava performanssi

Väreän aula

2 h

14.2. Torstai #11

A performance for the nose

Vaeltava performanssi ja installaatio

LMQR- ja JKOP-siivet sekä aula

1 h

15.2. Perjantai #12

confection

Osallistava performanssi

Art spoce K009

2 h

16.2. Lauantai #13

Running for Master's

Osallistava performanssi ja Instagram-livelähetys

Kaikkialla Väreessä

1 h

17.2. Sunnuntai #14

The Forgotten realm

Osallistava performanssi

LMQR-siipi

2 h

18.2. Maanantai #15

Closing the gap

Osallistava performanssi

O109

2 h

(täysikuu)

19.2. Tiistai #16

Full moon party

Osallistava performanssi ja installaatio

Väreän aulan ylösmenevä portaikko

2 h

20.2. Keskiviikko #17

Early bird

Performanssi sekä Instagram-livelähetys ja performanssit videolle

Väreän aulan ylätasanne

6 h

21.2. Torstai #18

Pop under

Performanssi ja osallistava installaatio

LMQR-siiven alaula

2 h

22.2. Perjantai #19

Surprise

Performanssi

ARTS- ja BIZ-rakennusten välinen oviaukko

1 sekunti

23.2. Lauantai #20

to find, to do

10kpl postikortteihin kirjoitettuja performansscoreja

Kaikkialla Väreessä

-

24.2. Sunnuntai #21

odd-balance

Performanssi

Väreen aulan ylempi portaikko

1 h

25.2. Maanantai #22

Shiver

Vaeltava performanssi

Väre-rakennuksen seinusta

30 min

26.2. Tiistai #23

Ends meet

Kaksi performanssia

ARTS- ja BIZ-puolien pääsisäänkäynnit

1 h

27.2. Keskiviikko #24

Redux

Instagram-livelähetys

Väreen aulan Brooklyn Café

1 h

28.2. Torstai #25

Work

Performanssi

BIZ-puolen toinen kerros

20 min

1.3. Perjantai #26

a sign

Vaeltava performanssi ja installaatio

Kaikkialla Väreessä

1 h

2.3. Lauantai #27

Afterworx

Vaeltava performanssi

Kaikkialla Väreessä

1 h

3.3. Sunnuntai #28

Passive-aggressive tax planning

Osallistava performanssi

LMQR-siiven kolmas kerros

1 h

4.3. Maanantai #29

the morning people

Osallistava performanssi

O-siiven pianohuone ja kattoterassi

3 h

(kuunkierros päättyy)

5.3. Tiistai #30

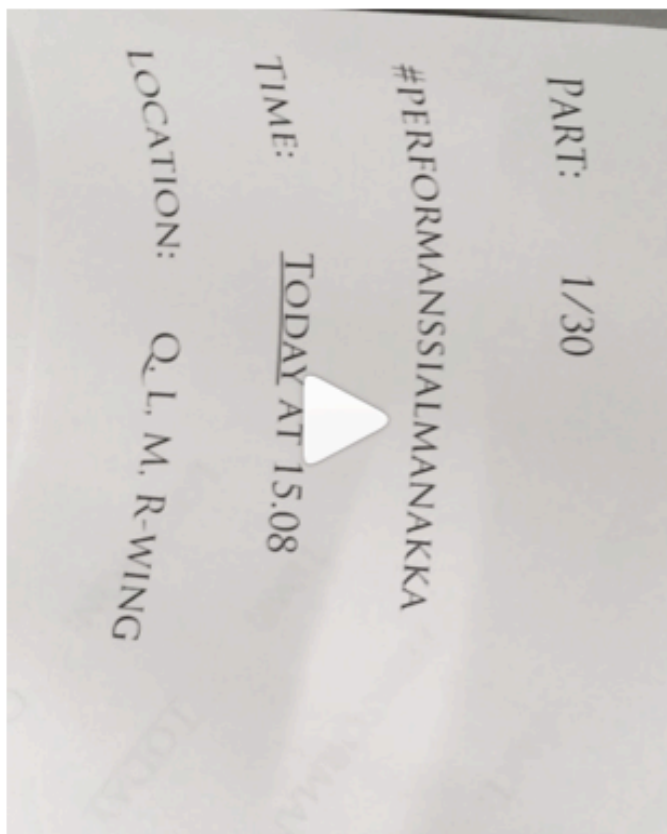
at the stake

Performanssi

Väreen aulan alatasanne

2 h

Liite 3: Instagram-tilillä tapahtunut tiedotus, viestintä ja dokumentaatio

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola The starting point for a thirty-parted performance series Performanssialmanakka is today, on the day of the new moon! The daily performances will take place in the Väre building in Otaniemi. EDIT: Todays space is L102
 #monthofperformance #dailyperformance
 #performanceart #happening
 #performanssi #performanssialmanakka
 #performancealmanac #väre
 #aaltouniversity #aaltoarts

samijuhanirekola Todays space is L102

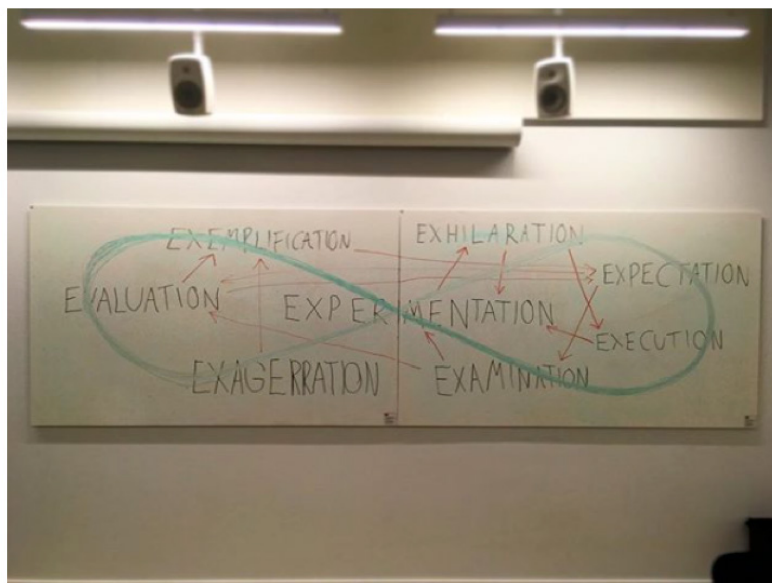
39 katselukertaa

4. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola The remnants of part 1/30, a performance called E8
 #monthofperformance #dailyperformance
 #performanceart #happening
 #performanssi #performanssialmanakka
 #performancealmanac #väre
 #aaltouniversity

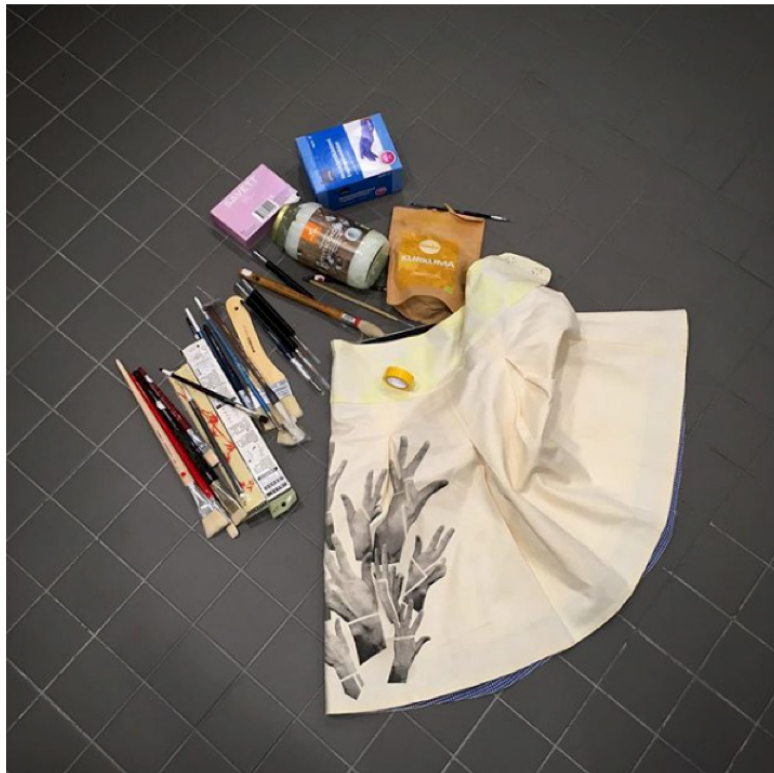
9 tykkäystä

4. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

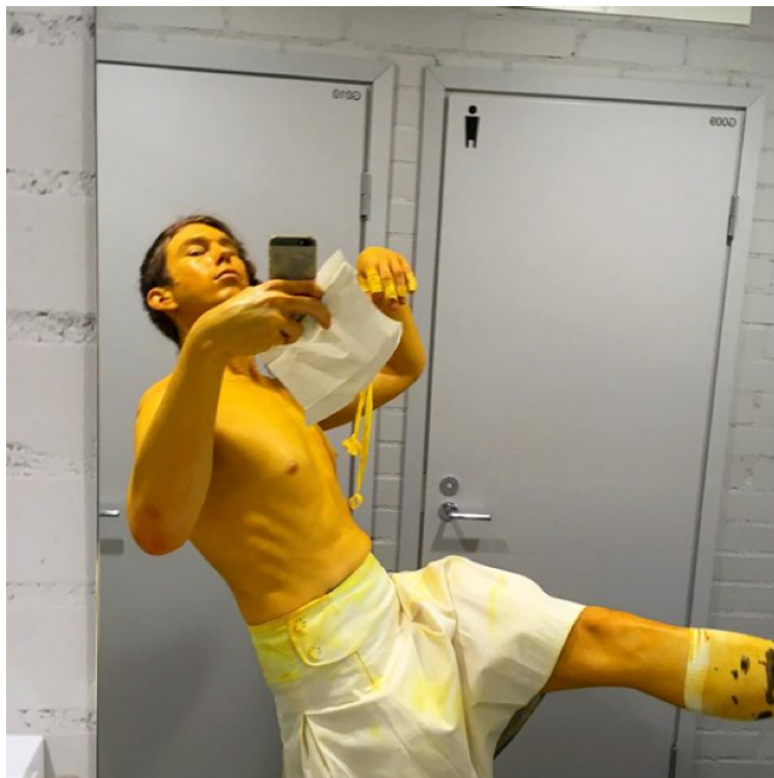
samijuhanirekola Performance of the day: 'Otherwise yellow' starting in 15 minutes. All over Väre. #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #performanssialmanakka #performancealmanac #väre #aaltouniversity #aaltoarts

elinaahostudio ja 10 muuta
tykkäävät

5. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Aftermath of part 2/30, 'Otherwise yellow'. Thanks for helping! Stay tuned for 28 more performances. #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #performanssialmanakka #performancealmanac #väre #aaltouniversity #aaltoarts

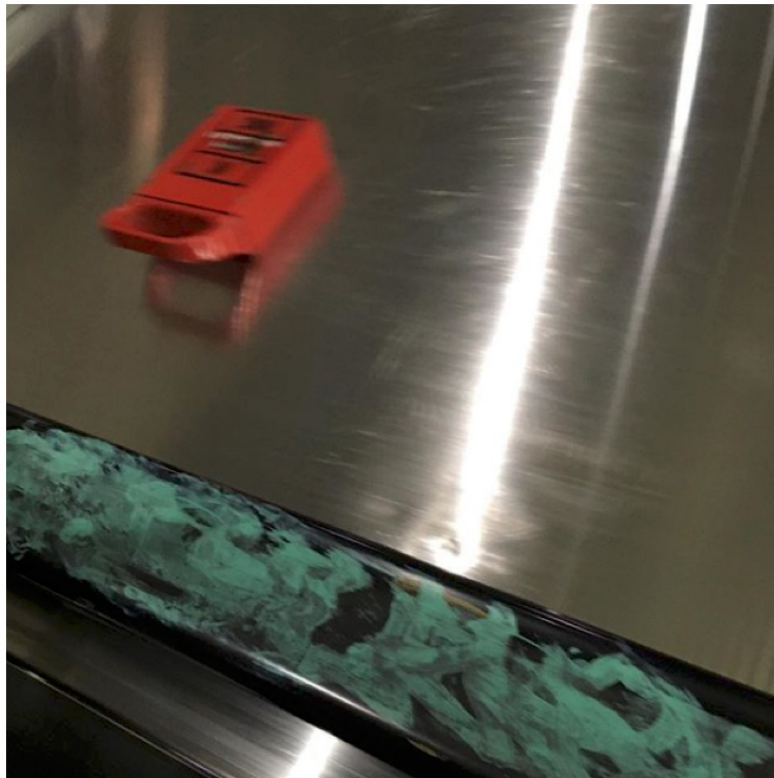

elinaahostudio ja 14 muuta
tykkäävät

5. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Grab on as a new performance called 'Blocking the blues' is about to start in the commercial district of Väre in 30 minutes! Part 3/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts

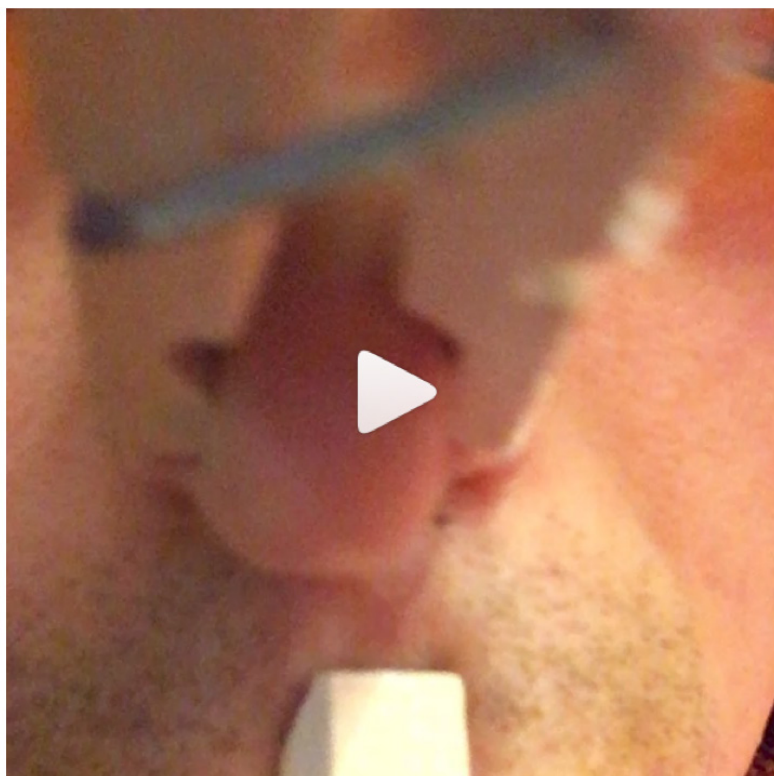

4 tykkäystä

6. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola

samijuhanirekola Part 3/30 'Blocking the blues left behind #prettybruises
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts

55 katselukertaa

6. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Todays space will be G080: take the elevator near the info desk to the Ground floor and turn right. It's a door on your left after a few steps taking you to a fire escape staircase. I will start preparing now which you may also join to watch. Remember to drink a lot before coming to the performance! I have plenty of drinks for you at the spot, ginger ale, Club Maté, sparkling colour water, pu-erh tea. 'How he wed better', a 2-hour durational performance (come and go as you please), part 4/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

7 tykkäystä

7. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Last moment of 'How he wed better, part 4/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

iugte We would like to invite you to participate in the international course "Movement for Actors / Acting for Dancers" in Latvia! Contact us for more details!

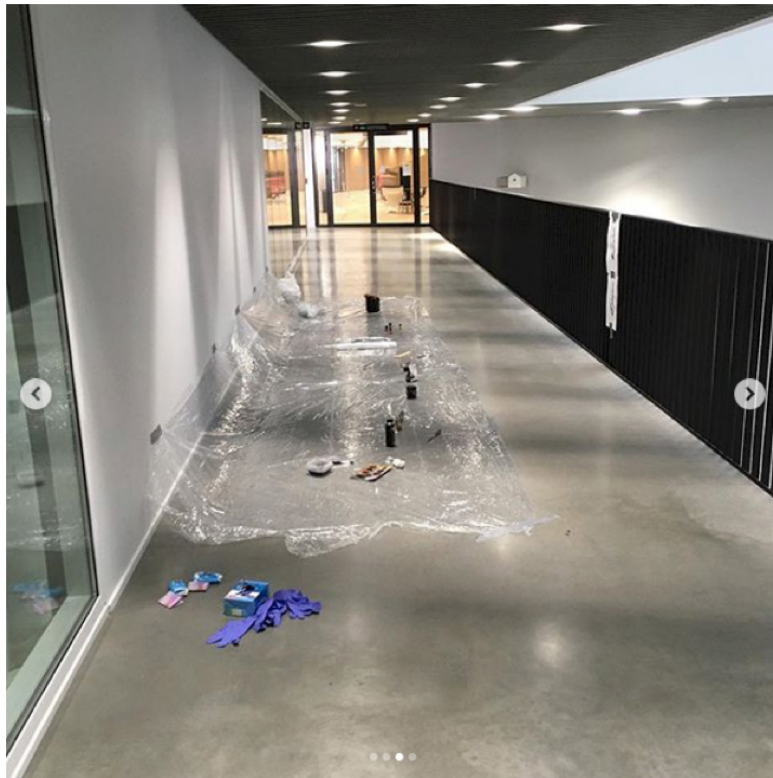
mahnay.motazed ja 6 muuta
tykkäävät

7. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Well gee, what then CAN you do :(? Come visit 'Becoming canvas', part 5/30 of Performanssialmanakka and have your friday fun on/with me! Find me on the second floor, in the corridor between ARTS and BIZ, over Kipsari. Happening now. First pic artwork by: Ad Reinhardt - Untitled (1967) #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #kipsari #aaltoarts

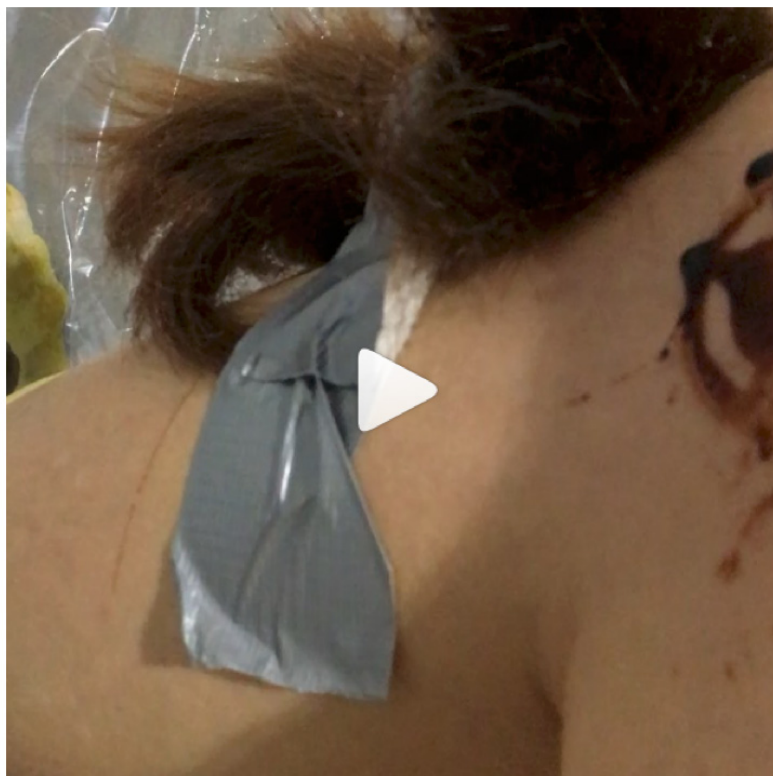

8 tykkäystä

8. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Thanks for participating in part 5/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #kipsari See you tomorrow in the shower!

71 katselukertaa

8. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Today it's time to hit the showers with a performance, ready to be experienced between 16.30-18.00. Take the elevator next to the lobby info desk, G-floor and the locker room/showers across the corridor. Part 6/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts

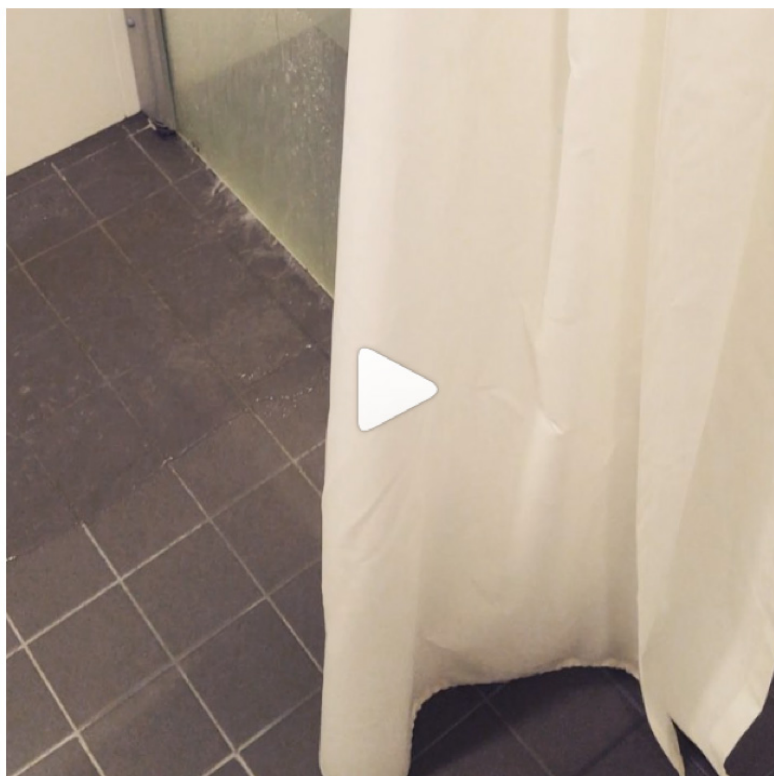

mahnay.motazed ja 6 muuta
tykkäävät

9. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'Dry routines, part 6/30 of a month-long daily performance series has now finished. #performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts

55 katselukertaa

9. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

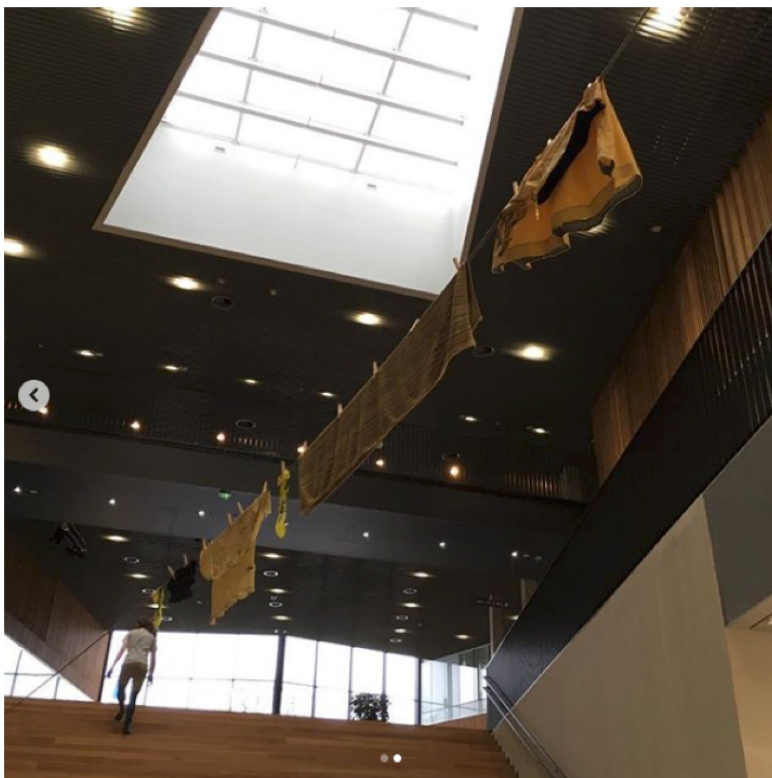
samijuhanirekola 'Mr. Washing Man' happening at the Väre foyer from 14.30-15.00. Come and wash it all away. Part 7/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

6 tykkäystä

10. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Performance in the periphery? 'Mr. Washing Man' was part 7/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts Last photo by: Liisi

marcuscrandonartist 👍

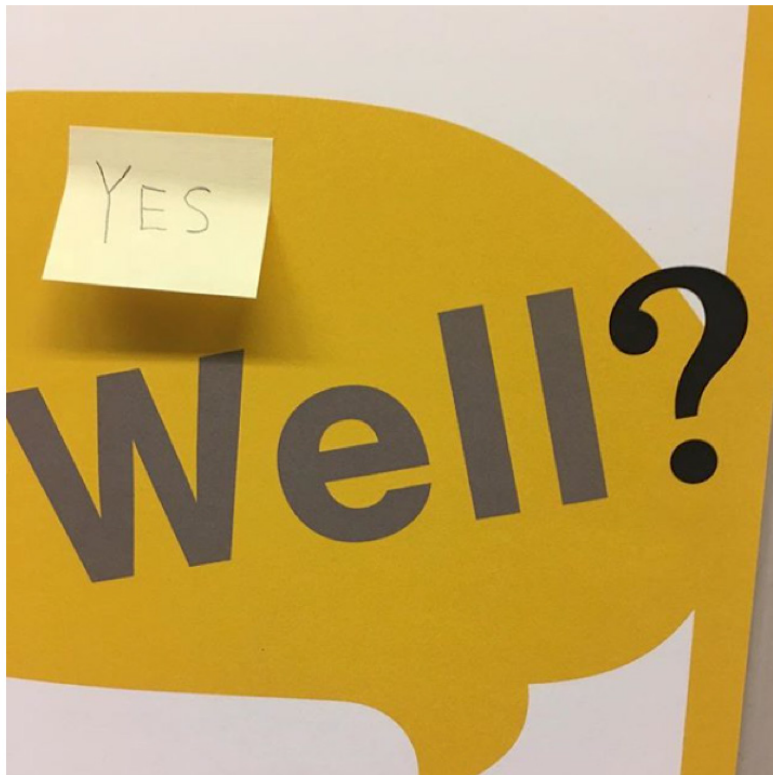

adrianmcgrath ja 11 muuta tykkäävät

10. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Todays performance is called 'Aggressive marketing' and it will include 800 sticky notes between 14.00-15.00. Part 8/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

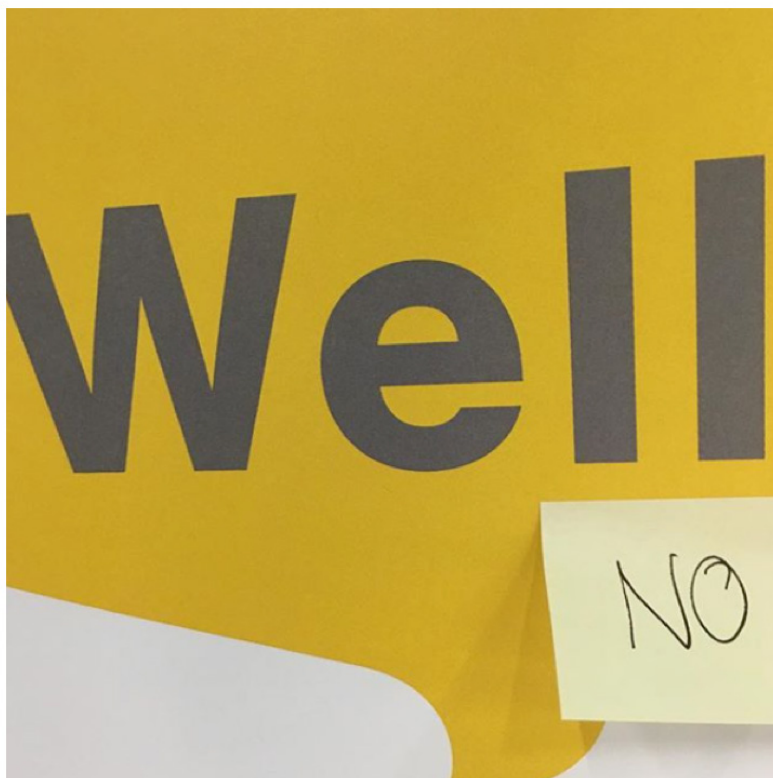

elinaahostudio ja 6 muuta tykkäävät

11. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola That does it, I quit 'Aggressive marketing, part 8/30 #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

5 tykkäystä

11. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Today 'Within/without'
18.00-19.00, ending at the bridge over the
foyer. Part 9/30 of #performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart
#happening #performanssi #tanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts

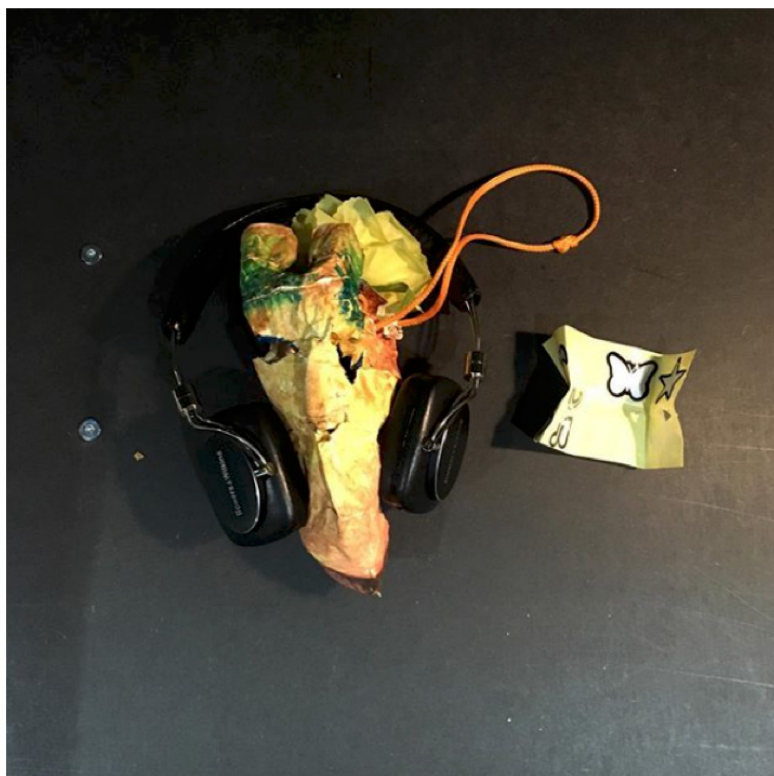

siljaeriksson ja 16 muuta
tykkäävät

12. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'Within/without was part
9/30 of #performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart
#happening #performanssi #tanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts

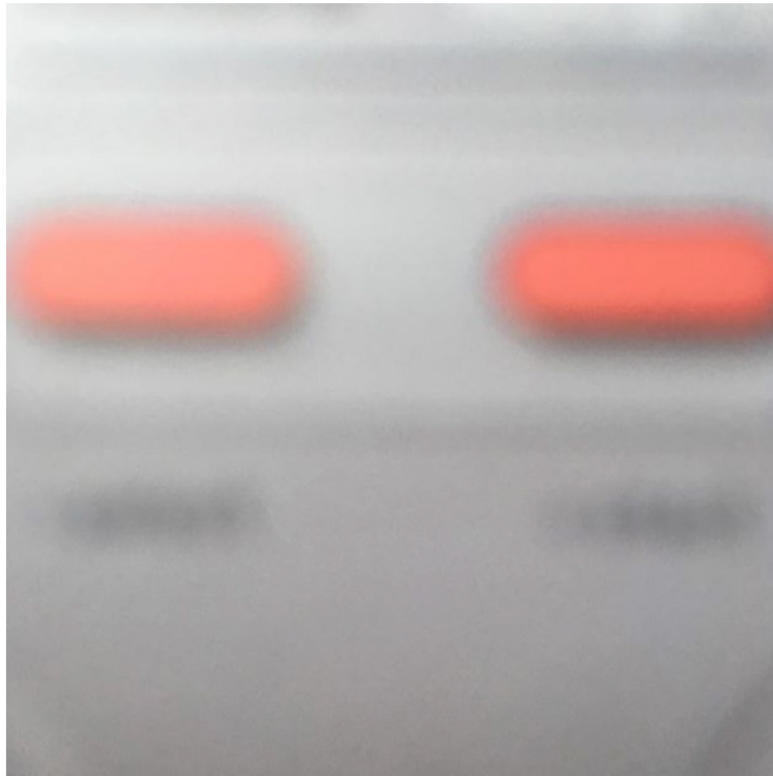
mahnay.motazed ja 4 muuta
tykkäävät

12. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Today's performance is called 'The Turning Point' and it will be available in the main lobby from 11.30-13.00. Part 10/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

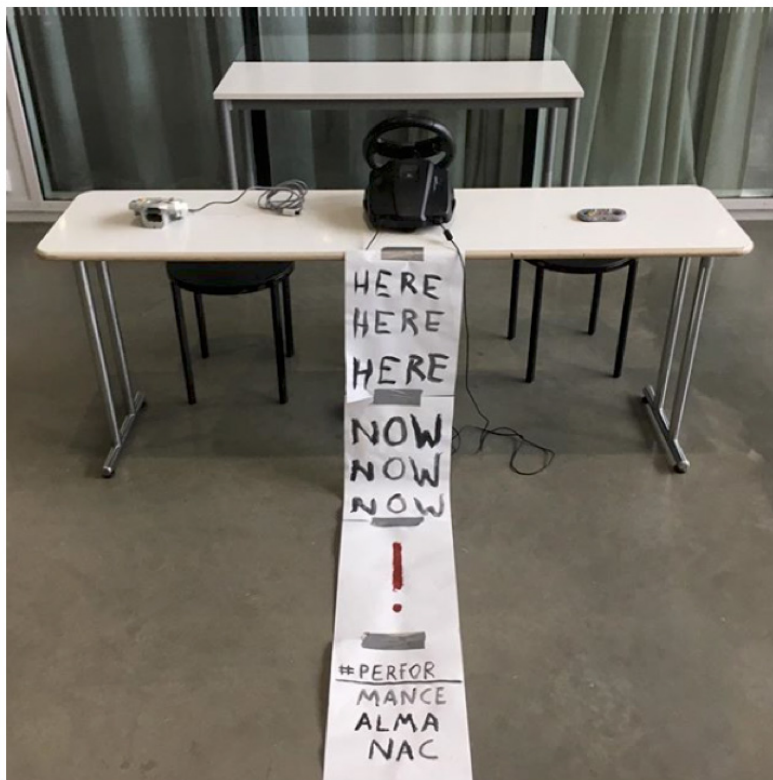

4 tykkäystä

13. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Thank you for your curiosity towards 'The Turning Point, part 10/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts AND as a heads up, I announce the 11th part 'A performance for the nose' to appear early tomorrow morning.

sampumon onko ikinä lähempänä kumpulaa? 🐼

samijuhanirekola Tämän projektin performanssien osalta en voi valitettavasti luvata :(Tää idea tosin on liikuteltavissa vaikka kumpulaan :)

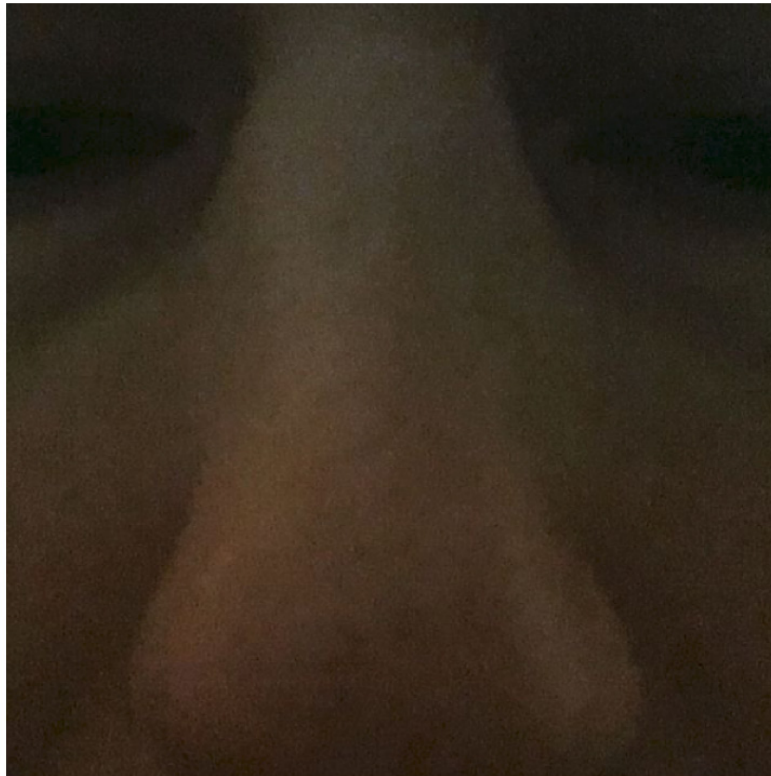

adrianmcgrath ja 8 muuta tykkäävät

13. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'A performance for the nose' is entering your morning. Part 11/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts

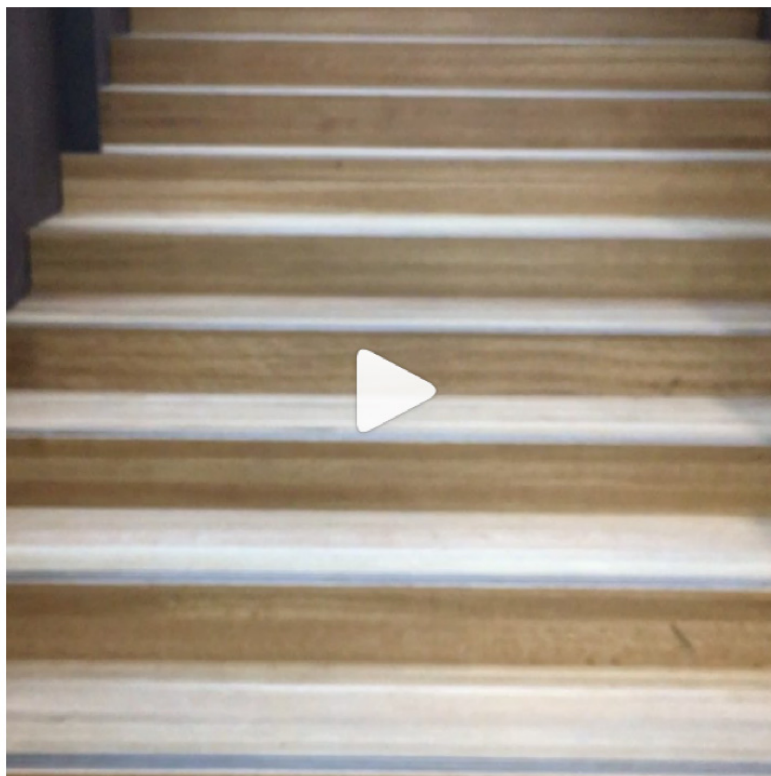

1 tykkäys

14. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'A performance for the nose got me by surprise. Part 11/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts

63 katselukertaa

14. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Meet them 15.00-17.00 today in a 'confection' under/behind the stairs leading to Kipsari, K009. Part 12/20 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

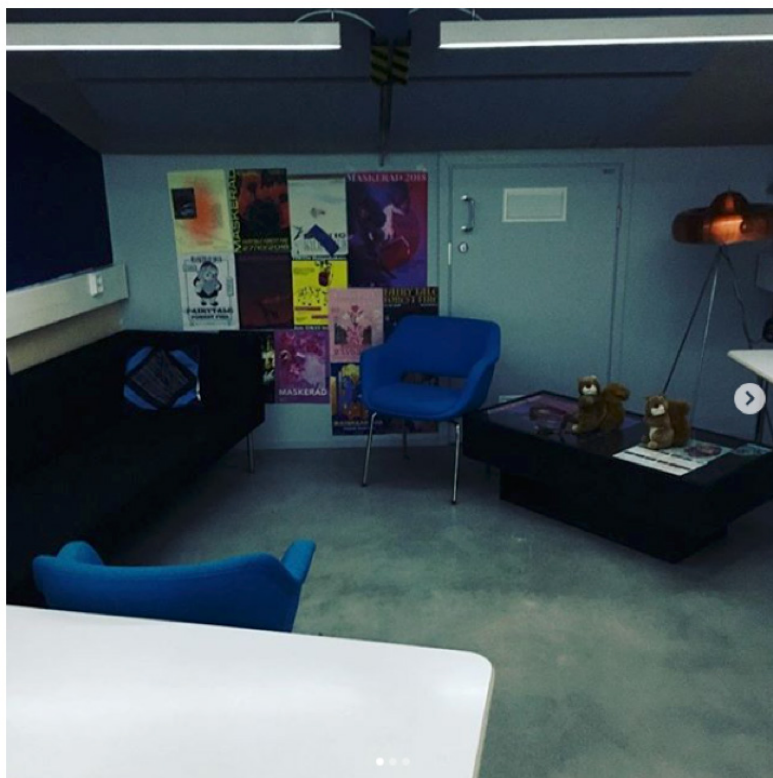
siljaeriksson Tämä oli parasta! Suosittelen kaikille 🐼💕🐼

siljaeriksson ja 8 muuta tykkäävät

15. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Their presence was honest and immediate. 'confection' was part 12/20 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

siljaeriksson ja 5 muuta tykkäävät

15. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Ready, set, go! 5km trail through the vast, open plains of Väre in 'Running for Master's' starting at 16.00 at the top of the escalator leading to the commercial zone. Part 13/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts

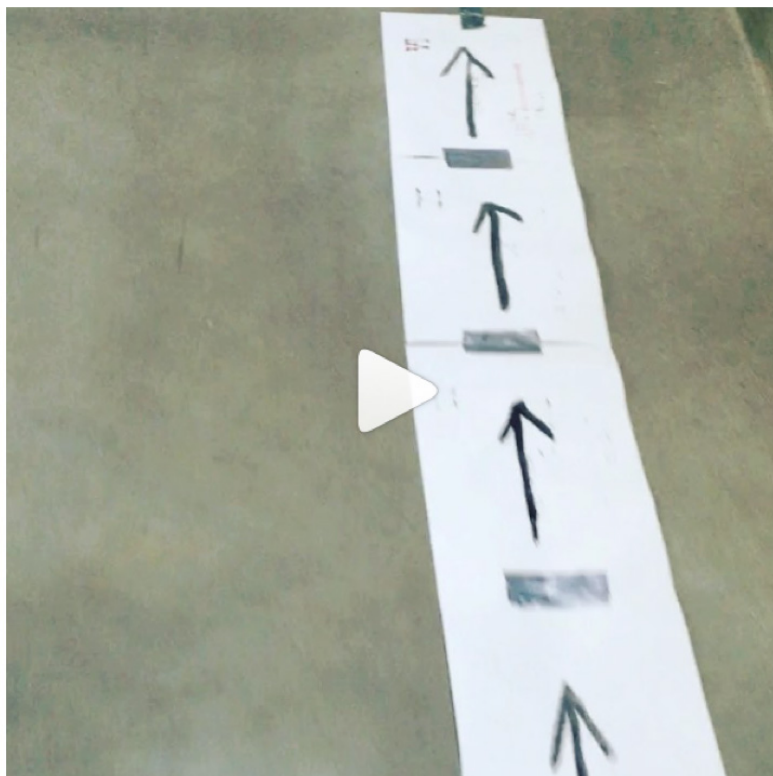
shubhangisingh Make this an invitation! Call on others to join 🏃

10 tykkäystä

16. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Free shiatsu today between 14-16 for those that are interested, EDIT: new location: next to kitchen L,M,Q,R - wing. Reserve a timeslot via DM if you are on a schedule or just pop by. 'The Forgotten realm' is part 14/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #shiatsu #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts

53 katselukertaa

17. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola This turned out to be a great day for healing! 'The Forgotten realm' was part 14/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #shiatsu #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts

vitjebavy Are you running again any time in Väre? I would like to join!

samijuhanirekola @vitjebavy Don't have any plans for a rerun (:D), but could definitely celebrate after finishing this project and my thesis. So maybe 6.4. Saturday?

vitjebavy Good luck then!

justus_k ja 6 muuta tykkäävät

17. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Teachers, professors, lectors and other university faculty members! Time for some certified healing time amidst your work during the holiday week, let's meet in the XS Staff -space O109, between 15-17. This is sincerely 'Closing the gap', part 15/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #reiki #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #teacherwellbeing

saraheinijulia 👍

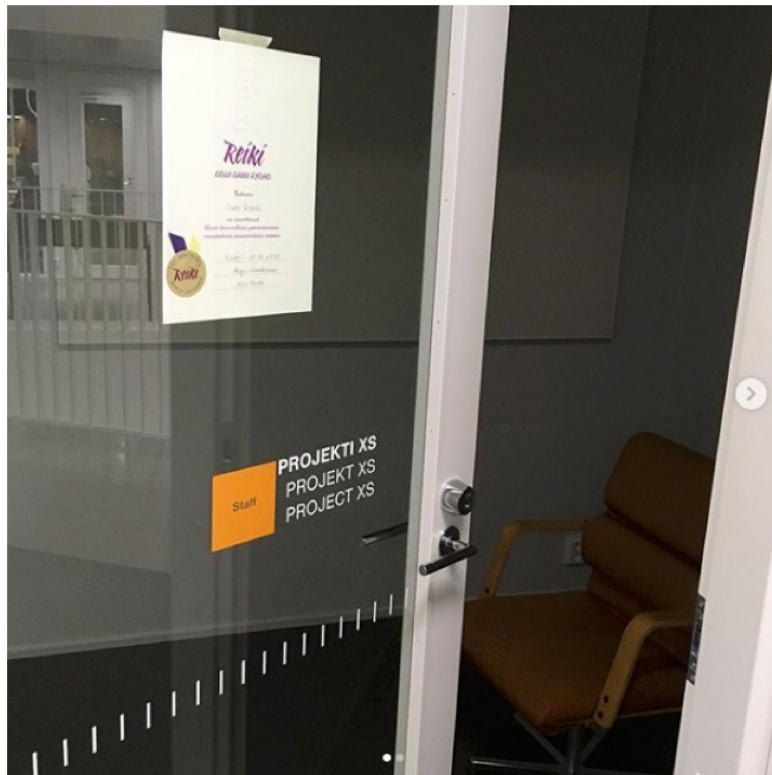
purnauu ja 10 muuta tykkäävät

18. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Thank you! 'Closing the gap was part 15/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #reiki #happening
#performanssi #väre #aaltouniversi
#aaltoarts #teacherwellbeing

elinaahostudio ja 10 muuta
tykkäävät

18. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Call for non-action!
Start every hour of the day with a nap! Go
on strike from everything! Denounce
activity! Slip away from neoliberal
demands of efficiency to the (yet not so
much) unclaimed territory of sleep! Have
a 'Full moon party' at the expense of
capitalism!

Join me in a drifting away every hour on
the hour at the foyer starting from 16.00
until midnight! We nap as long as we can
until sleep takes over most of our time!
Come run parallel with the moon and turn
your back on the sun and it's piercing
demands! Bring a sleeping bag or
whatever is needed! I offer selfmade
Valeriana officinalis -tincture for the
participants! Part 16/30 of
#performanssialmanakka

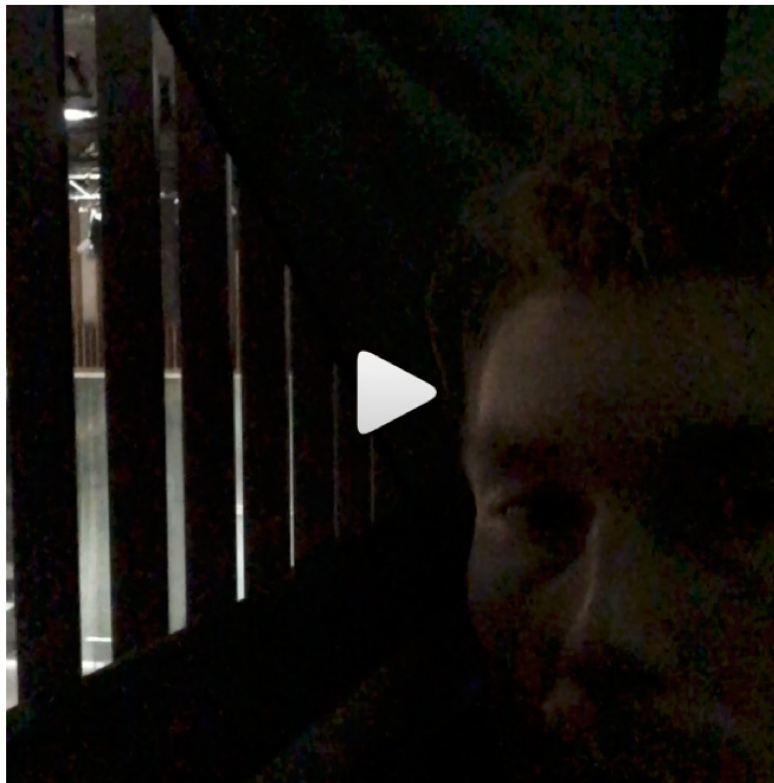

adrianmcgrath ja 18 muuta
tykkäävät

19. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'Early bird', part 17/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #sleep #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts #partyisover #allwell

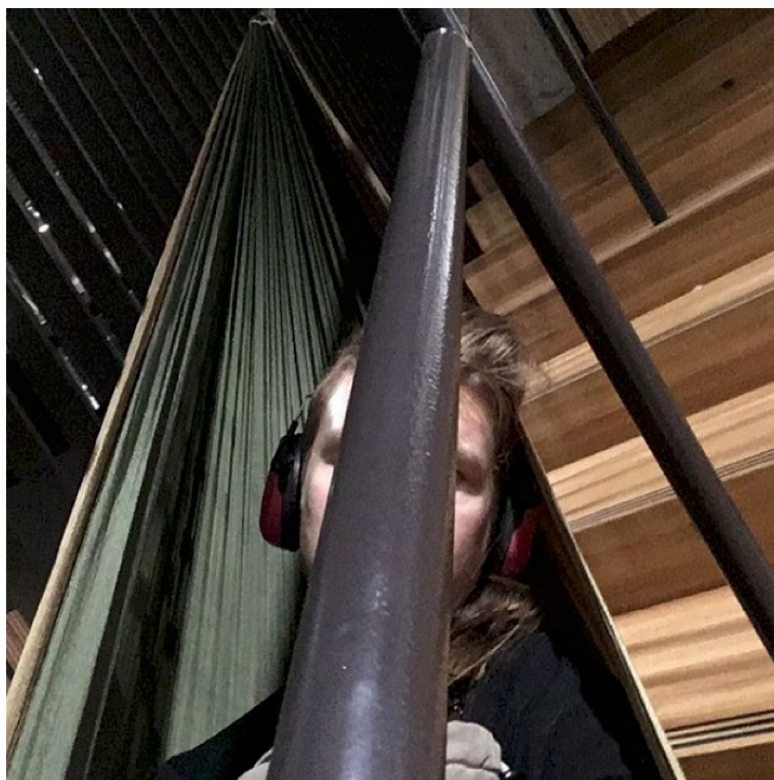

31 katselukertaa

20. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Parts 16 & 17 have now ended. Performancealmanac is a series of 30 daily performances forming a dramaturgic parallel with the lunar phase. These performances contest, intervene & negotiate with the pre-existing spatial cultures and ecologies of Väre, creating and altering new ones. #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #sleep #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #partyisover #allwell

2 tykkäystä

20. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola What a crowd! Thank you and do visit it with a friend, it's there until it's taken down! Part 18/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #installation #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts #vicca

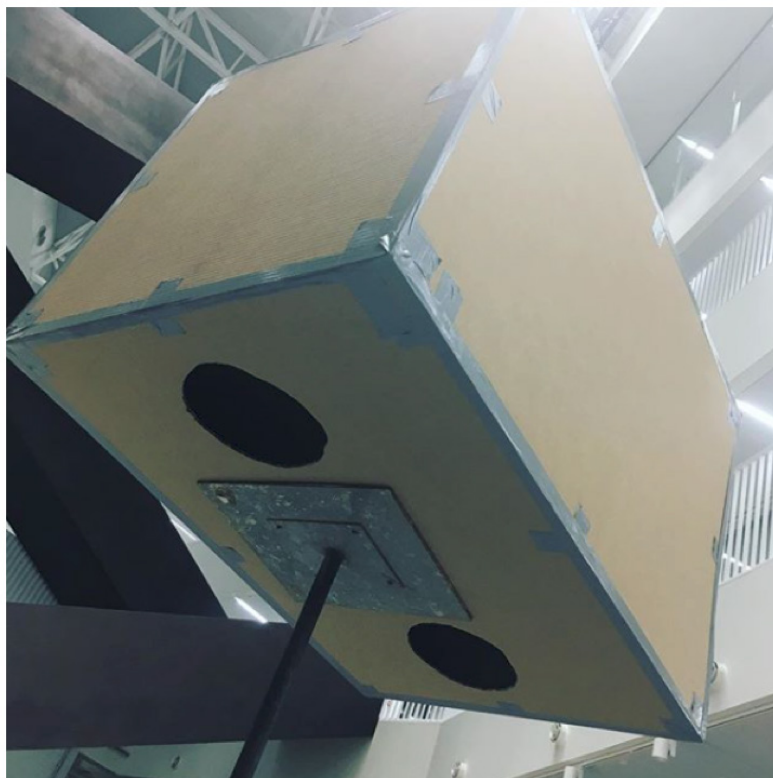

adrianmcgrath ja 6 muuta tykkäävät

21. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'Pop under' ready to be experienced in the L, M, Q, R lobby. Between 19.00-21.00. Part 18/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #sleep #happening
#performanssi #väre #aaltouniversity
#aaltoarts

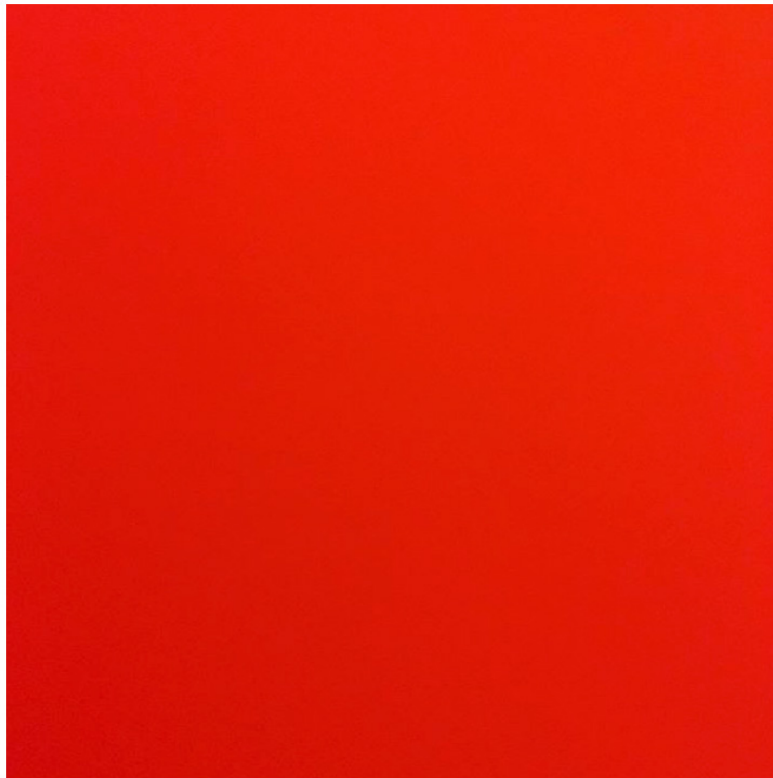

8 tykkäystä

21. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Todays performance: 'Surprise' will happen in the next 30 minutes. Part 19/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #conceptualart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts #vicca

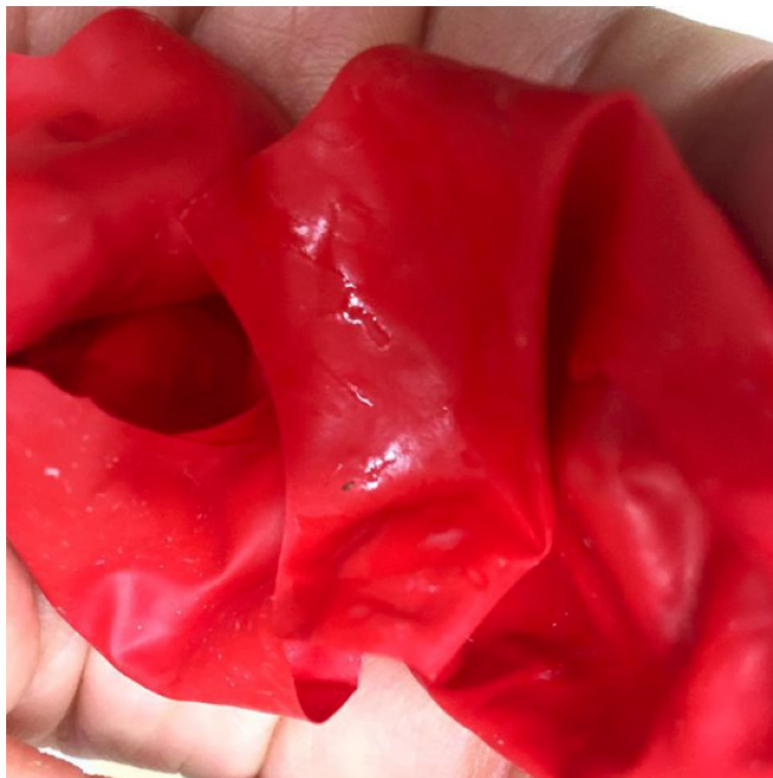

1 tykkäys

22. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'Surprise was the sound of a popping balloon as I entered through the door separating the ARTS side from the BIZ side for the first time. Part 19/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #conceptualart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts #vicca #bang

3 tykkäystä

22. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Todays performance is 15 hidden postcards in Väre for You to find. They contain simple instructions, a performance score for You to do. Part 20/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #lapsody #yamperformanceart Style and makeup of my left hand for today: @lapsodyfestival and @yam_performance_art (thanks)

yam_performance_art Thank you 🙏❤️
@samijuhanirekola 🌸

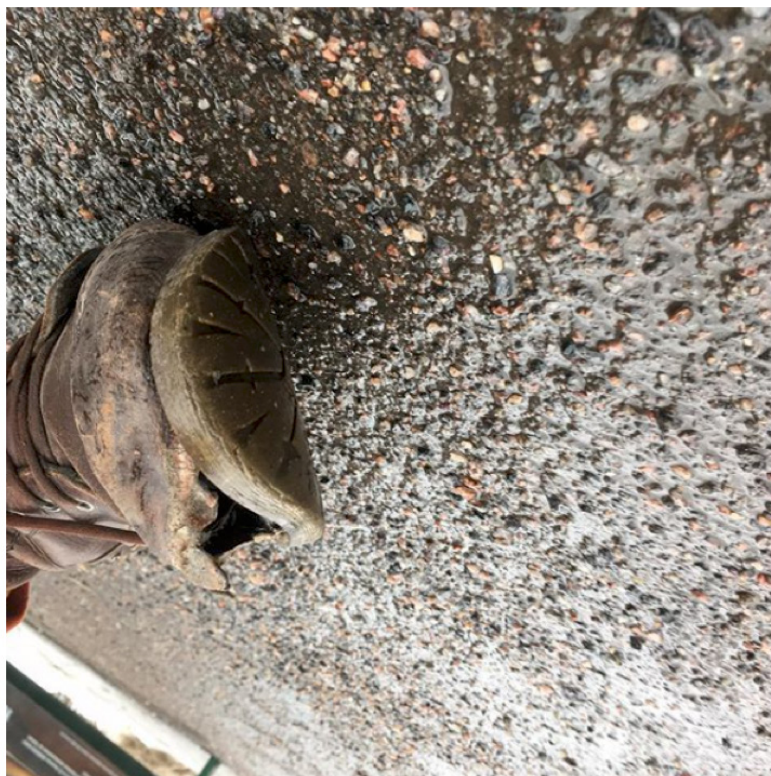

justus_k ja 7 muuta tykkäävät

23. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola I will be walking at the edge of a staircase for 30 minutes in a performance called 'odd-balance'. Starting at 14.00, second floor of the lobby. Part 21/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca

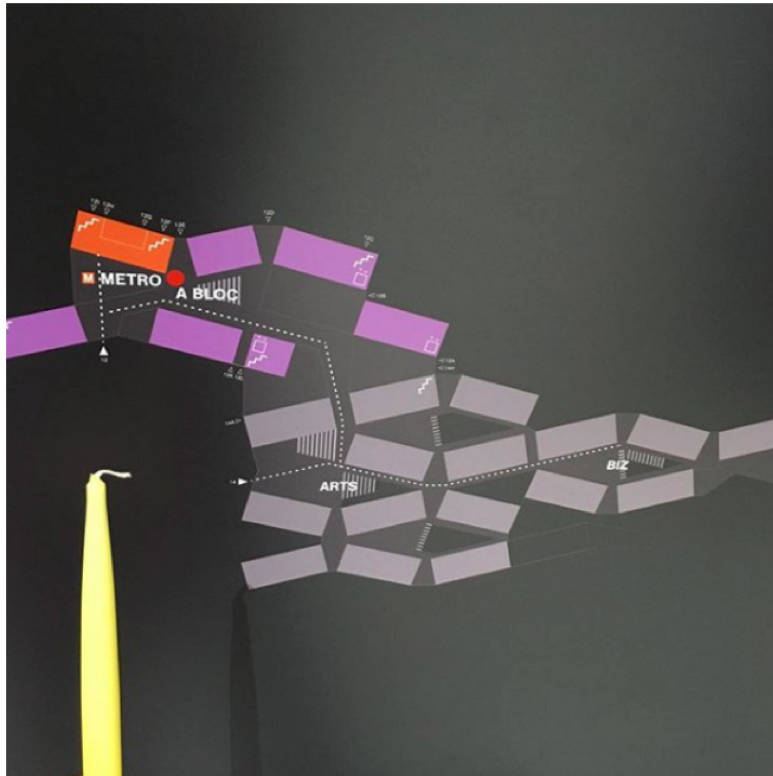

8 tykkäystä

24. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Trying to walk alongside the edges of Väre while protecting a lit candle from the wind in a performance called 'Shiver'. Starting NOW. Part 22/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca

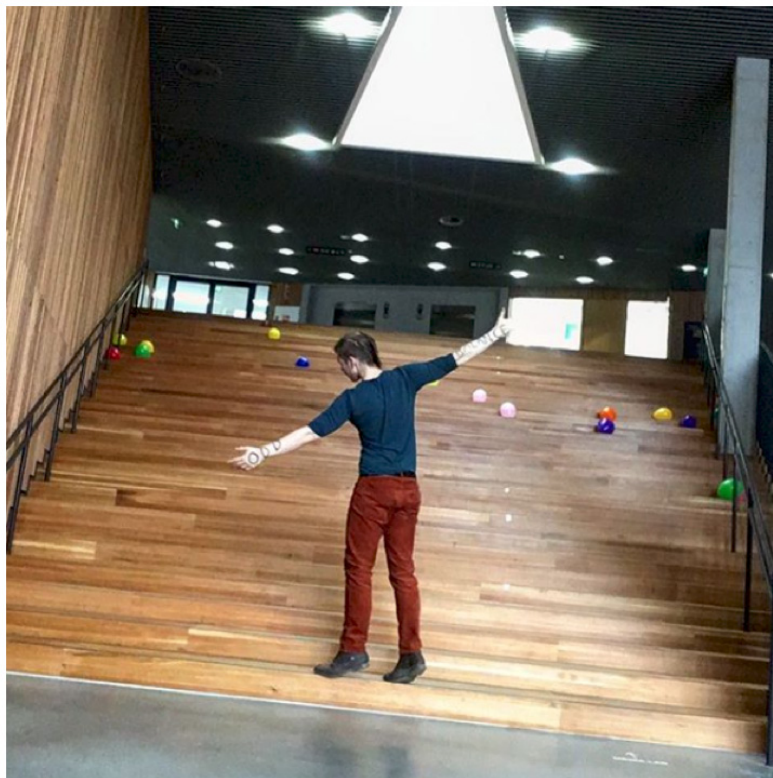

7 tykkäystä

25. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Balancing with the arms as the muscles strain and balloons pop. Part 21/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca

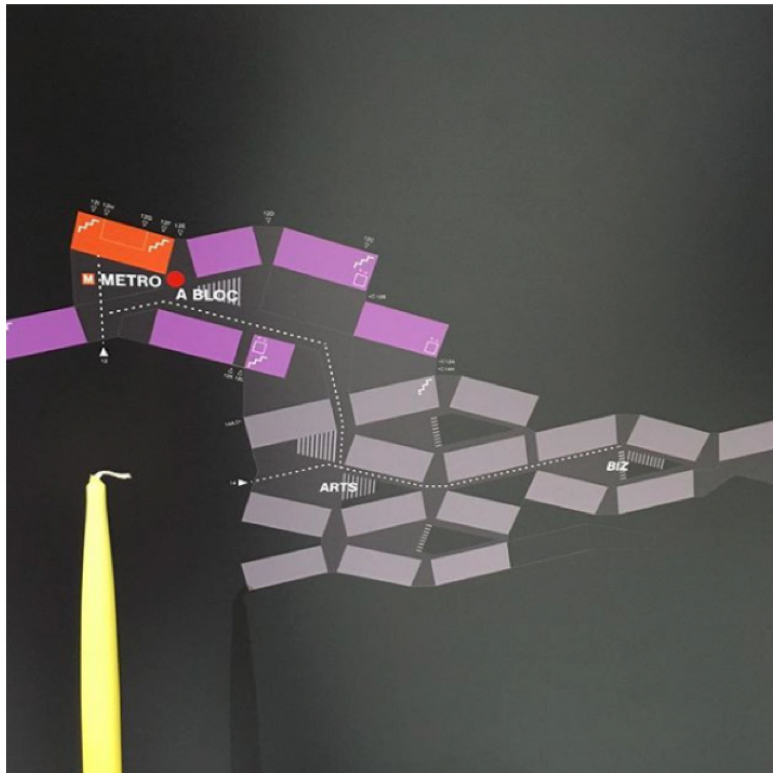
siljaeriksson ja 13 muuta tykkäävät

24. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Trying to walk alongside the edges of Väre while protecting a lit candle from the wind in a performance called 'Shiver'. Starting NOW. Part 22/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca

7 tykkäystä

25. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'Shiver' unraveled as an aphorism: "Always keep a look out for wind. If there's wind, turn your back on it and keep moving in the intended direction. If the fire goes out, reflect whether the whole thing is about fire at all. Think about other elements." This was part 22/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca

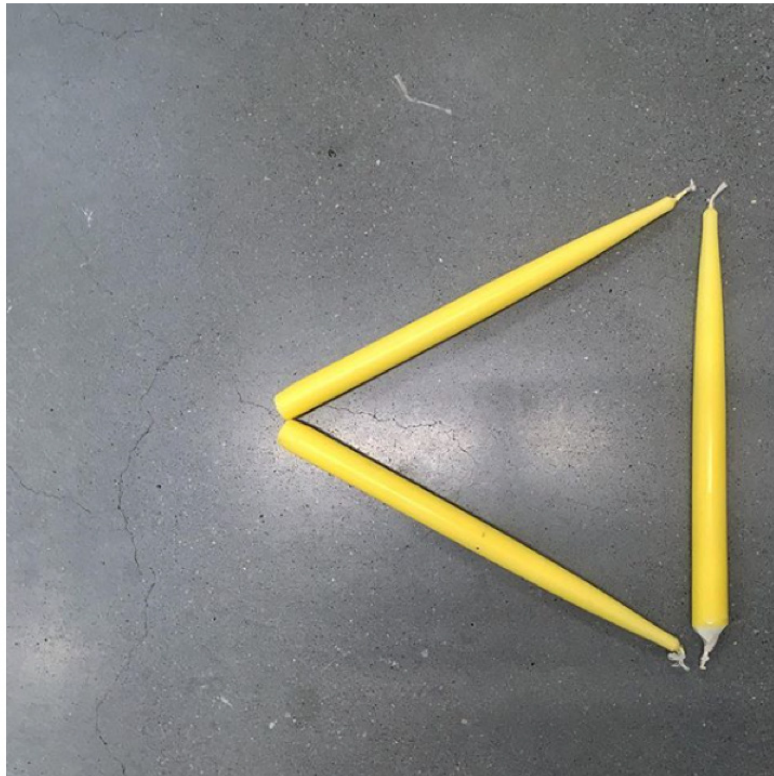

adrianmcgrath ja 6 muuta tykkäävät

25. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola With Your help, I'll burn a candle from both ends in a performance called 'Ends meet'. Starting NOW in front of Väre (ARTS side) main entrance. Part 23/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca

imnotantonomasia 🌋 W 🌊 🌱 ! 🌟 ❤️

3 tykkäystä

26. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola The performance was done twice, at the BIZ and ARTS entrances to make 'Ends meet'. Part 23/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #lit

5 tykkäystä

26. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Today (visible for 24 hours) I will do an Instagram-live performance from a Brooklyn Cafe table in the lobby at 22.00. In the performance I will revisit two job applications dating back 10 years and give feedback for myself. 'Redux' will be in Finnish and is part 24/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #lit #selfhelp #performance #cvclinic #lifecoach

sherica_holmon YOU ARE AMAZING! ❤️

samijuhanirekola @sherica_holmon Well thank you 🙌🏻)

17 tykkäystä

27. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Time to do the 'Work' today at the BIZ side of Väre at 16.00. All the receipts and hours shall be documented and archived as requested. Location: Luxurious leather chair. Part 25/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #lit #selfhelp #performance #lifecoach #artasbusiness #businessart (Check out yesterdays Insta-live performance [in Finnish] while it's still available!)

siljaeriksson ja 14 muuta tykkäävät

28. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Wrapping 'Work' was part 25/30 of [#performanssialmanakka](#) [#performancealmanac](#) (and it is over it's 500€ budget by 46,84€) [#monthofperformance](#) (45 hours of [_doing_](#) performance + daily travel times add up to 50hours + fetching materials, props etc. + vague hours planning in a period of 3 months) [#dailyperformance](#) [#performanceart](#) [#conceptualart](#) [#happening](#) [#performanssi](#) [#väre](#) [#aaltouniversity](#) [#aaltoarts](#) [#vicca](#) [#lit](#) [#selfhelp](#) [#performance](#) [#artasbusiness](#) [#chiaroscuro](#) [#businessisart](#) [#aaltobiz](#) (Check out yesterdays Insta-live performance [in Finnish] while it's still available!)

10 tykkäystä

28. HELMIKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Today's performance will be 'a sign' and will be around after 20.00. Part 26/30 of [#performanssialmanakka](#) [#performancealmanac](#) [#monthofperformance](#) [#dailyperformance](#) [#performanceart](#) [#conceptualart](#) [#sign](#) [#happening](#) [#performanssi](#) [#väre](#) [#aaltouniversity](#) [#aaltoarts](#) [#vicca](#) [#performance](#)

13 tykkäystä

1. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola See 'a sign' in Väre. These are the leftovers of today's performance. Part 26/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #sign #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #performance

2 tykkäystä

1. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Clear out those aches in the back by lifting design chairs! Make Väre a sweaty pit of possibilities: remove existing odours and replace them with a stench of uncertainty. 'Afterworx' is a new LesMills concept coming out later in the spring and part 27/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #sign #happening #performanssi #väre

19 tykkäystä

2. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola In today's performance I will be using Väre surroundings as a gym between 12-13: furniture as dumbbells, stairs in HIIT, walls for handstands etc. Väre will become material in a short term bodybuilding project. 'Afterworx' at Alennus Pajunen as I purchase a recovery drink. Part 27/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #sign #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #bodybuilding #stretching #workingout #endurancetraining #performance #alepa lenaz_ #sirOliver

siljaeriksson ja 22 muuta
tykkäävät

2. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Unlock the money chest with 'Passive-aggressive tax planning'. If you pay your taxes to Finland you are eligible for deductions that might be worth 500€ yearly in a student's situation. See me at 13.00 for free money tips in the third floor of Väre LMQR-wing (by the sign!) and claim your crumble of basic income today in part 28/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #selfhelp #performance #artasbusiness #passiveaggressive #businessisart #moneyflow #caymanislands #basicincome #aaltobiz

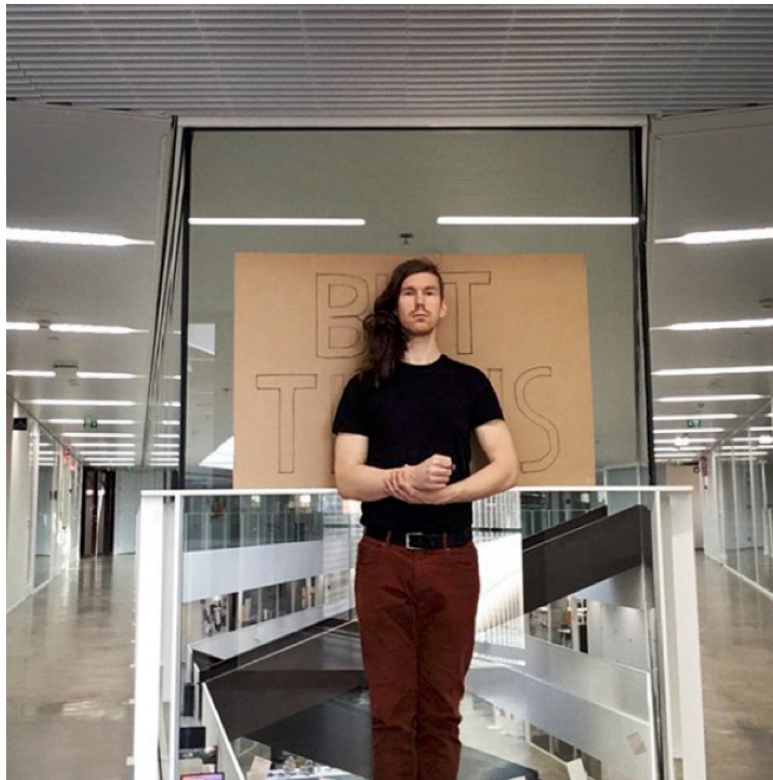
ayanohon ja 10 muuta tykkäävät

3. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Art & part 28/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #conceptualart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts #vicca #selfhelp
#performance #artasbusiness
#passiveaggressive #businessisart
#moneyflow #caymanislands #basicincome
#aaltobiz still around for 15 minutes.

lilijasuper Wow.. Impressive! This is absolutely stunning! 🤩

samijuhanirekola @lilijasuper heey. Thank you 🙌

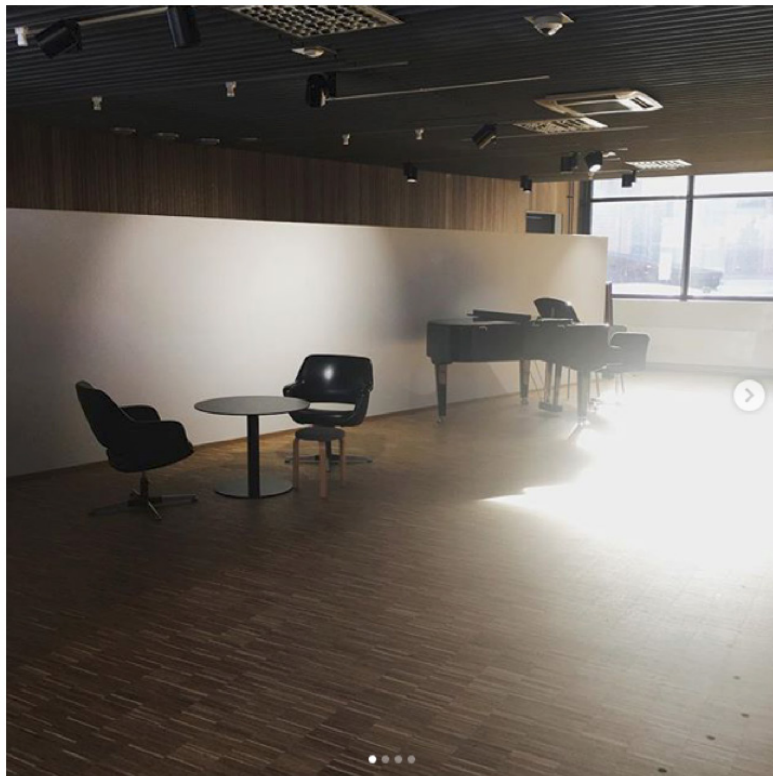

elinaahostudio ja 19 muuta
tykkäävät

3. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola So you consider yourself one of 'the morning people'? Berghain too far? Monday morning is the new Sunday morning as techno hits the Panorama Bar (piano lobby, 3rd floor) of Väre. Come high or come low, the berry smoothies are for free between 6-9. Strict door policy: everybody in! Tomorrow will be part 29/30 of
#performanssialmanakka
#performancealmanac
#monthofperformance #dailyperformance
#performanceart #conceptualart
#happening #performanssi #väre
#aaltouniversity #aaltoarts #vicca
#berghain #panoramabar

modig_official what kind of piano is it?

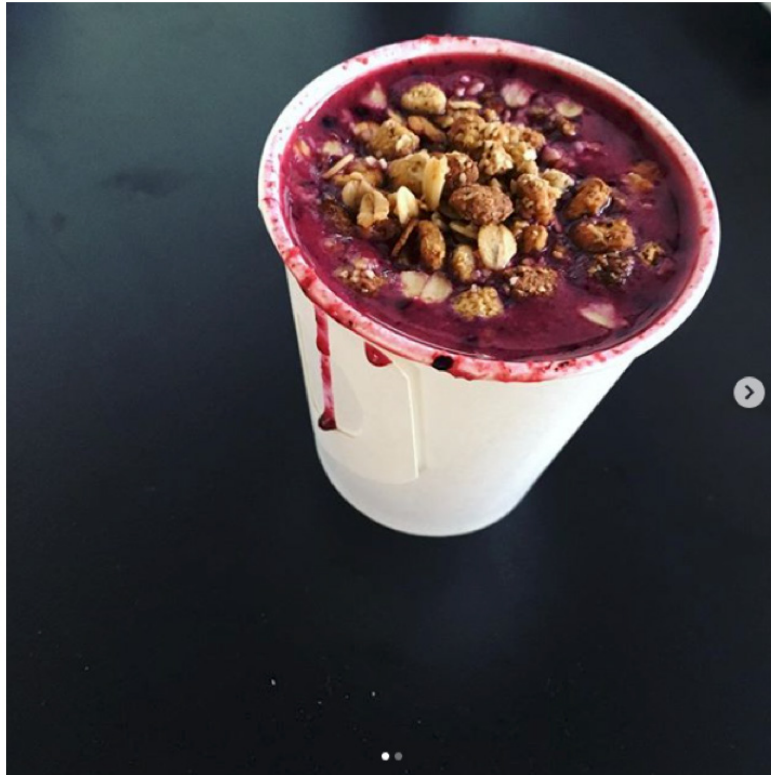

siljaeriksson ja 32 muuta
tykkäävät

3. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola It's how you start your day! Part 29/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #berghain #panoramabar #mondaymornings #hannuikola #etherwerks modig_official looks tasty

siljaeriksson ja 18 muuta tykkäävät

4. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola This was part 29/30 of #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #berghain #panoramabar #mondaymornings #hannuikola #etherwerks

47 katselukertaa

4. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola Today is the last performance, where everything is 'at the stake', taken down and put up on display. Come see it during lunch (11-13) on your way to Kipsari! #performanssialmanakka #performancealmanac #monthofperformance #dailyperformance #performanceart #conceptualart #happening #performanssi #väre #aaltouniversity #aaltoarts #vicca #Kipsari #performance

siljaeriksson ja 11 muuta tykkäävät

5. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

samijuhanirekola
Väre

samijuhanirekola 'at the stake' was the 30th and last part of Performance almanac. The 30 performances were an attempt to introduce, intervene, intercept and interrogate the spaces and their usage. The performances varied from 1 second gestures to nightlong durational pieces, some were participatory and a few developed into interactable installations. Thank you for showing interest and a special thanks to Carlos Correia for the first picture!

11 tykkäystä

5. MAALISKUUTA

Lisää kommentti...

...

Viitteissä valhe

Kirjoittaminen on kommunikaatiota ja koska vaivoin hallitsen tieteellisen kirjoittamisen tavan, luotan tässä opinnäytteessä performanssin kieleen. Se on kieli, jossa on minulle tuttuja äänteitä ja änkkytyksiä, taukoja ja toistoa, tuttuja välimerkkejä. Yksilön pitää tulla kielen piiriin voidakseen tulla subjektiksi ja siksi haluan ajatella paitsi sanovani jotain *Performanssialmanakan* välityksellä, myös tulleeni kutsuneeksi ihmisiä tuon vieraan kielen pariin. Koska kieltä käyttävät keholliset toimijat, on minunkin kielelläni ruumiillinen (kenties sukupuolittunut) ulottuvuutensa. Tämä pätee paitsi tekemieni performanssien, myös kirjoittamani tekstin suhteen. Haluan myös olla rehellinen siitä, että toimin tässä opinnäytteessä varsin rajatusti ja rajoittuneesti oman kieleni piirissä, jonka olen kylläkin halukas jakamaan ja avaamaan. Lucy Irigaray alleviivaa (nais)kirjoittamisesta puhuessaan sen tärkeyttä, että (naisten) tulisi ilmaista itseään kielellä, jonka luomiseen he ovat itse osallistuneet ja joka vastaa heidän kokemaansa todellisuutta tehdäkseen perustavanlaatuisen eron vallalla olevaan (miesten hallitsemaan) kielenkäyttöön.

Minulle tärkeää on paljastaa sen lisäksi mitä teen, se miten sen teen. Umberto Econ sanoja mukaillen, en pyri kirjoittamaan itseäni väärinymmärrettyjen nerojen joukkoon vaan kohti kommunikaatiota. Lähteeni ovat täysin intuitiivisesti ja eriskummallisten vinkkien kautta mukaan tarttuneita teoksia, joita olen lukenut ”kaikesta huolimatta”, en siis vain tätä opinnäytettä varten. Se on valinta, joka rajoittaa tässä jakamieni asioiden objektiivista luotettavuutta ja tieteellisessä mielessä verkostoitumista, mutta pitää toimintani kohtuullisen rehellisenä. Siksi lähteeni näyttävät tältä:

Cioran, E.M. 2009. Hajoamisen käsikirja. Suomentanut Simo Määttä. Ranskankielinen alkuteos 1949. Tampere: niin & näin.

Mäki, Teemu. 2017. Taiteen tehtävä – Esseitä. Helsinki: Into.

Nylén, Antti. 2018. Häviö. Helsinki: Kosmos.

Porkola, Pilvi. 2017. Performance artist’s workbook: on teaching and learning performance art. Helsinki: Teatterikorkeakoulu.

Varto, Juha. 2013. Otherwise than knowing: ten meditations on a theme inspired by Harri Laakso. Helsinki: Aalto-yliopisto.

Valheellista tässä liiteluettelossa on se, ettei se näytä sitä mitä kehoni sisällä tapahtuu, mikä minuun oikeasti vaikuttaa, mikä inspiroi ja liikuttaa. Toisin sanoen, se mikä tuottaa alitajuista ja intuitiivisiin

valintoihin suoraan vaikuttavaa keikahdusta kaikista eniten puuttuu täysin. Tärkein lähdeluettelo löytyy kehollistuneista taidekokemuksista, keskusteluista ja oudoista vaikutelmista, jotka ovat kielellisyyden tavoittamattomissa. Kun jokin tällainen aito, erittelemätön, mutta kuitenkin muutosvoimainen liikehdintä tulee muodon, kirjoitetun sanan alistamaksi, se muuntuu (ainakin minulle) vieraaksi. Tästä vieraudesta käsin en osaa enää toimia rehellisesti, siksi olenkin kai enemmän taiteilija kuin tutkija (mikäli tämänkaltainen jaottelu on enää elvyttämisen arvoinen). Kokeelliseen ja merkityksiltään pureksimattomaan toimintaan nojaava tekemisen tapani sen sijaan on minulle kodikas. Minä olen tällä tekstilläni, sen jalkoineen, käsineen kahden oven välissä: toinen johtaa tietoon ja toinen tuntemattomaan. Tässä ovensuussa on hyvä olla: puolitiessä kohti totuutta tai valhetta, käsi esittämisen ja olemisen kahvalla.

